

Uvodnik

Andrej Bratuž

Naš narodnostni trenutek

Slovenska narodna skupnost v Italiji se mora stalno soočiti s svojim trenutnim političnim položajem. Nenehoma moramo reševati vse možne sheme in danosti, ki se nam nudijo. V okviru demokratične republike Italije smo lahko od vsega začetka videli osnovne svojega narodnoobrambnega dela v šestem členu ustave, ki določa zaščito jezikovnih manjšin. Specifično so nato prišli prvi zakonski ukrepi kot šolski zakon iz leta 1961, nato njegove izpopolnitve v zakon Belci-Škerk, kasneje Osimski sporazumi med Italijo in Jugoslavijo iz leta 1975. In končno smo dočakali toliko pričakovani zaščitni zakon iz leta 2001 (št.38). Za vse jezikovne manjšine v Italiji pa je bil izglasovan zakon št. 482, ki je dobra osnova za zaščito državljanov neitalijanskega jezika. Glavne manjšine v Južnem Tirolu in v Dolini Aosta imajo že itak svoje zelo dobre in specifične zakone oz. določila že v deželnih statutih, kar jim zagotavlja visoko stopnjo zaščite. Na Južnem Tirolskem imajo v bencenski pokrajini popolno dvojezičnost, v Dolini Aosta pa je po statutu v veljavi parifikacija, tj. izenačenje dveh jezikov. To je vidno npr. v napisih, v imenih ulic ali javnih poslopij, kjer se lahko uporablja en sam jezik.

Naše stanje je seveda drugačno in težko bi bilo reči, ali bi bil za nas boljši ta ali drugi sistem. Sicer pa je že sama pravna podlaga zaščitnega zakona za slovensko manjšino različna. Sami bi si tudi ne mogli pričakovati recimo popolne dvojezičnosti ali pa le uporabe enega od dveh jezikov na narodnostno mešanem ozemlju. To bi si lahko želeli, dane razmere in objektivna stvarnost pa tega ne dopuščajo.

Poglejmo zato v našo sedanjo situacijo. V času desnorsredinske Berlusconijske vlade na žalost nismo mogli pričakovati uresničitve zaščitnega zakona. Zato pa se je z nastopom levosredinske Prodijske vlade odprlo novo obdobje tudi za naše zadeve. O tem smo kot demokrat trdno prepričani. Na nas pa je, da v to zastavimo vse svoje sile.

Gotovo je, da se mora vlada ubadati z nešteti vsakodnevnimi problemi, med katerimi so zlasti nekateri silno zapleteni in pereči. Upamo pa, da bo naša čas tudi za naša življenjska vprašanja in bo začela uresničevati naš zaščitni zakon. Na to že kažejo nekateri pozitivni znaki. Med te sodi zlasti vladna napoved o novi ureditvi paritetnega odbora, katerega delo je bilo v prejšnji zakonodajni dobi načrtno paralizirano.

Poleg tega osrednjega vprašanja naše manjšine lahko beležimo vrsto drugih dejavnikov, ki kažejo na pozitivne premike. Na deželni ravni je pred nami veliko novih možnosti. Sem spada že načrt evroregije, ki bi poleg dežel Furlanije-Juljske krajine in Veneta vključevala celotno republiko Slovenijo. Ob tesnem sodelovanju obeh Goric bi v tem prišla do izraza evropski duh in odprtost na tej meji. Dežela Furlanija-Juljska krajina vsekakor konstruktivno sledi našim problemom, kar dokazuje tudi deželni zakon za Slovence.

Pri vsem tem ne moremo mimo vloge in dela slovenske stranke, ki si zelo prizadeva za zajamčeno slovensko zastopstvo v deželnem svetu. Vsestransko delovanje deželne Slovenske skupnosti že desetletja priča o njenem nenadomestljivem pomenu v vztrajnem boju za naše pravice.

Naj ob koncu tega razmišljanja omenimo še zelo značilen odmev, ki ga je na kongresu italijanskih slavistov v Vidmu imela ponovna potrditev, da sta beneški in rezijanski govor slovenski narečji.

Morda smo nanizali kar preveč vprašanj, ki se vrtijo okoli manjšinske stvarnosti. Iz njih izhaja, da je naš sedanji narodnostni trenutek živ in razgiban, kar je nedvomno izraz naše življenjskosti.

Slovenska univerza v Gorici!

Šolski dom, sedež novogoriške univerze v Gorici

Temeljni kamen vlaganja v človeški kapital

“Čezmejno sodelovanje” je pri nas približno tako pogosta besedna zveza kot “koliko je ura?” ali “kakšno bo vreme oblikovanju”. Gre torej za ljudi, ki bodo nekoč prevzemali odgovorna mesta. “Strateško” so študenti novogoriške univerze pomemben zalogaj tudi za našo manjšino, ker bodo prvi človeški primeri teorije o uspešnem čezmejnem sodelovanju. Pomembno besedo pri tem bi morale seveda imeti naše organizacije, začeni s krovni SMA in SSO. Pametno bi bilo, ko bi z univerzo dosegli dogovor o sodelovanju tudi in predvsem na področju oblikovanja kadrov - študentov. Naložbe v ljudi, v mladi kader, so namreč tiste, ki z največjo gotovostjo obrodijo sadove. Večkrat jamramo o stanju v manjšini. Pogostokrat vzdihujemo, si v otožnih jeremijadah kličemo, da bi morali biti bolj življenjski, in s solzami v očeh gledamo v preteklost, “ko je bilo drugače” (ponovno oguljena retorična fraza!). Novogoriška univerza in prenovljen šolski dom nam dajeta izvrstno priložnost, da postorimo kaj konkretnega na tem področju. Da pokažemo svojo življenjskost. Vlaganje v človeški kapital, v tem je skrivnost: študenti iz matične Slovenije, ki v Gorici spoznavajo in bogatijo manjšinsko stvarnost, mladi predstavniki slovenske skupnosti v Italiji, ki spoznavajo realnost slovenske novogoriške univerze. Ne govorimo o platonskih teoretičnih povezavah, ampak o zelo st-

našo stvarnostjo. Poleg tega so študenti z lepim birokratskim in zelo brezosebim izrazom “kader v oblikovanju”. Gre torej za ljudi, ki bodo nekoč prevzemali odgovorna mesta. “Strateško” so študenti novogoriške univerze pomemben zalogaj tudi za našo manjšino, ker bodo prvi človeški primeri teorije o uspešnem čezmejnem sodelovanju. Pomembno besedo pri tem bi morale seveda imeti naše organizacije, začeni s krovni SMA in SSO. Pametno bi bilo, ko bi z univerzo dosegli dogovor o sodelovanju tudi in predvsem na področju oblikovanja kadrov - študentov. Naložbe v ljudi, v mladi kader, so namreč tiste, ki z največjo gotovostjo obrodijo sadove. Večkrat jamramo o stanju v manjšini. Pogostokrat vzdihujemo, si v otožnih jeremijadah kličemo, da bi morali biti bolj življenjski, in s solzami v očeh gledamo v preteklost, “ko je bilo drugače” (ponovno oguljena retorična fraza!). Novogoriška univerza in prenovljen šolski dom nam dajeta izvrstno priložnost, da postorimo kaj konkretnega na tem področju. Da pokažemo svojo življenjskost. Vlaganje v človeški kapital, v tem je skrivnost: študenti iz matične Slovenije, ki v Gorici spoznavajo in bogatijo manjšinsko stvarnost, mladi predstavniki slovenske skupnosti v Italiji, ki spoznavajo realnost slovenske novogoriške univerze. Ne govorimo o platonskih teoretičnih povezavah, ampak o zelo st-

Fakulteta za znanosti o okolju

varnih pobudah, ki temeljijo na ljudeh. Krovni organizaciji morata v teh konkretnih novostih prvomajskega slavlja izpred dveh let na trgu pred severno železniško postajo videti izredno priložnost. In temu ustrezno je treba tudi ukrepati. Če želi biti manjšina konkurenčna na tržišču evropskih Interreg projektov in evroregij, se mora na teh področjih predstaviti profesionalno. In profesionalnost se rojeva prav pri profesionalnem izobraževanju mladih, ki bodo te projekte (že spet oguljena beseda!) izpeljevali. Pri nas se namreč večkrat zanašamo na “zastojnost”. Gre za zelo hvalevreden način dela, ki pa žal v evropskih razmerah (tudi na mikroravni dveh Goric) ni konkurenčen. Zastojno delo “za narodov blagor” mora obstajati, saj je izraz človekove srčne kulture. Večjo pozornost (in več sredstev) pa bi bilo treba nameniti profesionalizaciji najbolj občutljivih področij. In torej? Sklep je vedno isti: profesionalno je treba izobraževati mladi kader, da bi prevzemal odgovorna mesta v naši skupnosti: dobili bi izkušene strokovnjake, ki bi se žgočim problematikam manjšine posvečali s polnim delovnim urnikom.

Primereno sodelovanje z novogoriško univerzo v Gorici je lahko temeljni kamen za vsa ta prizadevanja.

Andrej Černic

Pogovor

Ciril Kren, izseljenski skladatelj porodu s Plešivega, o sebi, svoji glasbi in odnosu do domovine

3

Preproste stvari

Krščansko-muslimanski odnosi so temeljnega pomena za našo prihodnost, je dejal papež

3

Kulturni center Lojze Bratuž

Na tiskovni konferenci so predstavili novo sezono kulturnega delovanja v centru Bratuž

12

Prejeli smo

Sprava pred vrati, vendar kakšna?

V obmejnem tisku se vrstijo razprave o spravi med tremi sosednimi državami, v okviru katere bi se naj trije predsedniki na nekaj simbolnih mestih trpljenja (Rižarna, Gonars, Bazovica ipd.) poklonili žrtvam medvojnega in povojnega nasilja. Ob podpori vsakršnemu iskrenemu in dostojanstvenemu spravnemu dejanju med sosednimi državami želim spomniti na opozorila dr. Petra Merkuja v knjigi Mednarodna diplomacija sprave, da gre pri spravi med Italijo na eni ter Slovenijo na drugi strani za sklop spravnih dejanj med eno izmed agresorskih držav osi Rim-Berlin-Tokio in napadeno državo, za kar so v mednarodni diplomaciji sprave že ustaljeni, povsem določeni postopki. To je, da se mora agresor kot prvi z jasnimi besedami opravičiti napadeni državi pred njenim parlamentom ali drugo državno institucijo za storjeno medvojno in v našem primeru tudi predvojno, fašistično nasilje. Šele zatem se napadna država na podoben način opraviči agresorju za povojno maščevanje nad njim. Dr. Merku še pravi, da bi morebitni prihod predsednika Slovenije na spravnem obred, ki bi potekal v Italiji, izgledal, kot da prihaja žrtev prosit agresorja odpuščanja. Večkratni

predsednik italijanske vlade in dosmrtni senator Giulio Andreotti pa je šel še dlje in je opozoril svoje rojake, naj imajo ob teh spravnih polemikah na vidiku, "da je bil Tito zmagovalec in Italija poraženka." Tudi samo potiskanje spravnega obreda na italijansko periferijo jemlje težo temu dejanju. Kot tudi nima pri spravi med Italijo in Slovenijo kaj iskati hrvaški predsednik, saj si Hrvaška in Slovenija nista storili nič takega, da bi se morali na ta način spravljati med seboj. Po podatkih dnevnega tiska ima tudi slovensko MZZ zadržke do sprave

v troje. Ne gre pri vsem tem za kako "potiskanje palic v kolesje sožitja", kot se je to zareklo g. Robertu Škrlju (PN, 21.8.2006), ampak za zagovarjanje spodobnega in dostojanstvenega spravnega dejanja z ustreznim moralnim nabojem in usklajenega z mednarodnimi navadami.

Poleg tega je Willy Brandt, klečeč pred žrtvami Varšavskega geta, opozoril, "da sprave ne more zaukazati nobena vlada, ampak mora dozoreti v srcu ljudi." S strani naše zahodne sosedne pa smo še nedavno tega z Dnevom spomina, s filmom Srce v breznu in z vsakršnimi paradami patriotizma (alpinci, vojaška parada, svetovni kongres optantov ipd.) doživeli prej psihološko agresijo s pridihom revanšizma, kot pa spravno naravnost. Italija bi morala pred tem tudi uresničiti svoje zakonske določbe o zaščiti slovenske manjšine, dvigniti denar s fiduciarne računa in sprejeti poročilo zgodovinske komisije, ki je bilo pripravljeno ravno v te namene. Kak morebitni nadomestek v obliki spravnega instant spektakla, brez pravega moralnega naboja, s katerim bi se Italija z levo roko otrsela tega svojega zgodovinskega dolga do vzhodnih sosedov, bi služil bolj kot politična trofejka akterjev sprave in ne bi ničesar prispeval k reševanju realnih problemov, ki obremenjujejo odnose med državama. Znašli bi se pred spravo, ki je in hkrati je ni, kot je to primer z globalnim zaščitnim zakonom.

Milan Gregorič

SSO / Seja izvršnega odbora

Govor o jesenskih vročih temah

Na prvi seji, po poletnem premoru, izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij so se odborniki dotaknili tudi štirih glavnih vprašanj. SSO meni, naj se ojači Slovenski raziskovalni inštitut in naj ohrani deželni značaj. Inštitut naj na znanstvenem in drugih področjih skrbi za slovensko narodno skupnost ter naj pomaga krovni organizacijama. SSO bo še naprej spremljalo težave SLORI-ja, ki niso bile še rešene. Izvršni odbor SSO je z zadovoljstvom pozdravil ustanovitev gledališke šole, ki šteje že veliko število vpisanih in

bo delovala v Trstu, Gorici in Špetru. Pri tem je Štoka podčrtala glavno vlogo, ki jo je odigral SSO pri spodbujanju njenega nastanka. Drago Štoka je predlagal naj bi se na prihodnjem srečanju v ožjem odboru z SKGZ lotili skupnega razpravljanja o organizaciji Bazoviške proslave in drugih takih spominskih prireditvah. Tekla je tudi beseda o spravnem dejanju med Slovenijo, Hrvaško in Italijo. SSO meni, da le-to terja uradno priznanje odgovornosti italijanske vlade glede fašističnih zločinov proti Slovincem. SSO bo spravi še namenjal

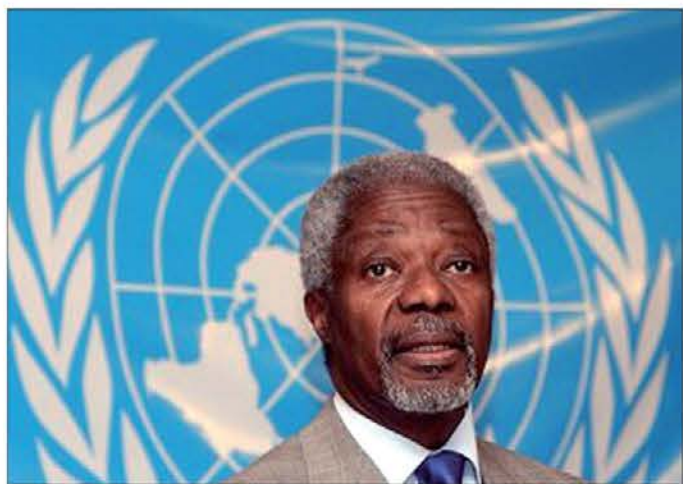
poglobljeno razpravljanje in posebno pozornost.

Sledilo je poročanje pokrajinskih predsednikov. Giorgio Banchig, pokrajinski predsednik na Videmskem, je poročal o ožjem srečanju z rektorjem Videmske univerze, Furiom Honsellom, katerega sta se, ob prisotnosti predsednika italijanskih slavistov, Stefana Geronzia, udeležili še pokrajinska predsednica SKGZ, Jole Namor in predsednica kulturnega društva Rozajanski dum, Luigia Negro. Do srečanja je prišlo zaradi spornih stališč do slovenske manjšine, ki sta jih glede izvora naše kulture zavzela predsednik videmske pokrajine, Marzio Strassoldo, in t.i. društvo Lega slava. Slednja namreč trdita, da manjšinska narodna skupnost na Videmskem ni slovenskega porekla. Goriški pokrajinski predsednik SSO, Janez Povše, je poročal o finančni in prostorski stiski SCGV Emil Komel, o dejavnostih Mladinskega doma, o seminarju slovenske kulture in jezika za slovenske šolnike, o trudu po večjem sodelovanju s slovensko skupnostjo na Laškem, še posebno kar se tiče slovenske šole v Romjanu. O uspeli 41. kulturni prireditvi Draga, ki je pred kratkim potekala na Opčinah, o pripravah Koroških dnevov, v programu od 7. do 15. oktobra v Trstu ter o bližnjem odprtju trijezičnega okenca za slovenski, furlanski in nemški jezik na sedežu Gorske skupnosti Gumin-Železna-Kanalska dolina sta poročala tržaški pokrajinski predsednik SSO, Marij Maver, ter predsednik kulturnega društva Planika v Naborjetu, Rudi Bartaloth.

Ob 61. zasedanju glavne skupščine

Umirjeno ozračje v Združenih narodih

O potrebi reforme Organizacije združenih narodov (OZN) se razpravlja že mnogo let. Organizacija je, kot vemo, lani praznovala 60-letnico svojega obstoja in v tem razdobju so se razmere v svetu globoko spremenile, tako da naravnost kličejo po spremembi tako v njenem ustroju, to se pravi v sestavi in delovanju kot tudi glede programskih in vsebinskih načel. Ob svojem nastanku leta 1945 je štela 51 ustanovitvenih članic, danes pa jih ima 192. Diplomati se z vprašanjem reforme ukvarjajo že dolgo, a pot do konkretnih sklepov ne bo tako enostavna. Kljub vsem krizam, s katerimi se OZN srečuje že od sa-

meza začetka, pa ne smemo izgubiti izpred oči dejstva, da je to edinstvena mednarodna organizacija, ki vključuje skoro vse priznane države na svetu in vzdržuje povezavo med njimi pri naporih za ohranjanje miru in varnosti. Do neke mere je razumljivo, da imajo v njej največjo težo najmočnejše države, vendar tudi druge, manjše države imajo v njej možnost, da povedo svoje mnenje in med sabo usklajujejo stališča. Zaradi njihove številnosti jih morajo upoštevati tudi velike sile, zlasti v glavni skupščini, kjer ima vsaka država po en glas. Letošnje zasedanje glavne skupščine poteka v dokaj umirjenem ozračju in vzbujajo pozitivna pričakovanja. Enostransko vojaško posredovanje ZDA v Iraku in nekaterih njenih zaveznikov je politično zasenčilo primarno vlogo OZN, da posreduje v spornih zadevah. To je ustvarilo nevaren precedens v ustaljenih povojnih mednarodnih odnosih in razbu-

rilo že itak nemiren arabski svet. Sedanje pomirjujoče ozračje se je ustvarilo po širokem doseženem soglasju glede nedavnega posega v Libanonu med zgodovinskimi "velesilami", Evropsko unijo in pomembnimi arabskimi državami. To blagodejno ozračje je bilo, kot rečeno, na letošnjem rednem letnem zasedanju glavne skupščine OZN v New Yorku od 19. do

28. septembra. Kot prvi govornik je na zasedanju nastopil generalni tajnik Kofi Annan, ki se je ob tej priložnosti tudi poslovil, kajti konec leta se mu izteče dvakratni petletni mandat na čelu svetovne organizacije. V svojem posegu je obravnaval vsa pomembnejša aktualna vprašanja, od terorizma do kritičnih razmer v Afriki, s posebnim poudarkom na prelivanje krvi v sudanski pokrajini Darfur, ter napetega stanja na Bližnjem vzhodu. Med drugim je dejal, da izraelsko-palestinski spor že desetletja usodno ovira napore za ureditev razmer na prizadetem območju in obremenjuje širšo mednarodno skupnost. Za generalnim tajnikom je prevzel besedo ameriški predsednik Bush. Tudi on je obravnaval stanje na Bližnjem vzhodu. Zago-

govil je, da bodo ZDA nadaljevale diplomatska prizadevanja za rešitev palestinskega vprašanja ob sodelovanju vseh vpletenih strah

ni. Nagovoril je tudi muslimane, zagotavljajoč jim, da ZDA ne vodijo vojne proti islamu, ampak proti terorizmu in da so za medsebojno sožitje. Ostro pa je kritiziral politiko Sirije in Irana, ker krepi nestabilnost in terorizem.

Ton Bushevega nastopa je bil vsekakor umirjen in načelno spravljiv. Dejansko je moral priznati, da svet potrebuje OZN in kritično sprejema enostranske posege velesil.

V torek, 20. septembra, je v glavni skupščini spregovoril italijanski premier Romano Prodi, ki je utemeljeval nesprejemljivost enostranskih posegov v mednarodnih sporih in zagovarjal načelo multilateralizma pod okriljem OZN, ki se je konkretno uveljavilo v primeru posega v Libanonu. Ta del govora je bil očitno namenjen predvsem ZDA. Hkrati pa se je Prodi posredno dotaknil tudi vprašanja reforme varnostnega sveta s posebnim ozirom

na njegove nestalne članice. Italija namreč nasprotuje načrtu, naj bi med njegove stalne člane kar tako sprejeli Japonsko, Nemčijo, Indijo in Brazilijo. Zavzema se pa za razširitev števila na pol stalnih članov, med katere naj bi bila vključena tudi Evropska unija. To zamisel namerava Italija zagovarjati, ko bo s 1. januarjem 2007 prevzela mesto nestalne članice v varnostnem svetu za obdobje dveh let. Tudi druge diplomacije ne stojijo križem rok. Vztrajno se govori, da Nemčija dvori državam vključene celine, da bi podprle njeno kandidaturo za varnostni svet. Teh držav je namreč kar 53 in bi njihova opredelitev za Nemčijo bila odločilna.

Ob robu zasedanja glavne skupščine OZN se je predsednik Romano Prodi srečal z iranskim premierom Ahmadinežadom, ki je že nekaj časa v ospredju mednarodne pozornosti zaradi iranskega jedrskega programa.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Vittorio Brancati in mi

Že prihaja do prvih potez v pripravi na občinske volitve v Gorici. Pravzaprav so to predpriprave, ki pa jih ne gre podcenjevati, saj pomenijo prve pozicijske premike na zapleteni in včasih težko predvidljivi politični šahovnici. Sedanja vladajoča levo-sredinska koalicija se v celoti podpira Vittorija Brancatija? Desnosredinska koalicija skriva svoje adute, ali se nima svojega kandidata za župana? Kakšna je naša vloga, se pravi vloga naše narodne skupnosti v tej vsekakor pomembni igri?

Pred dobrimi štirimi leti je bil Vittorio Brancati izvoljen dobesedno s peščico odločnih glasov, predvsem pa si je občino izborila povsem drugačna politika od tiste prejšnje, ki je vladala osem let. Šlo je za tako drugačno politiko, da že lahko govorimo o povsem drugačnih življenjskih pogojih v odnosu do tistih, ki jih je uveljavljala desnosredinska koalicija. Kadar igra politika tako veliko in kar prelomno vlogo, potem imamo ves interes, da smo nanjo pozorni. Kot v letu 2002 tako moramo biti, v mislih na bližajoče se volitve v letu 2007, nanjo pozorni tudi sedaj. Vsaj v Gorici je bila, in je v dobrih meri še dandanes, razlika med levo in desnosredinsko usmeritvijo zares velikanska. Spomnimo se samo takšnega ali drugačnega odnosa do nas, se pravi do slovenske narodne skupnosti, spomnimo se takšnega ali drugačnega odnosa do Slovenije oziroma do novogoriškega prostora, takšnega ali drugačnega odnosa do preteklosti oziroma zgodovine, ki je v teh

krajih na poseben in ne vedno razbremenjen način živa, spomnimo se ne nazadnje takšnega ali drugačnega odnosa do Evrope in ustvarjanja velike družine narodov, med katerimi naj se končno uveljavi enakovrednost kot edini trden temelj sobivanja. Ob vsem naštem je povsem nemogoče spregledati dejstvo, kaj vse je uresničila in udeležila sedanja goriška uprava, kar ni le obrnilo ta naš prostor v smer vse bolj odprtih in spodbudnih ozorij ter prijetnejše prihodnosti, ampak ga je spremenilo v evropski simbol in zgleden primer, kaj vse je v vzdušju medsebojnega razumevanja mogoče napraviti. In - to je še posebno dragoceno - mi kot slovenska narodna skupnost smo aktivni ter soustvarjalni del navedene politične usmerjenosti.

Kot slovenska narodna skupnost bomo soustvarjalni in celo nepogrešljivi del sedanje politične usmerjenosti tudi na volitvah za Gorico naslednjega petletja. To je za nas veliko priznanje in seveda odgovornost. Za nobeno ceno torej ne bi smeli dovoliti, da bi nas naša notranja različnost odvrnila od tistega skupnega manjšinskega dogovora, ki edini zagotavlja nadaljevanje Brancatijeve politične opredelitve. Vsako razmišljanje ali celo delovanje, ki bi bilo od našega manjšinskega dogovora drugačno ali celo nasprotno, bi nam vsem škodovalo: najprej nam kot manjšini, potem somišljenikom v večinskem narodu ter znotraj njega tudi vsem tistim, ki se našim pogledom še niso pridružili, pa bi to radi storili.

Janez Povše

Na dnu ...

Krščansko - muslimanski odnosi so temeljnega pomena za našo prihodnost

Papež Benedikt XVI. je po poročanju svetovnih sredstev obveščanja minuli ponedeljek, 25. t.m., veleposlanikom muslimanskih držav, ki so akreditirani v Vatikanu, in voditeljem muslimanske skupnosti v Italiji dejal, da je "naša prihodnost" odvisna od dobrih odnosov med kristjani in muslimani. Muslimanske predstavnike je v svoji poletni rezidenci Castel Gandolfo v bližini Rima tudi pozval k "vzajemnosti na vseh področjih", vključno z verskimi svoboščinami.

Papež je zbranim muslimanom, kot že tolikokrat doslej, izrazil spoštovanje do njihove vere. "Želim izraziti vse svoje spoštovanje muslimanskim vernikom. Od začetka svojega pontifikata sem izražal željo, da bi se vzpostavili mostovi prijateljstva med verujočimi vseh veroizpovedi, s posebno pozornostjo na razširjanje dialoga med kristjani in muslimani," je dejal med petminutnim nagovorom.

Na papežev nastop se je že odzval iraški veleposlanik pri Svetem sedežu Albert Jelda, ki je dejal, da je papež poudaril globoko spoštovanje vseh muslimanov: "To smo tudi pričakovali. Sedaj pa je čas, da pustimo, kar se je zgodilo, za seboj, in gradimo mostove!"

Papež je predstavnike muslimanskih držav in islamske skupnosti v Italiji na srečanje povabil, potem ko je muslimane 12. septembra razburil s predavanjem na univerzi v Regensburgu, ko je citiral bizantinskega cesarja Manuela II. iz 14. stoletja: "Pokaži mi, kaj je novega prinesel Mohamed, in videl boš le slabo in nečloveško; vero, ki jo narekuje, pa širi z mečem." Jasno je, da je bil ponesrečeni citat vzlet iz konteksta celotnega predavanja, a dejstvo je, da so te besede povzročile srd muslimanov po svetu, o čemer je odlično pisal v prejšnji številki Novega glasa naš prijatelj dr. Zvone Štrubelj, teolog in filozof, ki je jasno povedal, da so bile papeževe besede vzete iz celotnega konteksta predavanja in niso odražale njegovih misli, saj je znano, da si papež prizadeva za spravo in sožitje z muslimani.

Ob muslimanskih ostrih protestih, ki so jih njegove izjave sprožile, je Benedikt XVI. izrazil globoko obžalovanje in to večkrat. Kot je sam v jav-

nosti zatrdil, je le citiral staro besedilo, ki govori o povezavi med islamom in nasiljem, in dodal, da je šlo za citat in ne za njegove besede in misli. Hkrati se je zavzel za resen dialog z islamom, ki pa ga mora spremljati vzajemno spoštovanje. In tega, dodajamo mi, v muslimanskih državah skorajda ni!

"Izražam spoštovanje do muslimanov in prav od dialoga z islamskim svetom je odvisna naša skupna prihodnost!" je ponovil sveti oče v ponedeljek in tako ovrgel vsako natolcevanje, da naj bi sam zaostroval odnose z muslimani.

Na srečanju s predstavniki muslimanskih držav je izrecno poudaril potrebo po "medsebojnem spoštovanju različnosti veroizpovedi." Dodal je še, da to spoštovanje zahteva tudi "vzajemnost, še posebej na svobodnem izpovedovanju vere." "Danes zares potrebujemo iskren dialog med veroizpovedmi in različnimi kulturami, saj bomo samo tako lahko zmogli premagati vse ovire in napetosti v duhu plodnega razumevanja," je bil jasen sveti oče.

Srečanja s svetim očetom se je udeležilo štirideset predstavnikov muslimanskega sveta, od tega je bilo 22 veleposlanikov muslimanskih držav, ki so akreditirani pri Svetem sedežu. Tiskovne agencije iz vsega sveta so poročale, da sta bila prisotna tudi ambasadorja Sirije in Tunizije, le predstavnik Sudanca ni bilo na srečanju s svetim očetom. Srečanja se je udeležil tudi kardinal Paul Poupard, predsednik Papeškega sveta za medverske odnose. Kako pomembno je bilo srečanje za muslimanski svet, priča podatek, da ga je arabska televizija Al Džazira neposredno prenašala.

V upanju, da se bodo polemike polegale, predvsem pa, da bodo tudi kristjani lahko kdaj nemoteno in svobodno živeli v muslimanskih državah, se sprašujemo, kaj je narobe z Evropo, da je pozabila stati ob strani papežu, ko ga je ves muslimanski svet napadal. Odgovor je najbrž sila jasen, a si ga skorajda ne upam zapisati. Glasi pa se zelo preprosto: Evropa ni več krščanska!

POGOVOR Ciril Kren, slovenski skladatelj v Argentini

Vedno živa globoka ljubezen do rodne zemlje

Eden najvidnejših gostov Prve konference slovenskih glasbenikov iz sveta in Slovenije, ki je na pobudo Svetovnega slovenskega kongresa potekala od 13. do 15. septembra na Goriškem, je bil gotovo Ciril Kren, po rodu s Plešivega, ki je pred 69 leti zapustil ljuba Brda in se z družino izselil v Argentino. Tam se je kmalu uveljavil kot zborovodja in skladatelj s pretehtano izdelano glasbeno govorico. Še vedno govori lepo, briško obarvano slovenščino, ker mu je domovina ostala najdragocenejša svetinja. Številnemu občinstvu na koncertnem večeru v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici je 13. t.m. povedal: "Vedno sem čutil slovensko, to imam v krvi..."

Rodili ste se v Goriških Brdih, na Plešivem. Kakšne spomine imate na svoja otroška leta?

Rodil sem se 29. septembra 1921 na Plešivem blizu Medane. Oče Janez je šel že leta 1923 v Argentino zaradi ekonomskih razlogov. Tedaj nekateri niso bili koloni, mi ja. Dva moška na malem zemljišču sta bila preveč... Tam smo ostali moj nono, očetov oče, mama, jaz in sestra, ki se je rodila leta 1923. Mama je delala kot služkinja. V najlepših letih sem se podil po brajda, lovil vrabce, delal vse, kar dela mlad fant. V šoli sem bil dober, to moram povedati; drugače bi ne šel naprej. Ko sem bil star deset let, sem opravil že osem razredov. Zato sta se duhovnik in učitelj domenila, da me pošljeta v šolo v Gorico. Obiskoval sem pripravnico v Alojzijevešču, kjer so bili vsi tisti, ki so se pripravljali na vstop v semenišče, na trgovske ali druge šole. Bila je zelo dobra. V semenišču sem nato opravil tri leta nižje gimnazije in eno leto višje; pravo grščino me je učil Jožko Bratuž, Lojzetov brat. Vedno se spominjam tistega dne (16.2.1937 je umrl Lojze Bratuž; op.ur.), ko je prišel v razred ves žalosten, objokan, pa ni smel jokati. "Ubili so mojega brata, ker je pel..." Samo to je povedal, in sicer po italijansko, ker drugače ni smel.

V semenišču so nas učili slovensko dve uri na teden, in to pod Mussolinijem! Tudi Furlani so obiskovali semenišče. Moj učitelj slovenščine je bil - hvala Bogu! - Anton Kacin, profesor matematike pa Franc Močnik.

In sošolci?

Eden mojih sošolcev je bil Zorko Harej. Danes (14. septembra 2006; op.ur.) sem ga prvič videl po 69 letih! Bila sva izredno vesela! Nisem mislil, da ga bom še kdaj videl. Vedno sva si dopisovala; on nima računalnika, zato je težje. Občasno se slišva po telefonu. Videla sva se po devet- in šest- in šest-letnih letih, to je sijajno! Velik prijatelj je bil tudi Italijan msgr. Luciano Moschion iz Tržiča.

Vnuk, ki me te dni spremlja na Goriškem, me je peljal v nekdanje malo semenišče, kjer je zdaj univerza. Videl sem, da so ga razširili in spremenili. Nedaleč od stavbe sem iskal votlino Lurške Matere Božje. Kar naenkrat sem jo zagledal. In sem se zjokal... Ko sem študiral v semenišču, se nisem mogel vračati domov, denarja ni bilo niti za hrano. Cele počitnice sem spal v semenišču in tam tudi jedel. Spominjam se, kako je tisto votlino blagoslovil direktor semenišča. Na pergamentu smo napi-

sali imena študentov in jo v cilindru zakopali globoko v zemljo, prav tam pred votlino. Zato me je pogled na Marijino votlino močno presunil... Videl sem tudi hišo za semeniščem; tam so nekaj živeli upokojeni duhovniki. Da bi mi mama plačevala semenišče, je delala pri Rdeči hiši in nato kot kuharica pri Fatebenefratelli na južnem delu mesta. Ker ni bilo denarja, je hodila prosit duhovnike in škofa. Bilo je težko, prav težko...

Kdaj ste odpotovali v Argentino?

Oče je zbral nekaj denarja, nam ga poslal in moja sestra je šla k njemu. Bilo je februarja 1937. Mama je prodala zemljišče, slabo ga je prodala, za polovično ceno, samo da je plačala vožnjo. Nekateri so prav "lumpi"... In sva šla v Argentino še midva; končno smo bili spet vsi skupaj. Tam je bila velika revščina. Vi ne veste, kaj je bilo tam. Bil je "frigorifico", ubijali so krave, vsi tisti kriki zjutraj... Mama ni mogla biti tam dolgo; šla je v kraj Rosario k sestri. Že leta 1938 sem šel delat v nemško podjetje Bromberg; tedaj je bilo zelo veliko in pomembno. V tisti banki sem delal 48 let; ko sem se moral upokojiti leta 1986, so me prosili, da bi ostal še nekaj let, saj sem imel veliko izkušenj na področju uvožno-izvozne trgovine s tujino. Potrebovali so izkušene uslužbenca. Ostal sem, dokler mi niso rekli: "Dovolj." Tedaj so se gotovo prišli za glavo, saj ni bilo lahko najti drugega. V rokah sem imel tudi kredite za kotiranje; vsak dan sem govoril z bankami po vsem svetu, tudi angleško in nemško. Upokojil sem se leta 1989. Tedaj je bila najslabša kriza v Argentini. Inflacija je bila visoka do 500%! To pa mi je prišlo prav za pokojnino. Umaknil sem se namreč 28. maja, pokojnino pa so izračunali na 31. decembru prejšnjega leta. Predsednik Alfonsin je napravil grozote! Prodajal je vso Argentino. Kupil si je letalo, brezplačno je vozil s sabo po sto ljudi, s sabo je imel celo brivca; kupovali so, kar so hoteli. Za sabo je pustil blazne dogove. Nič ga ni zanimalo... Bog se nas usmili!

Ves čas sem delal za slovenstvo. Vedno, vedno in vedno. Delal sem na banki, obenem študiral skladateljstvo, pisal glasbo. Ku-

poval sem knjige in partiture. Ni bilo lahko, ker na začetku smo bili resnično revni; zato sem se še največ učil sam. Komaj kasneje, ko so mi povišali plačo, se je stanje malo izboljšalo.

Kdaj ste napisali prvo skladbo?

Moja prva skladba je bila suita. Pravzaprav je nastala kot naloga. Učil sem se glasbene oblike. Profesor mi je naročil, naj preučim baročno menuete, gige in sarabande ter naj napišem menuet. Teden kasneje ga je že imel v rokah. V pisanju sem bil hiter. Še me je spraševal, jaz pa sem kar naprej pisal. Po letu dni mi je naročil uvod, preludij in orkestracijo; tako je nastala suita. Prvič jo je izvedel on na državnem radiu leta 1950. Za tem sem komponiral Vaško uverturo za simfonični orkester. Pisal sem tudi za veliki orkester, ki ima po tri glasbenike za vsak instrument. Tako mojo rapsodijo je krstno izvedel Anton Nanut leta 1991 v Trstu.

Koliko skladb šteje vaš opus? Približno petdeset.

Ali še vedno pišete?

Seveda. Še pred kratkim sem napisal serenato za klavir. Sestavil sem jo za potrebe našega društva. Nimamo veliko denarja; zmoremo uresničiti le manjše stvari. Zato pišem za klavir, klavir in glas ali kvečjemu za kakšne manjše in enostavne komorne sestave. Drugače ne gre.

V Argentini ste bili in ste vedno aktivni. Bili ste zraven pri številnih društvih, zborih in drugih združenjih... Katere zборе ste vodili?

Ko sem prišel v Argentino, sem najprej vodil cerkveni prekmurški zbor, potem zbor Slovenske krajine, mladinski zbor v Slovenskem domu. Nato je Peron zaprl društva, skoraj nič ni bilo med letoma 1948 in 1957. Ko se je končala prepoved, so ustanovili novo društvo Zarja; sijajni bari-ton Angel Hrovatin me je povabil, da bi dirigiral še en zbor. Poznal sem dobre glasove, Kraševce in Vipavce, ki sem jih že učil med prepovedjo za zaprtimi vrati v društvu Slovenski dom. Povabil sem jih v društvo in zbor se je povečal do 50 pevcov. Bil je lep, prav lep zbor! Samostojno sta lahko peli moška ali ženska sekcija, pevec je bilo dovolj. Leta 1962 smo izdali tudi ploščo z enajstimi pesmimi. Peli smo tu-

di Vodopivčevega Kovačevega študenta.

Potem sem moral pustiti društvo Zarja, ker so na banki zahtevali mojo razpoložljivost "full time". Povišali so mi plačo. Janez Hladnik je v tistih časih v Buenos Airesu maševal za Slovence enkrat mesečno in me prosil, če zberem nekaj glasov, da bi zapeli pri maši. Tako je nastal zbor, ki obstaja še danes. Tedaj so bili vsi člani zbora Zarje, zdaj pa jih je ostalo le še nekaj. Moški so že vsi pomrli.

Pri predavanju na novogoriški konferenci ste omenili nerazumevanje med starejšo in mlajšo generacijo slovenskih izseljencev...

Šlo je za politično vprašanje. Oni pravijo: "Smo politiki, imamo svoje prepričanje in konec." Kolikokrat sem se že skregal z Vivodom, sedanjim veleposlanikom v Buenos Airesu! Povedal sem mu, da bi morali eni in drugi nekoliko popustiti, da bi se zblížili, a ni posluha. Tako se ne dela. Saj govorimo, kaj več pa ne...

In vendar je bilo na konferenci lepo videti, kako ste se dobro ujemali z Markom Finkom in Juanom Vasletom.

Fink in Vasle sta nekaj drugega. Onadva sta pevca, nista politika. Pripadniki povojnega vala so imeli od vsega začetka dobro organizirano slovensko življenje. Bili so profesorji, odvetniki in ne vem kaj še. Imeli so veliko društvo, cerkev, središče, ni jim manjkalo sredstev oz. so jih znali najti.

Govorite lepo briško slovenščino. Kako ste jo ohranili tako pristno?

Imam jo v krvi, v genih. Doma ne govorim slovensko, ampak kastiljsko. Slovensko govorim, ko se srečujem z drugimi Slovenci. Drugače pa rad veliko berem. Kakšna beseda mi manjka, pa sežem po slovarju, ker jo hočem najti. To mi pomaga. Veliko tudi pišem.

Kaj pišete?

Pišem vsega malo. O tem, kar se godi v društvih, kar se je dogajalo v naših primorskih društvih, ki ne obstajajo več. Pišem o glasbi med Slovenci v Argentini, kakšno kroniko o koncertih itd.

Ste se v vseh teh desetletjih velikokrat vrnili v naše kraje?

Da. Vrnil sem se leta 1975; to je bilo bolj nostalgično, da sem spet videl, kje sem se kot otrok potepal po brajda. Z izseljenci je takol! Šel sem tudi v Severno Ameriko, kjer sem spoznal svoje sorodnike. Že pred prvo svetovno vojno so se namreč tja izselili dva očetova brata in sestra. Tam so potomci zelo v redu, pa nihče ne zna slovensko. Šel sem do svoje tete v Florido, od koder sem šel z avtom po vsej Severni Ameriki do Kanade. Na Goriško sem se vrnil tudi leta 1991, povabili so me zaradi rapsodije, ki so jo izvedli meseca oktobra v Trstu. Rekli so mi, da mi plačajo vožnjo, pa mi je niso plačali.

Ste bili tudi tokrat kaj na Plešivem?

Samo enkrat sem šel mimo. Hvala Bogu je z menoj vnuk, ki me skrbno spremlja in mi naredi vse, kar ga prosim. Tu imam še nekaj sorodnikov.

Še obstaja vaša rojstna hiša? Še stoji, čeprav v njej nihče več ne živi. V njej hrani moj bratranec svoje, orodje. Hiša stoji le nekaj korakov stran od meje. Videti jo hočem vsaj še enkrat...

Danijel Devetak

Ilirska Bistrica, 20. septembra 2006

Redovniški dan

Hvaležen sem Bogu za vas, za vaš klic v redovništvo; hvaležen sem za veliko milost, s katero je Bog napolnil vaša srca, ko vas je izbral za svoje redovnike in v vas zanetil ogenj ljubezni do Boga in bližnjega. Zadnji razlog, da ste postali redovniki, je neizmerna Božja ljubezen do vsakega od vas, ljubezen, ki nikoli ne mine. Brez bojazni, da bi bili postavljeni na laž, povejte in priznajte, da je biti redovnik neizmerno lepo. Lepo je slediti Jezusu, mu popolnoma darovati svoje srce in vse svoje življenje, da bi bili med ljudmi, h katerim vas Bog pošilja, služabniki, oskrbniki in sodelavci pri resničnem veselju.

Pomirja vas gotovost, da vas Bog ne bo nikoli zapustil, da je njegova ljubezen vaša moč in da je vredno porabiti vse svoje moči in sposobnosti zaradi evangelija. Pred 40 leti so očetje na II. vatikanskem cerkvenem zboru izjavili: «Po pravici moramo misliti, da je bodoča usoda človeštva položena v roke tistih, ki bodo znali prihodnjim rodovom posredovati nagibe za življenje in za upanje» (CS 31,3). Glavni razlog vašega upanja je stalna in dejavna navzočnost Jezusa Kristusa med nami. V tem prepričanju zastavite svoje poslanstvo kot veselo služenje vsem ljudem in pri tem zaupajte v moč, ki izvira iz globokih korenin vaših osebnosti in vašega redovniškega poslanstva. Te korenine segajo v troje temeljnih razmerij: v razmerje s Kristusom, v razmerje s občestvom redovnikov in do predstojnika in v razmerje z Božjim ljudstvom.

Prvo razmerje izhaja iz zakramenta sv. reda in iz redovniških zaobljub. Če želite biti srečni redovniki, si morate prizadevati živeti v osebnem in prijateljskem odnosu z Jezusom, ki je luč in

Foto DPD

moč vašega življenja. Potrebno je dan za dnem poslušati njegov glas, se hraniti z Božjo besedo, črpati moč iz vztrajne molitve ter živeti tisto medsebojno združenje, ki ima svoj izvir in vrhunec v vsakdanjem obhajanju evharistije. Ta medsebojna povezanost s Kristusom se ohranja po adoraciji, po rednem prejemanju zakramenta sprave in po stalnem izobraževanju. S takim načinom življenja bo tudi vaša posvečena samskost dobivala vedno globljo utemeljitev v obnovljeni pripadnosti Jezusu Kristusu, da bi bili kot On živa daritev Očetu za

življenje sveta. In tako bodo vaše ustnice izražale prekipevajoče veselje vašega srca in tudi navzven izžarevale veselje in mir.

Drugo vaše razmerje je občestvo med vami redovniki in predstojniki. Samo osebno razmerje z Jezusom Kristusom, živim in vstelim vas druži tudi med seboj. Redovniško občestvo vam ne sme pomeniti manj, kakor pomeni odgovornemu in poštenemu delavcu delavsko občestvo, pač pa

redovniki in se zaveda, da nihče drug ne more tako razumeti in pomagati redovniku kot prav redovnik. Kako potrebno je, da ima vsak od vas duhovnega očeta, voditelja, ki se mu zaupa, ga pozna in ga spremlja na poti k svetosti in pri vašem poslanstvu. In tretje vaše razmerje je razmerje do Božjega ljudstva. Ljudem, h katerim ste poslani, morate prinašati nagibe za življenje in za upanje. Samo Bog ve, kako je danes to potrebno spričo kulture smrti, apatičnosti in naveličanosti. Ne smete se bati izgorevati za evangelij, pač pa jemati svoje poslanstvo in svoje delo kot vaše najgloblje uresničenje. Pri tem se lahko zgledujete pri redovnikih in redovnicah, ki so se v našem času nesebično žrtvovali za ljudi. Po njihovem zgledu in z njihovo priprošnjo pri Bogu si prizadevajte živeti v polnosti svoj redovniški poklic brez strahu in izgovorov, da bi tako mogli postati bratje in sestre vsem, med katere vas Bog pošilja. Zvestnost gojite medsebojno povezanost, ki je močno in konkretno znamenje vaše pripadnosti Bogu v hoji za Kristusom zaradi Božjega kraljestva in obenem viden znak vaše ljubezni do ljudi.

Tako opravljajte svoje redovniško poslanstvo, da bo vaše življenje zglede in vir navdiha in razmišljanja za mnoge mlade. Da, veselje in sreča, ki ju doživljate v svojem poklicu, vas priganjata, da to ponudite kot možno izbiro tistim, ki se odločajo za poklic. Naj Božja mati Marija vedno posreduje za vas, da boste lahko vsak dan ponavljali: Moja duša povečuje Gospoda in moj duh se raduje v Bogu, mojem zveličarju.

msgr. Metod Pirih,
koprski škof

Prva številka Pastirčka v 61. letniku
S prijateljem pogumno
v šolske klopi!

Brezskrbni počitniški čas, poln sončnih radosti brezdelja, se je iztekel, a vstop v učilnice ne straši naših šolarjev, saj jim bo tudi v šolskem letu 2006/07 stal ob strani dobri prijatelj Pastirček, ki je svojo letošnjo prvo številko podaril vsem učiteljem in učencem zamejskih šol z željo, da bi čim prej vsi postali njegovi zvesti naročniki in bralci, predvsem pa vneti dopisniki. Mlada vila, ki se s čarobno paličico v roki skrivnostno smehlja, medtem ko plava po sinjini neba, bo poskrbela, da bo v novem šolskem letu čim več srečnih, zadovoljnih in nepozabnih dni. Gotovo je taka misel navdihnila Tamaro Fiorelli, tretješolko OŠ A. Gradnik iz Števerjana, ko je izbirala temo risbice za nagradni natečaj najlepše Pastirčkove naslovnice. Njena dobra vila pšeničnih las ji je prinesla prvo nagrado. Pastirček je bil izredno presečen, ker je prispelo na njegov natečaj kar 721 (!) pisanih risbic osnovnošolcev iz zamejskih šol, pa tudi posameznih učencev iz Slovenije in z raznih koncev sve-

čaka, prepričljivo govori zapis Če bi pogorele vse knjižnice. Knjige zob časa ne razje tako, kot lahko nadležni virusi skvarijo računalniške programe. V brezmejno notranjost računalnika bo bralce tudi letos vodil prijatelj PeCe (Olga Tavčar), pomagal mu bo znani deskar Inter Arpanet, ki bo razkrival mreže svetovnega spleta. Trije znanci potepuhi s stricem Maksom na čelu pa radi uživajo resnične lepote in zato so se - ob pomoči Marijana Markežiča - v septembrskih dneh povzpeli na Snežnik-Primorski Triglav in se zazrli v lepoto Božjega stvarstva. Prav tako radovedno se je naokrog oziral jurček Rjavko V. T. Arharja, ko ga je v košarici z drugimi bratci ponosno nesel domov mali gobar Sandi. Kaj pa so si na posvetu sredi gozdne jase povedali pravljčni junaki in kaj se je z njimi godilo, bo vsem bralcem razkrila zgodbica Pravljice na posvetu izpod peresa dolgoletne in plodovite Pastirčkove sodelavke Marize Perat. Jesensko nabiranje plodov in zelišč je Pastirček začel pri veliki oranžni

PASTIRČEK

ta. Nagrajene so bile risbice z najbolj sporočilno vsebino. Drugo nagrado si delila Haron Zerjali, 3. r. OŠ J. Ribičič, Trst, in Arianna Strolli, 4. r. OŠ P. Voranc, Doberdob, tretjo pa Marija Pertot, 4. r. COŠ S. Gruden, Šempolaj, in Miha Kovic, 1. r. OŠ A. Gradnik, Števerjan. Nagrajene risbice se iskrijo na 20. strani prve številke, čim več ostalih pa bo objavljenih med letom.

Da je v šoli lepo, se je prepričala mala Metka v pesmici Zlate Volarič, simpatični nerodnež Pavec ilustratorja Walterja Grudine pa se že huduje na šolo in plaši malo sestrico z učnimi strahovi. Teh pa se gotovo ne bojijo letošnji prvošolčki, ki jih bo v svet abecede popeljal Črkovlak V. T. Arharja, in seveda vsi bistri Pastirčkovi dopisniki, ki so s svojimi pisnimi in likovnimi prispevki različnih vsebin že napolnili prvih osem strani Pastirčkove pošte. Takih pridnih piscev in bralcev bi se gotovo razveselil pisatelj France Bevk, ki ga predstavlja Barbara Rustja v rubriki Slovenski mladinski klasiki in priproča v branje njegova mladinska dela. O knjigi kot čudoviti, zanesljivi prijateljici, ki nas potrpežljivo

buči, katere pradomovina je Mehika.

Tudi v letošnjem letniku bodo svežino in zanimivost Pastirčkovih zapisov poudarjale ilustracije Danile Komjanc, obenem avtorice prisrčnih strani, namenjenih najmlajšim bralcem; slednje bo kratkočasila želva Mici. Versko znanje bodo Pastirčkovi prijatelji spet lahko preverjali v rubrikah Kar lepo po vrsti, Iz knjige življenja, iz Svetopisemske pobarvanke in še iz marsičega (npr. Vodnjak miru). Seveda, tudi razvedrila in zabave ne bo manjkalo, zato le hitro vzemite Pastirčka v roke in ...veselo branje!

Iva Koršič

O papeževem predavanju v Regensburgu
Kard. Bertone o izjavah
sv. očeta glede islama

V zvezi z nekaterimi izjavami svetega očeta Benedikta XVI., ki jih je izrazil na svojem predavanju na univerzi v Regensburgu, in k pojasnili tiskovnega predstavnika Svetega sedeža dodajam naslednje: mnenje svetega očeta o islamu je skladno s koncilsko izjavo o razmerju katoliške Cerkve do nekrščanskih verstev (Nostra aetate): "Cerkev gleda s spoštovanjem tudi na muslimane, ki molijo edinega Boga, živijo in v sebi bivajočega, usmiljenega in vsemogočnega, stvarnika nebes in zemlje, ki je govornik ljudem. Njegovim sklepom, tudi skritim,

se skušajo podrežati z vso dušo, kakor se je Bogu podrejal Abraham, na katerega se muslimanska vera rada sklicuje. Jezusa sicer ne priznavajo za Boga, vendar pa ga častijo kot preroka, in tudi njegovo deviško mater Marijo časte ter jo včasih tudi pobožno kličejo. Poleg tega pričakujejo sodnega dneva, ko bo Bog obudil vse ljudi in jih poplačal. Zato cenijo moralno življenje in častijo Boga zlasti z molitvijo, miloščino in postom" (Koncilska izjava o razmerju Cerkve do nekrščanskih verstev (N), 3).

Papež se nedvomno zavzema za medverski in medkulturni dialog. Na srečanju s predstavniki

nekaterih muslimanskih skupnosti v Kölnu, 20. avgusta 2005, je dejal, da se dialog med kristjani in muslimani "ne sme zreducirati na sezonsko izbiro", saj se iz preteklosti učimo in ne ponavljamo starih napak. "Iskati želimo poti sprave in se naučiti živeti v spoštovanju do istovetnosti drugega."

Sveti oče ne zastopa mnenja bizantinskega cesarja Manuela II. Paleologa, pač pa je njegovo izjavo uporabil v akademskem kontekstu z namenom, da bi predstavil nekatera razmišljanja o razmerju med religijo in nasiljem na splošno, ter zaključil z jasnim in radikalnim zavračanjem vsakršnega versko pogojenega nasilja. Sveti oče je v poslanici ob 20. obletnici medverskega molitvenega srečanja za mir v Assisiju dejal: "... Izrazov nasilja ne smemo pripisovati religiji, temveč kulturnim mejam, znotraj katerih se religija razvija ... V vseh ve-

likih verskih tradicijah najdemo pričevanja globoke povezanosti med Bogom in etiko ljubezni." Sveti oče obžaluje, da so nekateri odlomki njegovega nagovora prizadeli tenkočutnost muslimanskih vernikov in da so jih le-ti interpretirali na način, ki ne ustreza njegovim namenom. Ob goreči vernosti muslimanov je zahodno sekularizirano kulturo pozival, naj se izogiba "zamerjanju Boga in cinizmu, ki ima norčevanje s svetim razume kot pravico svobode."

Sveti oče izraža svoje spoštovanje do muslimanskih vernikov in želi, da bi prav razumeli njegove besede, hkrati pa utrdili pričevanje za "edinega Boga, živega in v sebi bivajočega, usmiljenega in vsemogočnega, stvarnika nebes in zemlje, ki je govornik ljudem" in sodelovanje "v obrambo in pospeševanje socialne pravičnosti, moralnih vrednot ter miru in svobode za vse ljudi" (N 3).

26. NAVADNA NEDELJA-
ROŽNOVENSKA

4 Mz 11,25-29; Ps 18; Jak 5,1-6; Mr 9,38-43.45.47-48

Jezus je kar trikrat napovedal svoje trpljenje, smrt in vstajenje. Zadoščalo bi, da bi to povedal enkrat, saj je bilo že itak dovolj hudo. Toda učenci še po drugi napovedi preslišijo besede, ki jih bodo oropale Gospoda. Zagledani so namreč vase. Že pri Mojzesu beremo, kako je Nunov sin Jozue skušal vsiliti in uveljaviti ozko pojmovanje pripadnosti pravovernosti v skupnosti Izraelcev. Glavno, vodilno besedo naj bi namreč imel samo eden. To pa je nevarno, ker je umik pred delom, ki naj bi ga opravljal kdo drug. Tedaj se Mojzes izkaže širokogrudnega, razgledanega moža. Ne izreka prenagljene sodbe, saj vidi v vsakem človeku modrost, ki zna presojati to, kar koristi skupnosti. Govoril je: "Ko bi se le vse Gospodovo ljudstvo spremenilo v preroke! Da bi Gospod dal nadnje svojega duha!" (4 Mz 11,29). Spošto-

vanje in upoštevanje prepričanja drugih sta znamenje modrosti in vzajemnosti: ustvarjajo mir. Jezus takole priporoča učencem: "Imejte sol v sebi in živite v miru med seboj!" (Mr 9,49). Jezusov učenec posnema namreč v vsem Učitelja, ki je krotak in v srcu ponižen (Mt 11,29). Apostol Janez se spotika celo nad nekom, ki je izganjal demone, a ni pripadal krogu apostolov; Jezus pa mu odvrne: "Ne branite mu! Nihče namreč ne more storiti mogočnega dela v mojem imenu in takoj grdo govoriti o meni. Kdor ni proti nam, je za nas" (Mr 9,38-40). Demonov je tudi danes vse preveč. Uradno je izganjanje demonov pridržano vodstvu Cerkve, toda vsak krščenec je poklican, da se upre hude mu duhu in hudobiji na splošno. Cerkev skuša pritegniti v delo za oznanjevanje, za lepo obhajanje bogoslužja in za dobra dela ubogim čim več laikov tudi če bi imeli dovolj duhovnikov in redovnikov. Duhovniki in laiki moramo delati skupno in složno zato, da pomagamo pri odrešenju sveta. Navodil za tako delovanje ne manjka. Posebna skrb je naložena župnijskim svetom, mladim, organizacijam, cerkvenim pevskim zborom, katehetom in katehistinjam, ne-

govalcem bolnikov in ostarelih itd. Vsak kristjan ima ta poklic, ki naj ga uresniči skupaj z drugimi.

Jezus je vedno dajal prednost majhnim ali "malim". To se ne nanaša samo na otroke, marveč na vse, ki so ubogi in zadnji.

Poleg angelov varuhov (godujejo 2.10.) imamo ob sebi mogočne nadangele: sv. Mihaela, Gabrijela in Rafaela (godujejo 29. sept.), ki pa so nekako odrinjeni iz našega življenja.

Tudi rožni venec je ponekod šel v pozabo, čeprav je prinesel in še prinaša Božjo moč in varstvo. Krščanski svet pripisuje zmago nad Turki l. 1571 pri Lepantu molitvi rožnega venca. Tudi poraz Turkov pred Dunajem l. 1683 je zaustavil turško prodiranje v Evropo.

Marijina Božja pota so vsa zaznamovana s češčenjem in varstvom Božje Matere. Rožni venec je za družine vez edinstvi in ljubezni ter zvestobe. Romanja k velikim in manjšim Božjim potem, kot so npr. Lurd, Fatima, Trsat/Loreto, Pompei, Medjugorje, veliko slovenskih krajev milosti, kot so Sv. Gora, Barbana, Stara Gora, Brezje, Ptujška Gora, pomagajo do žive vere v Boga.

Evangelist Marko podaja Jezusov nauk o pohujšanju. Misli predvsem na pohujšanje "malih", ki so ljudje s šibko vero. Ti se radi odvrnejo od močne vere; svari vernike, naj ne živijo posvetno, ker utegujejo zrušiti vero tistih, ki komaj kaj verujejo. Zato vabi učence k ponižnosti, razumevanju in ljubeznivosti.

Za pohujšanje rabi Jezu, zelo ostre besede, češ da bi bilo bolje, če bi takemu človeku, ki je v pohujšanje drugim, "malim", obesili težki mlinjski kamen na vrat in ga potopili v morju (usmrtitev v vodi so uvedli Rimljani. Veljala je za sramotno smrt zato, ker je oropala dostojnega pokopa.)

Ker pohujšanje nastane lahko po roki in nogi ter po vidu, je nujno, da se roka in noga odsekata ter oko iztakne.

Gehena/pekel, kjer je kralj Jozija ukazal zasuti s smetmi, in da gorijo noč in dan, so podoba pekelskega ognja, pa tudi podoba očiščenja v ognju zločinov, ki so jih nekateri kralji, posebno Ahaz in Manase, zagrešili s klanjem otrok. Zato pa raje skozi ogenj trpljenja na tem svetu kakor poguba v večnosti (vse po A. Poppi ofmcon, Sinossi e commento, Mess. Padova 2004, 272).

POGOVOR Maja Prinčič in Andreja Ličen

"Zbrale smo se in povabile še naše mlade znance!"

Pogovor z univerzitetnimi študentkama Majo Prinčič in Andrejo Ličen, članicama nove glasbene skupine na Mirenskem Gradu.

Najprej bi želeli vedeti, zakaj in kako je nastala glasbena skupina na Mirenskem Gradu.

Skupina je nastala zato, ker smo si želeli mladinske maše. Nekatera dekleta smo se zbrala in povabila še druge naše mlade znance. Pri prvi mladinski maši nas je bilo samo sedem, pri naslednjih pa se nam je pridružilo še veliko drugih. Vsak je pripeljal še prijatelja in skupina se je seveda povečala. Na povabilo se je odzvalo precej mladih iz naše dekanije. Nekaj mladine je prišlo tudi iz zamej-

Do zdaj smo se srečevali vsak teden ali celo vsakih 14 dni. Mašo imamo vsako prvo nedeljo v mesecu. Prav radi se družimo tudi po njej. Večkrat smo šli skupaj na kratek izlet in tudi to nas je še bolj zblíževalo. Želimo pa, da bi teh prostorov ne uporabljali samo za igre, ampak da bi bili le-ti tudi kraj, kjer bi se stalno srečevali in res imeli prave stike; da bi bil to kraj, kjer se lahko posvečali drug drugemu. To naj bi bil prostor pravega srečavanja.

Kakšno vlogo ima glasba pri vaši skupini?

Mislím, da ima za naju glasba vlogo pogovora z Bogom. Govorimo pa je pri naši skupini glasba nekakšen povezovalni člen z vsemi mladimi. Maše bi bile brez glasbe zelo puste. S petjem

valih mladih, npr. v Taizeju, na srečanju mladih s papežem v Rimu, v Koelnu; občutili sva, da nas je prav glasba zvalila tja. Če ji znaš prisluhniti, te glasba lahko zelo približa Bogu; v njej postane Bog bolj topljiv.

Ali spremljate po televiziji in radiu sodobno moderno glasbo? Ali obstaja tudi "pokvarjena" glasba?

Rada poslušam radio, a tukaj na Mirenskem Gradu se ukvarjamo le z mladinsko, ritmično-duhovno glasbo. O svetovni glasbi ne vemo veliko. Mladi sicer radi poslušajo glasbo. Mislím, da se ne pokvarijo zaradi negativnih učinkov kake glasbe. Mogoče koga vendarle zavede, kot lahko zavedejo pač druge stvari, če nismo nanje dovolj oprezni. Navadno mlade glasba le spodbuja.

Kdo izbira pesmi za mašo?
Izbiramo jih sami. Po navadi se odločamo za take, ki so nam všeč, ki jih bolje poznamo. Pripravili smo že pesmarico in jo bomo kmalu izdali.

Kakšne izkušnje imata z mladimi? Ali so mladi ustvarjalni?
Zdi se mi, da mladi zelo radi sprejmejo vsakogar ne glede na to, kdo je in od kod prihaja. Cenijo ga kot osebo, ki ima lastno življenje in vrednost. Ta občutek odprtosti nas povezuje. Do vsakogar, ki se nam je pridružil, smo bili pozorni in smo se potrudili, da se je čutil povezanega z ostalimi. Mogoče nam to ni vedno uspelo, toda

skušali smo graditi osebne odnose z vsakim. Največji uspeh in zadoščenje za nas sta bila takrat, ko je kak naš novi član poročal drugim, kako lepo mu je med nami. Glede ustvarjalnosti pa moram povedati, da je včasih težko biti ustvarjalen, če nisi iskren v iskanju. Mladi v nameri nekaj iščejo, se borijo in so večkrat sami v tem iskanju.

Sodelujete tudi v šoli za animatorje?

Nekateri od nas sodelujejo tudi v tej organizaciji, vendar težav-

Ali imate stike tudi z drugimi župnijami?

Duhovniki po župnijah v glavnem sploh ne podpirajo mladinskih maš. Mi smo si želeli, da bi mladi imeli prostor, kjer se lahko svobodno pogovarjajo, se oblikujejo in skupaj kaj napravijo. V posameznih župnijah takih prostorov ne premorejo. Mladi po župnijah se po birmi navadno izgubijo. Nobeden pa se ne sprašuje, zakaj je tako. Dejansko po župnijah ni nič pripravljenega za

petru. V Vrtojbi sodelujemo pa pri pripavi na birmo.

Kaj bi svetovali današnji mladini?

Zdi se mi, da ni formule, ki bi veljala za vse. Mladim bi vsekakor svetovala, naj v nameri iščejo. Povedala bi jim, da je zelo osvobajajoče vedeti, da smo vedno na poti, da se trudimo in iščemo, kaj je prav, čeprav ugotavljamo, da nismo še našli tega, kar smo z vnamo iskali. Verjeti pa moramo, da smo na poti iskanja in da je Bog vedno z nami.

Ali imate še kakšne načrte za prihodnost? Med počitnicami smo želeli biti bolj povezani med seboj v molitvi. Zato, kdor hoče, se nam lahko pridruži pri čiščenju Najsvetejšega.

Za prihodnost pa nimamo še konkretnih načrtov, vendar si želimo, da bi se imeli mladinsko mašo in srečanja, kot smo jih do sedaj. Želimo bi ustanoviti čim prej študentsko skupino in imeti več stikov z zamejskimi Slovenci in tako prispevati k vsestranskemu brisanju meje. Naslednje leto bomo skušali uresničiti tudi oratorij po zgledu salezijancev. Naša največja želja pa je, da bi se mladi na Mirenskem Gradu vedno čutili sprejete in imeli lep občutek, da jih ima kdo rad.

Karlo Nanut

stva: iz Moša, Gorice... V začetku ni bilo nič organiziranega. Vsakdo je bil dobrodošel; nekateri so prinesli tudi svoje instrumente in s tem obogatili skupino.

Kdo pa vodi skupino? Ali imate kakega vodjo?
Nimamo pravega vodje; sami si pomagamo. Maja zamahne z roko in mi začnemo.

Kdaj pa imate ta glasbena srečanja?

in z glasbeno spremljavo se mašna daritev bolje približa mladini; začutijo jo kot svojo. Mislím, da mladi iščemo ob glasbi neki globlji stik z Božjim, neko globino, ki nam daje tudi kvalitetnejše življenje.

Ali se vama ne zdi, da po navadi mladi zavračajo jezik liturgije?

Zdi se mi, da ob glasbi postane liturgija bolj dostopna. Medve sva večkrat bili na raznih festi-

valih mladih, npr. v Taizeju, na srečanju mladih s papežem v Rimu, v Koelnu; občutili sva, da nas je prav glasba zvalila tja. Če ji znaš prisluhniti, te glasba lahko zelo približa Bogu; v njej postane Bog bolj topljiv.

Kdo izbira pesmi za mašo?
Izbiramo jih sami. Po navadi se odločamo za take, ki so nam všeč, ki jih bolje poznamo. Pripravili smo že pesmarico in jo bomo kmalu izdali.

Kakšne izkušnje imata z mladimi? Ali so mladi ustvarjalni?
Zdi se mi, da mladi zelo radi sprejmejo vsakogar ne glede na to, kdo je in od kod prihaja. Cenijo ga kot osebo, ki ima lastno življenje in vrednost. Ta občutek odprtosti nas povezuje. Do vsakogar, ki se nam je pridružil, smo bili pozorni in smo se potrudili, da se je čutil povezanega z ostalimi. Mogoče nam to ni vedno uspelo, toda

no je obdržati stike z mladimi, ki jih srečuješ le konec tedna. Tukaj pri nas je obiskovalo šolo za animatorje približno 180 ljudi, vendar tesnejše stike mo ohranili le s peščico mladih.

Janez Pavel II. je ob srečanju v Rimu, v kraju Tor Vergata, povedal mladim tudi naslednje: "Mlade najbolj mučijo naslednja vprašanja: KATERO pot izbrati, KOMU slediti, KOMU ponuditi svoje življenje". Kaj bi ve povedali k temu?

Spominjam se, da sem bila na Trgu sv. Petra v Rimu, ko je papež prvič nagovoril mlade in je vprašal: "Zakaj ste tu? Kaj ste prišli iskat v Rim?" Sam je odgovoril: "Prišli ste iskat Kristusa!" Jaz sem se zjokala in pomislila: "Da, seveda, Jezusa, kaj pa drugega!" Če pripeljejo mlade do tega, da začutijo stik z Jezusom, to izkustvo duhovnega, potem bodo tudi oni našli tak odgovor.

mlade, mladi se lahko le dolgočasijo. Tudi nobene študentske skupine ni. Sicer pa večina od nas, ki se srečujemo na Mirenskem Gradu, pomaga tudi v župniji. Že sedmo leto npr. nudimo pomoč oratoriju v Šem-

mlade, mladi se lahko le dolgočasijo. Tudi nobene študentske skupine ni. Sicer pa večina od nas, ki se srečujemo na Mirenskem Gradu, pomaga tudi v župniji. Že sedmo leto npr. nudimo pomoč oratoriju v Šem-

V Mariboru slovesno razglasili nadškofijo

V mariborski stolnici so ob 160. obletnici škofovskega posvečenja blaženega Antona Martina Slomška minulo nedeljo, 24. t.m., slovesno razglasili mariborsko nadškofijo in metropolijo. Potem ko je Sveti sedež 7. aprila letos na Slovenskem ustanovil tri nove škofije, mariborsko škofijo pa povzdignil v nadškofijo, je bil dotedanji mariborski ordinarij dr. Franc Kramberger umeščen za tamkajšnjega prvega nadškofa in metropolita.

Somaševanje škofov in duhovnikov je vodil dr. Franc Kramberger, slovenski govornik pa je bil apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello, ki je v Maribor iz Vatikana prinesel in prebral tudi listino o razglasitvi nove nadškofije. Na slovesnosti so sodelovali še Stolni zbor Maribor, mešana pevsko zbor iz župnij Dramlje in Prihova ter solisti in simfonični orkester mariborske stolnice.

Apostolski nuncij je po predaji listine Krambergerju v slovesnem govoru poudaril, da je bil glavni namen reforme, da bi božjemu ljudstvu služili še bolj od blizu, kar bi lahko Cerkev na Slovenskem dalo novega vetra. Tako mariborsko nadškofijo kot celjsko in murskosoboško škofijo je pozval k nadaljnjemu dobremu sodelovanju, vernike pa, da naj ostanejo zvesti svojemu prepričanju, kakor mu je bil vse svoje življenje zvest tudi Slomšek. Kot je še dodal apostolski nuncij, ima o slednjem zelo dobro mnenje tudi papež Benedikt XVI., ki je ob nedavnem sprejemu novega slovenskega veleposlanika nekaj zelo lepih besed povedal tudi o Sloveniji.

Mariborski nadškof Kramberger je v zahvalnem nagovoru dejal, da se z razglasitvijo končujejo in hkrati kronajo vsa letošnja dogajanja ob ustanovitvi novih škofij, zdaj pa se začneja tisto, za kar se je vse to zgodilo - pastoralno, versko, duhovno, tudi kulturno in narodnostno delo po smernicah drugega vatikanskega cerkvenega zbora in slovenske sinode.

"Začenja se poglobljeno delo kot odgovor na znamenja in izzive v naši sedanosti za prihodnost naše nadškofije in Cerkev na Slovenskem. Dogodki, ki smo jih doživeli in slovesno obhajali, nas obvezujejo, da novi pravni ureditvi damo nov način in vsebino našega delovanja, uresničenje novih odnosov med škofi, duhovniki, pastoralnimi sodelavci in vsemi verniki", je dejal nadškof Kramberger in dodal, da to ne pomeni klerikalizacije družbe ali triumfalizma Cerkev, temveč nenehno prizadevanje, da bi Cerkev na Slovenskem in z njo vsi verniki zaživi še bolj avtentično evangeljsko življenje.

"Evangelij je naš program. Drugi vatikanski koncil in naš plenarni zbor, to so naši načrti. In uresničenje tega je in bo naš pastoralni napor iz dneva v dan, iz leta v leto. To bodo naši odgovori na znamenja in izzive našega časa," je povedal nadškof. Zemljevid slovenske cerkvene pokrajine je letos z razglasom papeža Benedikta XVI. dobil novo podobo. V okviru ljubljanske nadškofije je bila namreč ustanovljena nova novomeška škofija s sedežem v Novem mestu, v kateri je za škofa-ordinarija papež imenoval dotedanjega ljubljanskega pomožnega škofa in generalnega vikarja Andreja Glavana.

Na območju prejšnje mariborske škofije sta s papeževim sklepom nastali tudi celjska škofija s sedežem v Celju in murskosoboška s sedežem v Murski Soboti. Za škofa-ordinarija v Celju je papež imenoval dotedanjega mariborskega pomožnega škofa in generalnega vikarja dr. Antona Stresa, za ordinarija v Murski Soboti pa dr. Marjana Turnška, dotedanjega rektorja bogoslovnega semenišča v Mariboru.

(po STA)

Dialog med islamom in krščanstvom Kljub vsemu smo oddaljeni

Za razumevanje islama je pri kristjani potreben poseben napor, poleg poznanja in študija seveda. Izstopiti moramo iz naše evropske zahodne miselnosti v svet orientalskega dojemanja verskih skrivnosti, da nas počasi pripelje v svet navidezne verske bližine.

Ko prebiramo koran, se nam velikokrat zdi, kot da bi se pri islamu srečevali s poenostavljenim krščanstvom. V koranu so imena, ki jih kristjan pozna, kot Ibrahim (Abraham), Noe, Adam, Mojzes, pa Jezus z družino (!), Janez Krstnik kot prerok in celo Marija, ki je Devica... Težko rečemo, da niso te osebe iste, kot jih poznamo v krščanstvu. Ko pa natančneje beremo, spoznamo, da Ibrahim v koranu ni Abraham iz Svetega pisma. Enako velja za druga imena v koranu. Po obliki so enaka, kot v Svetem pismu, osebe pa so druge, kot jih predstavlja Sveto pismo. Isto velja tudi za Jezusa.

Prav tako je v koranu navedenih nekaj čudežev, ki jih poznamo iz Nove zaveze. Znan je zelo preprost primer, ki ga velikokrat na-

vajajo tudi katoličani in si ga je ponekod prilastila celo naša kateheza. Jezus kot otrok dela ptičke iz gline. Nanje dahne in ti oživijo in vzletijo. Potem Jezus zaploska z rokami in ptički padajo na tla mrtvi... Tako je v koranu opisan čudež, ki ga je Jezus naredil, čeprav ga v Svetem pismu v taki obliki ne zasledimo. Vemo pa, da apostoli niso opisali vseh Jezusovih čudežev.

Zastavljajo pa se nam tudi drugačna vprašanja. Ali je islam Cerkev brez zakramentov? Je prav tako Cerkev, a brez vodstvenega nasledstva, kot ga poznamo z apostoli?

Malokdo ve, da so po muslimanskem učenju in verovanju knjige Svetega pisma nove in stare zaveze lažne in velika golju-

fija. Prav tako kristjan ne sprejme Korana kot razodete knjige Božje besede, kakršna je zanj Sveto pismo. To je za muslimana žalitev in ima za to naše spoznanje že pripravljen jasn odgovor: "Vi ste sovražniki islama!" Musliman, ki je sprejel verovanje (dogmo) islama, je trdno prepričan, da tisti, ki govorijo, da so kristja-

muslimana je pravi kristjan ali pravi jud samo (!) tisti, ki je pravoverni musliman. (Tukaj uporabljamo besedo kristjan kot pojem za resnično prepričanega vernika! - Mi z zahodno miselnostjo to pojmujeemo tako: "Če si kristjan ali jud, si pač to, če si musliman, si pač musliman in ne kristjan in ne jud!" Če ne bi bilo razlik, ne bi bilo različnih pojmovanj! To je za nas nekaj normalnega, za muslimana pa ni!")

Ta ugotovitev je važna, ker je po muslimanskem prepričanju vsak dialog med muslimani in nami kristjani - dialog med pravim kristjanom, ki je musliman, in nepravim kristjanom, ki je kristjan ali jud. Zato je dialog med kristjani in muslimani izredno težak oziroma je navidezen ali iz nekega spoštovanja do navidezne odprtosti muslimanov do drugih kultur, v resnici pa ostajamo tam, kjer smo začeli. Ta navidezna bližina, ki se razvije v dialogu med kristjanom in muslimanom, je kristjane privlečena do ugotovitve, da mora biti med nami in njimi večja distanca kljub vsej dobri volji, ki jo velikokrat kristjani imamo.

Ambrož Kodolja

ni in judje, zanj niso ne pravi kristjani in ne pravoverni judje. Za

Kratke

Slovenska konzulta pri goriški občini:
Gregorčičev spomenik v Ljudskem vrtu

V Ljudskem vrtu v Gorici bo ob Trgovskem domu kmalu stal spomenik goriškemu slavčku Simonu Gregorčiču. Odkritje spomenika bo v soboto, 21. oktobra, s slovesnostjo, ki se bo pričela ob 15. uri. Poleg Slovenske konzulte pri goriški občini so nositelji pomembne pobude krovni organizaciji SKGZ in SSO, prosvetni zvezi ZSKD in ZSKP ter oba goriška kulturna hrama, Kulturni center Lojze Bratuž in Kulturni dom. Predvsem pa bo to velik praznik za celotno zamejsko slovensko skupnost. Pobudniki si prizadevajo, da bi bila priložnost, ob kateri bi tudi italijanski del Gorice bolje spoznal pesnika, ki se je s svojo poezijo številnim globoko usidral v srce. Gregorčič naj združi vse, kar je kulturnega, ne glede na narodnost. Na seji konzulte so se prejšnji teden prisotni dogovorili o programu proslave, ki se bo začela z godbo na pihala in s petjem združenih mešanih in moških zborov. Prve bo vodil Hilarij Lavrenčič, druge pa Bogdan Kralj. Slavnostni govor bo imela prof. Lojzka Bratuž. Prisotne bosta nagovorila predsednik Slovenske konzulte Igor Komel in goriški župan Vittorio Brancati. Predvideni so tudi poseg italijanskega kulturnega predstavnika in recitacije Gregorčičevih poezij. Goriški nadškof je bil naprošen, da kip blagoslovi. Silvan Bevčar, ki je kip izdelal, je prisotne seznanil s pripravami na ureditev okolja, kjer bo spomenik stal, in z napisi na njem. Srečanja se je udeležil tudi goriški odbornik Primosić, ki je obljubil pomoč goriške občinske uprave pri izvedbi pobude.

Kulturne izmenjave

PD Štandrež stalno snuje nove oblike sodelovanja s kulturnimi društvi v širšem slovenskem prostoru. Veliko teh stikov goji dramska skupina. V zadnjih letih se večkrat pojavljajo v programih štandreškega društva skupine s celjskega območja in tudi štandreški igralci pogosto nastopajo v teh krajih. V nedeljo, 24. t.m., je v Štandrež pripeljal avtobus s predstavniki iz Vrbja, občine Žalec. Najprej so si ogledali Gorico, nato pa se v župnijski dvorani A. Gregorčič udeležili predstave Hamlet v sosednji vasi v izvedbi domače dramske skupine. Sledilo je uradno srečanje, na katerem so spregovorili predstavniki občine Žalec, krajevne skupnosti Vrbje in KD Vrbje. Na srečanju so bili tudi predstavniki Turističnega društva iz Žalca in Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, ki je edini v Sloveniji in ima sedež v Žalcu. Goste so pozdravili goriški občinski odbornik Silvester Primosić ter predstavniki štandreškega rajonskega sveta, župnije in PD Štandrež. Sledila je prijetna družabnost ob zvokih ansambla iz Vrbja.

Podgora: rožnenska procesija

Župnija sv. Justa mučenca v Podgori vabi na praznik rožnenske Matere Božje, ki bo potekal v nedeljo, 1. oktobra 2006. Ob 8.40 molitev veselega dela rožnega venca, ob 9. uri maša v slovenščini, ob 10. maša v italijanščini, ob 10.45 svetil del rožnega venca, ob 14.30 častitljivi del rožnega venca, ob 15. uri nagovor letošnjega novomašnika g. Alessia Stasia, ki bo bo vodil tudi procesijo, ob 16. uri pete litanije MB in blagoslov, ob 16.30 družabnost na trgu. Prisotne bo razveselila Godba na pihala iz Nabrežine, rajonski svet Podgora pa pripravlja presenečenje za vse navzoče.

"Antichi suoni" iz Sicilije na odru KC Bratuž

V sredo, 4. oktobra, bomo ob 20.30 lahko prisluhnili v KC Lojze Bratuž pevsko-instrumentalni skupini Antichi suoni iz Sicilije. Pet izvajalcev bo s petjem in igranjem na tipična ljudska glasbila predstavilo vrsto skladb iz bogate sicilske ljudske zakladnice. Koncertni večer dopolnjuje vsebino dvodnevne seminarja, ki ga prireja Muzikološka fakulteta DAMS v Gorici v sodelovanju s SCGV Emil Komel. Pobuda sodi v evropski projekt "Kultura 2000", podprla ga je tudi goriška hranilnica. Vstop prost.

Akcija za kip Simona Gregorčiča v Gorici

Odbor Slovenske konzulte pri goriški občini, Slovenske kulturno-gospodarske zveze, Sveta slovenskih organizacij, Zveze slovenske katoliške prosvete, Zveze slovenskih kulturnih društev, Kulturnega centra Lojze Bratuž in Kulturnega doma sporoča, da bo v soboto, 21. oktobra prišlo do postavitve doprsnega kipa Simona Gregorčiča v goriškem Ljudskem parku, ki ga je izdelal Silvan Bevčar. Odbor se je odločil za akcijo zbiranja

finančnih sredstev in poziva ljubitelje "goriškega slavčka", naj prispevajo v ta namen. Sredstva se zbirajo v jutranjih urah v prostorih Kulturnega doma in Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

3. izvedba "Hrast bike slalom" v Doberdolu na travniku pri župnijski dvorani

Mladi kolesarji čez drn in strn
po kraški gmajni

Muhasto jesensko vreme je botrovalo letošnji že tradicionalni izvedbi kolesarskega tekmovanja "Hrast bike slalom", ki ga prireja doberdolsko društvo Hrast. V soboto, 16. septembra, so se organizatorji, kljub ne preveč obetavnemu vremenu, odločili izvesti dirko v gorskih kolesih na travniku v bližini župnijske dvorane. Tekmovanje z gorskimi kolesi poteka na ravninski progi, kolesarji pa se morajo soočiti z drugačno tehnično težavnostjo, s smučarskimi količkami. Progo so namreč pestrili ovinki in vijuge, ki so jih morali tekmovalci izvesti čim bolj brezhibno.

Tekmovanje je med otroki in mladimi v dosedanjih izvedbah doseglo precejšnjo priljubljenost, saj število kolesarjev iz leta v leto narašča. Letos se je dirke "Hrast bike slalom" udeležilo rekordnih 50 tekmovalcev. V glavnem so bili to otroci iz osnovne šole, na kolo pa so sedli tudi mladi iz nižje srednje šole. Dirka je bila razdeljena na več tekmovalnih razredov. Osnovnošolci so se pomerili po starostnih kategorijah glede na razred, ki ga obiskujejo. Podobno so bili razdeljeni tudi srednješolci: glede na letnik rojstva so bili v različne kategorije porazdeljeni

Foto AC

fanti in dekleta.

Po začasnem zvižgu so se na progo postopoma spustili vsi tekmovalci. Dirko sta oblikovala dva spusta. Lestvica je nastala s seštevanjem časa prvega in drugega spusta vsakega tekmovalca. V posameznih kategorijah so slavili: Enrico Barbana (1. razred), Ma-

tej Lavrenčič (2. razred), Tomaž Krizmančič (3. razred), Gregor Danielis (4. razred), Matteo Visintin (5. razred), Simone Samsa (1. razred nižje srednje šole, moški), Jessica Frandolic (1. razred nižje srednje šole, dekleta), Simone Visintin (2. razred nižje srednje šole, moški), Jasmin La-

vrenčič (2. razred nižje srednje šole, dekleta) in Milan Škabar (Tstari). Pred končnim nagrajevanjem je bil na sporedu še srečolov za vse kolesarje, ki so kljub vremenu prikolesarili na doberdolsko gmajno.

AC

ZSKP - PD ŠTANDREŽ Gostovanje rojakov iz Argentine

Gledališka skupina Pristava v
župnijskem domu A. Gregorčič

Mladi argentinski Slovenci, člani gledališke skupine Pristava iz Buenos Airesa, pripadajo že tretji generaciji rojakov, ki so zaradi različnih vzrokov zapustili našo lepo domovino. V teh dneh se bodo mudili na obisku v Sloveniji in pri tem pili "njene prelesti" morda v družbi svojcev, ki se vedno prebivajo na prelepem slovenskem ozemlju, in imeli osem gledaliških nastopov v prav toliko krajih, tudi v šentjakobskem gledališču v Ljubljani (30. 9.) in v SNG Nova Gorica (3. 10.). Na tem potovanju, ki ga je omogočilo izseljensko društvo Slovenija v svetu ob podpori Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, se bodo zaustavili tudi pri nas na povabilo Zveze slovenske katoliške prosvete, ob sodelovanju Prosvetnega društva Štandrež. V ponedeljek, 2. oktobra, bodo namreč ob 20. uri v župnijski dvorani A. Gregorčič v Štandrežu prika-

zali svoj zadnji odrski trud, komedijo španskega dramatika Alejandra Casona (1903-1965 s pravim imenom Alejandro Rodriguez Alvarez) Drevesa umirajo stojče v prevodu Miriam Jereb Batagelj. Vsebinsko delo se suče okrog relativnosti ljubezni v družinskem krogu v primerjavi z ljubeznijo drugih. Nenaden preobrat - resničnost razbije posrečeno zgrajeno fikcijo - zapre dogajanje, kako se pa razprede, bodo gledalci sami spoznali. Vsebinsko štrno bo razvijalo enajst igralcev pod režijskim vodstvom Dominika Oblaka. V zakulisju pa jim bo v oporo pet tehničnih sodelavcev. Predstava je nastala v kulturnem središču Pristava, v katerem že tretja generacija slovenskih izseljencev nadaljuje delo pr-

vih povojnih priseljencev, ki jim je domotožje narekovalo, da so se začeli družiti in gojiti domačo kulturo v društvi, v katerih so vzklili zbori, gledališke skupine... Tako se je porodila tudi gledališka skupina na Pristavi v Castelarju, za katero imajo velike zasluge Marica Debevec in učiteljice sobotne slovenske šole, Miha Gaser in Dominik Oblak, ki so kot režijski mentorji vzpodbujali priljubljeno gledališko ustvarjalno delo. Neizbrisen pečat tej skupini sta dala tudi igralec in maskar Nande Češarek ter igralec Ivan Kopač, po katerem so poimenovali garderobno sobo na Pristavi. To gledališko navdušenje so z uprizoritvijo najrazličnejših otroških iger, spevoiger in del slovenskih ter tujih avtorjev prenesli na

mlado generacijo, ki zavestno in zavzeto oplaja duha s slovensko kulturo na argentinski zemlji. Poleg zidane dvorane z odrom, na katerem je zmeraj vse živo, ima Pristava še prostoren vrt, na katerem so pod ogromnim drevesom zgradili obširen oder. Na njem so se ob množici nastopajočih že zvrstili prikazi ziljske ohceti in drugih slovenskih navad ter celo prizori iz slovenske zgodovine. Argentinski Slovenci upajo, da bo to sveže pretakanje domače kulture čvrsto žuborelo še naprej. Zamejski Slovenci, predvsem obiskovalci in ustvarjalci ljubiteljskih gledaliških predstav, jim bomo najlepše izkazali občudovanje ob njihovi požrtvovalnosti in ljubezni do slovenske besede s tem, da se bomo v ponedeljek, 2. oktobra, množično udeležili njihove predstave, jim iz srca hvaležno zaploskali in jim tako najboljše zaželeli še veliko vztrajnega in uspešnega ustvarjanja!

IK

Doberdò e Savogna
Zadružna Banka
Doberdob in Sovodnje

Zadružna Banka Doberdob in Sovodnje vabi na

Članski Praznik

ki bo jutri, v soboto, 30. septembra 2006, od 16.00 ure dalje
na Sprejemnem Centru Gradina pri Doberdolu

Nastopata Godba na pihala iz Doberdola ter Pevski zbor Vox Julia iz Ronk

Igral bo ansambel **HAPPY DAY**

Praznik bo potekal ob vsakem vremenu

Vljudno vabljeni člani, družine ter klienti banke.

Gostilna Devetak organizira v ponedeljek, 2. oktobra 2006, ob 20.15
v gostilni Devetak na Vrhu sv. Mihaela dobrodelni večer

Težka izguba naj lajša tegobe

PETJE IN BESEDA V SPOMIN NA NEKOGA, KI GA JE
ZAHRTNA BOLEZEN ODTRGALA IZ NAŠE SREDE

Nastopili bodo Moška vokalna skupina iz Doberdola, vokalna skupina s Trbiža ter harmonikaša Dean Rebecchi in Jure Prešeren. V sodelovanju s sovodenjski mi krvodajalci in z dr. Simonom Spaz-

onkološkega oddelka CRO iz Aviana (kateremu je namenjen izkupiček večera): gospo Lucio Fratino (Oncologia Geriatrica senza Frontiere) in gospoda Diega Serraina (Registro Tumori del Friuli Venezia Giulia).

Čotova družina Devetak

Predstavitelj knjige Marjana Terpina s 40 prizori iz "slavne in pogumne zgodovine Slovencev"

Slike in besede iz slovenskega srca

Foto DPD

Ne gre za zgodovinsko razpravo ne za umetniška dela, in vendar ima knjiga *Skozi slavno in pogumno zgodovino Slovencev s preprosto slikano in pisano besedo*, ki je pred kratkim izšla izpod peresa in čopiča števerjanskega trgovca, političnega in prosvetnega delavca Marjana Terpina pri založbi Humar, neprecenljivo vrednost s scem pripravljenega priročnika, ki lahko prispeva dragocen delež k samozavestni rasti mladih Slovencev v zdravem narodnem duhu.

V petek, 22. t.m., se je pod dehtečo lipo ob plapolajoči slovenski zastavi na borjaču Terpinovega doma v Števerjanu zbralo lepo število ljudi; med njimi župan Hadrijan Corsi, ki je v pozdravu poudaril trdoživost Bricev, goriški občinski odbornik Silvan Primožič, Rudi Merljak in Karel Bonutti. Kulturni večer je uvedla Zdravljica, ki je privrela iz mladih src šestih Terpinovih

vnukov, namesto napovedane- ga Slovenskega okteta pa so glasbeni uvod podarila tri dekleta skupine Kresnice iz Nove Gorice, katere umetniški vodja je Vladimir Čadež. Do zamisli za nastanek knjige je prišlo v krogu prijateljev, je povedal avtor; v kleti so namreč "v družbi" rujne kapljice pogosto gledali v strop, ki pa je bil pust in prazen. Zato je Terpin odločil, da ga okraši s preprostimi prizori iz slovenske zgodovine. Ta je namreč bogata in vredna vsega spoštovanja, kot je avtorjevo generacijo na učiteljsku podučil prof. Rado Bednaržik. Tako je nastalo 40 podob, takih, ki govorijo o odločilnih trenutkih utemeljevanja slovenske samobitnosti in pripadnosti; te so odslej - v reprodukcijah knjige - lažje dostopne in

vidne vsem. Prof. Joško Šavli je poudaril, da je knjiga z gosto vsebino predvsem primerna za mlade, ki se še oblikujejo. Ni res, da smo nezgodovinski narod, kot so nam hoteli v preteklosti vcepiti v glave. "Z našimi skromnimi močmi smo se postavili po robu in uspeli," čeprav je še vedno veliko takih, ki "so se predali toku življenja in pozabili na svoje poreklo". Terpin je v slike vnesel tudi dejstva, ki so

minjali, kako so v Gregorčičevem letu odkrivali Terpinovo stropno poslikavo. "To je 40 kasetastih prizorov našega bitja in žitja," je povedal, delo trdnega in zavednega Slovenca, ki je zasnoval svojevrsten prikaz slovenske zgodovine od stvarjenja sveta pa vse do leta 1991. Pripoved, ki v knjigi spremlja reprodukcije, ni zgodovinska, dolgočasna, ampak prej kratek in prijeten tečaj zgodovine v preprostem in sočnem jeziku. V imenu Svetovnega slovenskega kongresa se je Pavšič za ta in druge podvige v korist matične domovine zahvalil Terpinu, ki na robu

nekaj desetletij po drugi svetovni vojni ostala skrita, zamolčana. Prof. Tomaž Pavšič je ugotovil, da ima srečanje sredi gričevnatega sveta, kjer sta svoje stihe pesnila Gradnik in Zorzut, posebno simbolno vrednost. Navzoči se bodo namreč še dolgo spo-

slovenstva ostaja zvest Gregorčičevim verzom: "In jaz se na robu ne ganem, viharju kljubujem, ostanem."

DD

Komentar

Kitajci pa tiho osvajajo Gosposko ulico...

Čisto tiho, zares tiho, kot se za itak mrtvaško tiho Gorico spodobi!, Kitajci osvajajo Gosposko ulico. Ko se naveliča furlanski ali slovenski trgovec - star je, dovolj mu je garanja za lenega sina ali hčer! - in zapre trgovino, jo gotovo na istem mestu odpre Kitajec. Tako Gosposka ulica postaja malo kitajsko mesto, goriški China Town. Če mu dodamo še Travniki, kjer bo v nekdanji Bombigovi trgovini tudi odprl Kitajec, imamo popolno sliko o rumeni Gorici. Če se ne veste, je tudi bar nasproti občinske palače že v kitajskih rokah... Vse zelo dobro plačano seveda, ker so Kitajcev še najbolj veseli lastniki lokalov; po barih se šušlja,

da Kitajcem oderuško navijajo najemnine. Goričani pa gledajo, se zgražajo in gledajo, kot so gledali vedno, kot so gledali, ko se je zrušila Jugoslavija in je bilo konec debelih krav in ni bilo več treba pljuvati v krožnik, iz katerega so prej bolj žrli, kot jedli, saj so jugoslovanske nakupovalne množice prinesle v Gorico še in še denarja. Slovenskega cvenka danes ni več, jugonostalgikom je tudi odklenkalo, odkar ni več napiso o Titu na Sabotinu, pa še sploh! Kitajci pa tiho prihajajo, saj nihče od njih ne umre, vsaj kitajskega pogreba še nihče videl ni! Goričani pa gledajo in gledajo in čakajo...

JUP

Srečanja z glasbo 2006-2007

Scivias

NAPEVI SVETOVNIH RELIGIJ,
TRADICIJ IN PRVOTNIH VEROVANJ

Koncertni zbor
CARMINA SLOVENICA

Avtorica projekta in dirigentka:
Karmina Šilec

Kulturni center Lojze Bratuž
sobota, 30. septembra 2006, ob 20.30

Predprodaja vstopnic tel. 0481 531445

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE in
PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

prirejata

gostovanje slovenske gledališke skupine PRISTAVA
iz Buenos Airesa, Argentina
z igro Alejandra Casona

**DREVESA UMIRAJO
STOJE**

Štandrež, župnijska dvorana Anton Gregorčič
ponedeljek, 2. oktobra 2006, ob 20. uri

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
v sodelovanju z
GALERIJO RIKA DEBENJAKA - KANAL OB SOČI

vabi na odprtje razstave

Ponovno srečanje
SILVESTER KOMEL
1931-1983

Razstavo bo predstavil dr. Stane Bernik
Glasbeni poklon Aleksander Gadžijev, klavir

Kulturni center Lojze Bratuž
Četrtek, 5. oktobra 2006, ob 18. uri

Obvestila

Župnija sv. Mihaela nadangela v Zgoniku vabi ob prazniku župnijskega zavetnika v petek, 29. t.m., ob 20. uri na glasbeni večer v župnijsko cerkev. Na orgle bo igral organist Mirko Butkovič, pela pa bo pevka skupina Akord iz Podgore.

Društvo Jadro prireja dva tečaja slovenščine za odrasle na sedežu, eden bo za začetnike, drugi pa za tiste, ki že imajo nekaj znanja. Za te je predvidena dodatna vzporedna "klepetalnica". Tečaja se bosta začela drugi teden oktobra, končala pa v maju; trajala bosta 50 ur, po dve uri tedensko. Organizacijsko srečanje bo ob 20. uri v torek, 3. oktobra 2006, na sedežu društva v ul. Monte B. Busi 2. Informacije lahko dobite pri članih društva, v ronški knjižnici in v mladinskem informativnem središču v Trziču (Informagiovani) na trgu Falcone Borsellino (0481 798011).

Društvo Jadro prireja klekljarski tečaj idrijskih čipk na sedežu društva v Romjanu. Potekal bo vsak torek od 16. do 18. ure.

Sožalje

CPZ in PD Vrh sv. Mihaela izrekata Mariji in Ildi ter svojem iskreno sožalje ob izgubi drage sestre Rozike Cotič.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 29.9. do 5.10.2006)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored: **Petek, 29. septembra** (v studiu Andrej Baucon): Z Andrejem med popevkami, polkami in valčki. - Zanimivosti in obvestila. **Ponedeljek, 2. oktobra** (v studiu Andrej Baucon): Pop večer z Andrejem. Zanimivosti in rubrike. **Torek, 3. oktobra** (v studiu Matjaž Terpin): Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem. **Sreda, 4. oktobra** (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Zgodba o Romih 2. del - Izbor melodij. **Četrtek, 5. oktobra** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

Darovi

Za Števerjansko cerkev: družina Maraž ob poroki Mavra in Sare 50,00; Francka Mugerli 50,00; N.N. 50,00; v spomin na pok. Romana Di Battista Agata in Ida 100,00, Milkotovi sošolci 50,00; v spomin na pok. učiteljico Marijo Ado Gabrovce: družina Simona Komjanca 50,00, učenci letnik 1963 70,00, učenci letnik 1970 120,00, Cvetka Gravnar Terpin 40,00, učenci letnik 1960: Marjanka, Anica, Mirjam, Aleksandra, Lučka, Klavdij in Marko 150,00, Roman Vogrič 50,00; v spomin na pok. Klementino Humar: Marica Rožič 25,00, Lojze in Milka Hlede 100,00, nečak Ivan Humar 40,00; v spomin na pok. Dragota Maraža druž. Horvat 20,00; Jožefa Jager daruje v

PD ŠTANDREŽ

**Abonma
ljubiteljskih
gledaliških skupin**

PROGRAM PREDSTAV:

- Nedelja, 8.10.2006, ob 17. uri
Ta bol' teater KPD Josip Lavtižar - Kranjska Gora
Yasmina REZA
MOŠKI ART
komedija

- Nedelja, 5.11.2006, ob 17. uri
DPD Svoboda Loška
Dolina - Stari Trg
Ray COONEY
POKVARJENO
komedija

- Nedelja, 26.11.2006, ob 17. uri
Amatersko gledališko društvo Kontrada Kanal
Anton INGOLIČ
KRAPI
komedija

- Nedelja, 10.12.2006, ob 18. uri
KUD Igralska skupina DREŽNICA
Georges FEYDEAU
GOSPOD GRE NA LOV
komedija

- Sobota, 20.1.2007, ob 20. uri
Premiera

- Nedelja, 21.1.2007, ob 17. uri
Abonmajška predstava PD Štandrež - dramski odsek
Dušan KOVAČEVIČ
BALKANSKI ŠPIJON
komedija
Režija Jože HROVAT

Vse predstave bodo v župnijski dvorani
Anton Gregorčič v Štandrežu.

Informacije, prodaja abonmajev in vstopnic: Božidar Tabaj 0481 20678 - Katoliška knjigarna - Gorica - Župnijski dom A. Gregorčič - Štandrež v nedeljo, 24.9. - 1.10. - 8.10 od 11. do 12. ure
Abonma 5 predstav 22,00 evrov, znižano 15,00 evrov*; posamezne predstave 6,00 evrov, znižano 4,00 evri*
*Študenti - starejši od 70 let - društvene skupine in družine
Vabljeni!

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Ljubljana / Cankarjev dom V novo sezono z velikimi načrti

Cankarjev dom je z objavo sporeda v osrednjem slovenskem dnevniku minulo soboto razgrnil svoje ambiciozne načrte za programsko sezono 2006/07, sedemindvajseto po vrsti. Programsko vodstvo ne odstopa od temeljne razvojne smeri, ki jo v Cankarjevem domu postavljajo že več kot četrto stoletja in v okviru šestih programskih sklopov. Ti so program resne glasbe, opere in baleta, program etna, jazza in zabavne glasbe, program gledališča in plesa, filmski program, razstavniki program ter kulturnovzgojni in humanistični program.

Med poudarki sezone so naslednji projekti: plesno-gledališka predstava **Igra Asobu** koreografa Josefa Nadjaja, zgodba o borcu za sanje - opera

ljubljskem poletnem festivalu, ter baletna pravljica Yourija Yamosa **Hrestač**, poslastica za otroke in odrasle, ki bo v Gallusovi dvorani na sporedu med Božičem in

Generalni direktor Mitja Rotovnik kot razveseljivo popotnico minule sezone navaja občuten kakovostni napredek obeh ljubljanskih simfoničnih orkestror:

Baletna pravljica Hrestač Yourija Yamosa

Novim letom; pravljčno razsežnost te uprizoritve bodo poudarili slikovita scena in kostumi iz

“Medtem ko je George Pehlivanian po dveh letih več kot upravičilo pričakovanja glede umetniške rasti Slovenske filharmonije, pomeni prihod novega, sijajnega glavnega dirigenta Ena Shaa v Simfonični orkester RTV pomembno spodbudo za vse večjo popularnost simfonične glasbe v Ljubljani in širši okolici.”

Zadnji nomadi Radžastana

Don Kihot Julesa Masseneta, v kateri bodo nastopili mednarodna solistična zasedba, zbor, orkester in balet SNG Opera in balet Ljubljana; plesno glasbeni projekt **Arhitektura tišine** režiserja in koreografa Edvarda Cluga, ki je bil premierno prikazan na letošnjem

Spodnjeseškega državnega gledališča v Hannoveru. Če sodimo po glasbenem programu, Cankarjev dom veliko pričakuje od sodelovanja s tremi ansambli: Slovensko filharmonijo, orkestrom RTV Slovenija in orkestrom ljubljanske Opere in baleta.

okuse tudi s številnimi abonmaji: za ljubitelje resne glasbe z zlatim, srebrnim, modrim, oranžnim in zelenim abonmajem, za ljubitelje odrskih umetnosti pa z gledališko-plesno-glasbenimi abonmaji, ki se jih že nekaj let držijo imena Amelia, Aida in Agripina.

Zaupanje, ki nastaja med Cankarjevim domom in umetniki, je obrodilo tesno sodelovanje s koreografi in režiserji Emiom Grecim in Pietrom C. Scholtnom, Janom Lauwersom, Romeom Castelluccijem in že omenjenim Josefom Nadjem. Njihove najnovejše odrske stvaritve bodo predstavljene v abonmaju Amelia. Poleg tega Cankarjev dom slovenskemu občinstvu prvič predstavlja slavitvo Nizozemsko plesno gledališče. V program abonmaja Aida so uvrstili tudi Hrestača.

Zadnji nomadi Radžastana - v sklopu abonmaja Agripina - bodo uprizorili pravi vaški praznik in nam približali starodavne korenine romskega ljudstva.

Tudi v letošnji abonmajski ponudbi niso pozabili na manj običajne obiskovalce te hiše - na najmlajše: otrokom od 5. do 10. leta je na voljo tako imenovani šesterček, izbor šestih predstav za otroke, ki nastajajo bodisi v produkciji Cankarjevega doma bodisi v produkcijah drugih gledaliških hiš; moj drugi abonma Peterec pa ponuja pet predstav, primernih za mlajše najstnike. Za dijake je ponovno razpisan filmski abonma sedmih filmskih predstav iz distribucije Cankarjevega doma, povezanih s predavanji o filmskih žanrih. Cankarjev dom je tudi hiša festivalov. “Festivalska sezona se bo začela v znamenju sodelovanja z vse bolj zanimivim festivalom Mesto žensk, nadaljevala s filmskim festivalom (LIFFe), festivalom dokumentarnega filma in festivalom srednješolskega ustvarjanja Transgeneracije, sklenila pa se bo s tradicionalnim Jazz festivalom Ljubljana,” med drugim najavlja Rotovnik.

Vzporedno z zadnjimi pripravami na novo sezono v Cankarjevem domu potekajo obnovitvena dela. Pospešeno prenavljajo Drugo predverje in recepcijo, poskrbeli pa so tudi za pomembno tehnološko novost - vsa predverja, Velika sprejemna dvorana, odri v dvoranah in Klub CD bodo že jeseni komunikacijsko povezani, kar bo med drugim omogočalo pogoje za videokonference.

Dušan Rogelj

Mladinska knjiga / Domače leposlovje “Slovenija je ena sama poezija!”

Naslov pričujočega zapisa so besede Kosovelovega prevajalca, kulturnika in pesnika, lirične duše, kar vsekakor je Ludwig Hartinger, z Alešem Bergerjem soavtor Ikarjevega sna, uspešnice Kosovela in o Kosovelu ob 100. obletnici njegovega rojstva. Izrekel jih je na predstavitvi novih slovenskih leposlovnih knjig konec avgusta v klubu Gajo v Ljubljani.

V zbirki Nova slovenska knjiga, ki jo izdaja založba Mladinska knjiga, so namreč predstavili tri pesniške zbirke in dve prozni deli domačih avtorjev različnih generacij. Miklavž Komelj je novo pesniško knjigo poimenoval Hipodrom, Vladimira Rejc je svoje kratke pesmi zbrala v knjigi Razgaljena bližina, kot pesnik pa se z Ostrino bilk - pesniški dnevnik 2001-2005 predstavlja tudi v uvodu omenjeni avstrijski založnik in prevajalec Ludwig Hartinger, čigar milo slovensčino je užitek poslušati, pre-

seneča pa tudi z odlično, v slovensčini napisano poezijo. Vladimir P. Štefanec je predstavil roman Republika jutranje rose, Janez Kajzer pa se na slovenski knjižni trg vrača s kratkimi zgodbami; naslovil jih je Skrivno oko. Knjige so na novinarski konferenci predstavili urednica Nela Malečkar in avtorji. Miklavž Komelj se v pesmih motivno naslanja na sanjske podobe, vsakdanje izkušnje, antično mitologijo, umetnostno zgodovino, mestni utrip in pesmi drugih ustvarjalcev. Ludwig Hartinger se je slovenskega jezika naučil iz pesmi, še posebej ga je očaral Srečko Kosovel, naš Kras, zato se mu ne zdi čudno, da je svoj pesniški prvenec Ostrina bilk napisal v slovenskem jeziku, “pesmi so se mi zgodile v slovensčini”. Za njegovo

pesniško govorico so značilni “ludwigizmi”, besede, ki jih je ustvaril sam in z njimi dodobra razgibal slovenski jezik. Hartinger je zaljubljen v poezijo, Kras, vdranje ter velja za “tihotapca besed”. “Slovensčina razširi moj materin jezik in s tem zaznavanje, občutenje in dojetje sveta. Danes je slovensčina moja druga jezikovna srčna kamra,” je povedal

man Republika jutranje rose umeštil v Mursko Soboto v čas po I. svetovni vojni. Avtor je dejal, da je Prekmurje takrat doživelo toliko prevratov in sprememb oblasti, kot verjetno nikoli prej ali pozneje noben del slovenskega ozemlja. Kajzerjeve zgodbe Skrivno oko so umeščene v jugoslovanski, sodobni in neopredeljivi čas. Vsebinsko se zgodbe naslanjajo na te-

Foto JJP

Hartinger. Za pesmi Vladimira Rejc s skupnim naslovom Razgaljena bližina je značilna kratka forma, v pesmih pa skuša izpovedati in zajeti bistveno v človeškem življenju. Vladimir P. Štefanec je novi ro-

mo večnega opazovanja, preverjanja in nadziranja. Urednica Nela Malečkar je z veseljem dodala, da so pri Mladinski založbi še vedno ob strani slovenskim književnikom.

JJP

Na univerzi od 20. do 23. septembra Kongres slavistov v Vidmu

Univerza v Vidmu (Fakulteta za tuje jezike in književnosti, Oddelek za srednje - in vzhodnoevropske jezike in kulture) in Italijansko združenje slavistov sta priredila zborovanje z naslovom Gli studi slavistici oggi in Italia e nel mondo. Ob tem že četrtem italijanskem kongresu je potekalo še zasedanje Mednarodnega odbora slavistov (zadnje je bilo pred tremi leti v Ljubljani). Sodelovali so slavisti s skoraj vseh italijanskih in številnih drugih univerz (iz Makedonije, Češke, Poljske, Slovenije, Avstrije, Nemčije, Norveške, Slovaške, Združenih držav, Hrvaške, Bolgarije, Ukrajine, Srbije, Romunije, Rusije, Kanade, Velike Britanije in Belorusije). Na kongresu obravnavane teme so bile porazdeljene v sledeče sklope: Moderne slovske književnosti, Slavistika, zgodovinske študije in politične vede, Jezikovne manjšine v slovanskih deželah in slovanske manjšine v neslovanskih deželah, Slovanska jezikoslovje, Slovanska filologija in preučevanje slovanskega srednjega veka. Kongres se je zaključil z okroglo mizo na temo Današnja italijanska

slavistika med raziskovanjem in didaktiko. Mednarodni slavistični odbor je zasedal v dneh 22. in 23. septembra in je obravnaval teme: Slavistika - ena ali več disciplin?, Nacionalne slavistične študije in mednarodna znanstvena skupnost in Od Ljubljane do Ohrida - Perspektive za razvoj svetovne slavistike. Slednjo temo so obravnavali v Benečiji, kjer so se po obisku Arheološkega muzeja v Čedadu ustavili v Klodiču. Široko zasnovano in tematsko bogato srečanje slavistov iz Italije in iz sveta je bilo vsestransko uspešno in odmevno, za kar imata posebno zaslugi že omenjeni Oddelek za srednje - in vzhodnoevropske jezike in kulture in njegov predstojnik prof. Giorgio Ziffer. V intervjuju v Primorskem dnevniku (20. 9. 2006) je prof. Ziffer dejal, da gre za veliko priznanje Univerzi v Vidmu, saj smo znali tu “ustvariti pomembno slavistično središče in to v prostoru, ki je na križišču med romanskim in slovanskim svetom”. O obisku v Klodiču pa je poudaril njegov simbolni pomen zaradi okolja, kjer živi slovenska skupnost.

LB

Šesta Štrekljeva nagrada Janezu Dolencu

V nedeljo, 17. septembra, so na Gorjanskem pri Komnu, v rojstni vasi Karla Štreklja, podelili šesto Štrekljevo nagrado. Letos jo je prejel zaslužni zbiratelj slovstvene folklore, slavist Janez Dolenc, za izjemne dosežke na področju zbiranja in ohranjanja slovenskega ljudskega blaga in pesmi in besedi. Program je odprla pevka in tamburaška skupina KD Karla Štreklja iz Komne s svežo in ubrano izvedbo dveh pesmi. Nato je številno občinstvo nagovoril župan Občine Komen Uroš Slamič kot predsednik odbora za Štrekljeve nagrade. Igralec Bine Matoh je iz Dolencove zbirke prebral dve povedki, Badamac in Divji mož v Zadnjici; prisotne je pozdravil tudi direktor Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti Igor Teršar. Pred podelitvijo je dr. Marija Stanonik izrisala nagrajenčev strokovni profil in ob bibliografskih podatkih spomnila, da se je Janez Dolenc že od študentskih let dalje posvečal etnografiji in slovstveni folklori, vendar pa na Etnografski inštitut ni bil sprejet zaradi svojega verskega prepričanja. In tako je vse življenje poučeval na srednjih šolah, ob delu pa še vedno zbiral in objavjal ljudske povedke iz Poljanske doline, od koder je doma, in iz Tolmina, kjer je poučeval in kjer še vedno živi. Govornica je tudi omenila, da je nagrajenec točno pred petdesetimi leti sodeloval pri odkritju plošče Karlu Štreklju na Gorjanskem. Sledila je podelitev nagrade in nato se je Janez Dolenc ganjeno zahvalil za priznanje in označil dogodek kot enega najlepših dni v svojem življenju. Kulturni program je zaključila glasbena skupina Dednina iz Tolmina, ki je izvedla več ljudskih pesmi, nekatere tudi ob spremljavi ljudskih glasbil.

Za naš jezik

Cerkev ali tempelj?

Pod vplivom italijanščine včasih uporabljamo besedo **tempelj** namesto **cerkev**, mogoče zato, da bi nekoliko popestrili besedilo. Italijanščina namreč prav iz tega razloga pogosto uporablja kot sopomenki (sinonima) besedi “chiesa” in “tempio”, čeprav je slednja označena s kvalifikatorjem *poetico*, torej gre za pesniški izraz.

V slovensčini pa pomeni *tempelj* samo “nekrščanski svetišče, zlasti razkošno grajeno”. Zato ni prav reči ali napisati, da “je gospod škof maševal v *templju* pri Sv. Antonu”. Tudi ne bomo rekli, da “je bil *tempelj* pri Sv. Justu za Hvaležnico poln vernikov”, ampak da je bila **cerkev** ali **stolnica** polna vernikov.

Pač pa bomo rekli, da “smo lani na šolskem izletu v Grčiji občudovali **templje** na Akropoli v Atenah”. Lahko bomo rekli ali napisali, da “so grški templji čudoviti in enkratni”. Če pa hočemo uporabiti eno in isto besedo za cerkev in za tempelj, bomo rekli **svetišče**. Obstajajo namreč krščanska in poganska svetišča.

Vsi vemo, da imajo Judje *sinagoge*. Malokdo pa ve, da imamo za ta grški izraz v slovensčini manj rabljeno, a popolnoma enakovredno besedo **shodnica**.

Od 7. do 15. oktobra 2006 Koroški kulturni dnevi na Primorskem

Krščanska kulturna zveza iz Celovca, Slovenska prosveta iz Trsta in Zveza slovenske katoliške prosvete prirejajo Koroške kulturne dneve, ki se bodo odvijali v raznih krajih Goriške in Tržaške.

Prireditve na Goriškem

- Torek, 10. 10. 2006, ob 9.30 in 10.45
v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici:
lutkovna predstava Zmaj Baj Baj v izvedbi SKD Celovec;
- četrtek, 12. 10. 2006, ob 18. uri v razstavnih prostorih nad Kato-liško knjigarno na Travniku: odprtje likovne razstave del Christine Zeichen;
- petek, 13. 10. 2006, ob 18. uri v Komorni dvorani KC Lojze Bratuž:
srečanje glasbenih šol
- sobota, 14. 10. 2006, ob 20.30 v Sedejevem domu v Števerjanu: gledališka predstava Goli pianist ali Mala nočna muzika v izvedbi SPD Danica iz Šentprimoža;
- nedelja, 15. 10. 2006, ob 17. uri v goriški stolnici:
Wolfgang A. Mozart Missa Brevis v C-duru, izvajajo MePZ Lojze Bratuž iz Gorice, MePZ Sele, člani Slovenske filharmonije in solisti. Na programu sta tudi predvajanje filma Po Koroških poteh dr. Janka

Zerzerja na slovenskih višjih šolah in okrogla miza.

Prireditve na Tržaškem

- Nedelja, 8. 10. 2006, ob 17. uri v Mladinskem domu v Boljuncu: predstavitev knjige Po sledih tamburaštva na Koroškem. Knjigo bodo predstavili Nužej Tolmajer ter avtorja Vlasta Lokar in Hanzi Gabriel. Sodeluje tamburaška skupina Tamika iz Železne Kaple
- ponedeljek, 9. 10. 2006, ob 20.30 na sedežu Društva slovenskih izobražencev v Trstu, v Peterlinovi dvorani:
odprtje razstave slikarke Tanje Prušnik. Predstavitev slikarke, glasbeni okvir, literarno branje (Jani Ozwald)
- četrtek, 12. 10. 2006, ob 20.30 na sedežu zbora Fantje izpod Grmade v Devinu:
predstavitev glasbene zbirke Silvestra Miheliča Nebo, oko in jezero - duhovne in posvetne skladbe. Knjigo bodo predstavili Nužej Tolmajer, Jasna Nemeč Novak in Ivo Jelerčič. Sodeluje vokalna skupina.
- Nedelja, 15. 10. 2006, ob 16. uri in 17.30
Gledališki vrtljak pri Sv. Ivan v Trstu:
lutkovna predstava Zmaj Baj Baj (SKD Celovec)

Ljubljana / Slovenski etnografski muzej Skrinje, skrinje, skrinjice...

Skrinja je še pisana / z rožami porisana, / še je lepa, ni več živa; / na ogled v muzeju biva. (...) Stih trikitične pesmi Skrinja Toneta Pavčka prisrčno domače nagovarjajo obiskovalca, ko vstopi v smotno prenovljene prostore Slovenskega etnografskega muzeja (SEM) v Ljubljani na Metelkovi, da bi si ogledal razstavo Skrinje, skrinje, skrinjice..., katere avtorica je mag. Inja Smerdel v sodelovanju z mag. Polono Sketelj. Skrinje so na romanju iz starega dotrajanega depoja v poslopju uršulinskega samostana na poti v nove, sodobno pripravljene in s klimatsko napravo opremljene kletne depojske prostore Slovenskega etnografskega muzeja za kratek čas, od maja do oktobra, postale v razstavišnih dvoranah. Ob njih se lahko vsakdo napoji z delčkom naše neprecenljive narodne dediščine, ki jo verjetno znamo še premalo vrednotiti in jo mlajši rodovi morajo odkriti in spoznati, da bodo začutili, kakšne dragocenosti skriva v sebi. Samo z ozaveščenjem mladih se bo morda ustavil tisti nedopustni, divjebeg najrazličnejših predmetov (celo kozolcev!), ki so bili dragi našim prednikom, iz starihar in z boljših trgov na Slovenskem na domove tujcev, ki te naše zaklade s ponosom razkazujejo in se morda še bahavo hvalijo, da so opravili dobro kupčijo.

Ta usoda k sreči ni doletela 187 skrinj, ki so v lasti SEM in predstavljajo najpopolnejšo in najboljše zbirko skrinj na Slovenskem. Od teh jih 171 prihaja s slovenskega etničnega območja, tri najstarije iz Slavonije, dve pa sta afriški, da je možna tudi primerjava z drugimi kulturnimi stvarnostmi. Po zglednih in na-

drobnih restavratorskih posegih – najpomembnejši izmed teh postopkov so prikazani na videoposnetku – so te krasotice na novo zaživele v nekdanjem sijaju, ko so po slovenskih, kmečkih ali gosposkih hišah kraljevale kot najlepši del opreme. Navadno so

spadale v balo, ki jo je nevesta prinesla k hiši. V skrinjo je spravljala perilo in praznično nošo ali obleko. Večje skrinje z raznimi predeli in predali so služile za shranjevanje žitaric in koruze. Srednje velike, potovalne, so imele vlogo kovčka. Manjše, skrbno okovane in zaklenjene s ključki so skrivala dragulje ali zlatnike, pa tudi dokumente.

Vanje so ženske spravljale poleg nakita tudi šivalni pribor, pisma in druge osebne dragocenosti. Največkrat so bile stesane iz macesnovega ali orehovega lesa, ki je zelo primeren za rezljanje najrazličnejših motivov, pa tudi iz češnjevca in drugega domačega zlahtnega lesa. Nadarjeni, pogosto potujoči slikarji so jih poslikali z nabožnimi motivi, obdanimi s cvetnimi okraski ali srčki, pa tudi z drugimi prizori, nad katerimi

se je dvigal nekakšen škrlaten zastor. Najstarejše poslikane skrinje, shranjene v SEM, so krašene s kazeinskimi barvami, druge (II. polovica 18. stoletja) pa imajo že oljne poslikave. Najstarejša izmed teh je iz l. 1774. Bogatejše skrinje so čudovito intarzirane, kar pa že zahteva izkušenega mojstra, saj se morajo delčki različnih vrst lesa popolnoma ujemanjati med seboj kot skladen mozaik.

Ljubljanska razstava prikazuje vso bogato razvojno pot skrinje in predstavlja štiri temeljne oblikovne tipe skrinj: tesarske (sestavljene so bile na suho, z ujemanjem lesenih delov), rezljane, intarzirane in poslikane. Najstarejša je zelo preprosta in ima vrezano letnico 1596. Nekaj je takih z dvokapnim pokrovom, ki spominjajo na antične sarkofage oziroma so po obliki daljni dediči kašče, lesene stavbice na

ima vrezano letnico 1596. Nekaj je takih z dvokapnim pokrovom, ki spominjajo na antične sarkofage oziroma so po obliki daljni dediči kašče, lesene stavbice na

koleh, v kateri so shranjevali dragocenejša živila. Nekatero izmed starejših imajo geometrijsko okrasje, ki je stilno podobno ornamentiki 14.-15. stoletja, in so strogo funkcionalne. Poleg renesančnih in baročnih skrinj pa se oko kar ne more nagledati bogato okrašenih lepotic iz 19. stoletja. Razstavljene so geometrijsko obdelane skrinje iz Prek-

murja, Bele krajine, Haloz, Istre itd., natančno intarzirane skrinje iz Primorske – z Goriškega, Vipavskega – in Dolenjske -, ter v cvetlično pisanost odete skrinje, ki prihajajo iz prelepe Gorenjske (gorenja savska dolina, okolica Škofje Loke, Kamnika itd.). Ob koncu razstavnega popotovanja se obiskovalec zazre še v majhne pojoče skrinjice in v večjo govorečo skrinjo, ki pripoveduje zanimivo zgodbo..., v nove skrinje, izdelane po zgledu poslikanih starihar, in v sodobne, zamrzovalne skrinje, ki nimajo prav nič skupnega s toplino, izžarevajočo iz nekdanjih, še tako preprosto stesanih skrinj.

Med občudovanjem eksponatov, žal, ni v pomoč katalog, ker ga muzej ni izdal. Menijo namreč, da o tem, kaj so sploh skrinje, kako so se razvijale skozi čas, kdo, kje in kako so jih izdelovali in v kakšne namene, obstaja že veliko strokovnega gradiva izvedencev, kot so Francček Kos, Gorazd Makarovič, Vesna Bučič, Inge Miklavčič Brezigar, in mnogo objavljenih člankov, razprav... Skrinje bodo razstavljene še do 30. septembra, ogled je možen vsak dan od 10.00 do 18.00 ure, razen ob ponedeljkih, ko je muzej zaprt. Zadnji nedeljo v mesecu je vstop prost.

Zelo pregledna in okusno postavljena stalna razstava Slovenskega etnografskega muzeja ima pa naslov Med naravo in kulturo

in vsebuje 3000 razstavljenih predmetov. Med ribiški mrežami in drugimi pripomočki za ribolov je tudi slovit čupa, plovilo, stesano iz enega hoda, ki so ga uporabljali ribiči iz Kriza pri Trstu in okolice. Pomem-

ben del stalne razstave je Etnoabece, tj. svet etnoloških predmetov od A do Ž, namenjen raziskovanju mladih. Prav bi bilo, ko bi se naši šolarji ob obisku slovenske prestonice zaustavili tudi v tem muzeju, da bi odkrili in spoznali prepogosto nepoznane bisere našega narodnega bogastva.

Iva Koršič

Kratki

V Tolminu Shod rojenic Rudija Skočirja

V tolminski knjižnici Cirila Kosmača so v četrtek, 21. septembra, odprli razstavo posoškega akademskega slikarja Rudija Skočirja. Postavitev z naslovom Shod rojenic prinaša umetnikova platna iz cikla njegovih prepoznavnih ženskih figur, ki se izpevajo v igri barvno nasičenih in z nešteto potezami, plastmi ter igrami svetlobe in senc stkanih detajlov, je v likovni oceni razstave zapisala Nelida Nemeč. Skočirjeva dela bodo v Tolminu na ogled do 13. oktobra. Skočirjeva ženska je posebej bljenje modrosti, bolečine, trpljenja, usode, lepote, dobrote, erotike in človeške minljivosti. Njegovi liki govorijo z mandeljastimi, široko razprtimi, začudenimi in sprašujočimi očmi ter prosijo s stiliziranimi rokami. Ob tem kažejo in poudarjajo izpostavljene letnice, številke, posamezne črke, objemajo otroka ali se k njemu stegujejo, je še zapisala Nelida Nemeč.

Rudi Skočir je bil rojen leta 1951 na Kamnem pri Kobaridu. Leta 1977 je diplomiral iz slikarstva na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je končal tudi slikarsko specialko. Doslej je ilustriral 50 literarnih del. Za svoje delo je prejel Smrekarjevo nagrado.

SNG Nova Gorica / Premiera drame Gospoda Glembajevi Miroslava Krleža

V četrtek, 28. septembra, se bo v Slovenskem narodnem gledališču ob 20.30 s premierno uprizoritvijo drame velikega hrvaškega dramatika Miroslava Krleža Gospoda Glembajevi začela nova sezona, ki jo bodo zaznamovali Viharji zvezd in nostalgije. Domači igralci Bine Matoh, Helena Peršuh, Radoš Bolčina, Marjuta Slamič, Ivo Barišič, Primož Pirnat, Jože Hrovat, Gorazd Jakomini, Milan Vodopivec, Dušana Ristić ter gosta Marko Plantan in Matjaž Tribušon bodo v režiji Dušana Jovanovića uprizorili prodorni Krležev tekst, ki je bil zadnjič na slovenskem odru pred slabimi tremi desetletji. Zaradi ostre analize družbe, v kateri imata bogastvo in moč korenine v zločinu, prevari in še marsičem, je drama še kako aktualna.

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

Kdor se v cvetju
in žitja svojega poletju
ne plaši truda in skrbi,
pač srečen je v jeseni dni,
vesel se v prejšnje dni ozira,
mirno oči v prihodnje upira.

(Andreju Einspillerju ob zlati maši)

"Razbiranja"

HREPENENJE PO VARNOSTI

Evelina Umek: *Hiša na Krasu. Trst: Mladika, 2006.*

Tržaška založba Mladika je v zadnjem času objavila kar nekaj del izpod peresa slovenskih piscev v Italiji, kar nedvomno potrjuje, da je njeno poslanstvo predvsem v širjenju domače literarne produkcije, ki ni tako zanemarljiva, kakor bi lahko na prvi pogled izgledala.

Prav pred letošnjim poletjem je izšel – med drugim – tudi roman Eveline Umek *Hiša na Krasu*. Evelino Umek poznamo kot prevajalko, mladinsko pisateljico, televizijsko in radijsko delavko, v zadnjih letih pa se njena pisateljska pot vse bolj obrača tudi k odraslim bralcem z zbirko kratke proze *Mandrija* in druge zgodbe, ki ji je prinesla literarno nagrado *Vstajenje*, in odličnim romanom *Frizerka*. Novi roman *Hiša na Krasu* je v opusu Eveline Umek prava novost.

Na to opozarja že Marija Cenda v svoji spremni besedi, ko pravi, da se "Evelina Umek dotakne njej novi ljubezenski tematiki. To stori z zrelostjo in realističnim občutkom za dinamiko sodobnih medosebnih odnosov." Tematski preskok, ki ga najdemo v tem romanu, je pravzaprav dvojen. Po eni strani se

avtorica posveča podrobnejši detektiranju psiholoških vzgibov ljubezenskega odnosa med moškimi, ki je v mladih letih zaradi dela odpotoval iz domačih krajev, in žensko, razočarano od možne nezvestobe in njegove nekoliko skrivnostne smrti, ki se skoraj po naključju srečata in skušata zgraditi nov odnos. Po drugi strani pa se avtorica, kakor je njej lastno, spopada s kruto realnostjo izkoreninjenosti in svetom med Ljubljano in Trstom, ki je obenem blizu in daleč. Tega pa ne dela

ne moralistično ne nostalgično, temveč s čutom za prakso in z realizmom. *Ljubezenska zgodba*, ki je zagotovo v delu primarna pa ni romantično obarvana, temveč odraža čutenja in silnice sveta, v katerem živimo, kjer je romantika postranska stvar, če ne celo pozabljena. Globoka analiza Eveline Umek nas še enkrat, po romanu *Frizerka*, prepriča, da je avtorica prefinjena opazovalka človeških usod, nadarjena pisateljica in originalna prozaičica. Dogajanje ni niti analitično niti sintetično.

Prizori se menjavajo s skoraj filmsko tehniko (svet televizije je vseskozi prisoten zaradi profesionalne izbire junakinje romana *Barbare*), zgodba je premišljeno razsekana na fragmente, ki puščajo v bralcu vtis stalnega hrepenenja. Ob vstopu Rudija-moškega protagonista v dogajanje, se to hrepenenje podvoji. Vsak izmed junakov si želi preboleti

razočaranje, ki ga je doživel v preteklosti. Evelina Umek nam zgodbo, ki bi lahko postala običajna love story, preplete še s tematiko narodne identitete, ki ji je Rudi ubežal, a ne po njegovi krivdi. Iskanje identitete postane iskanje ljubezni, kar izraža tudi misel, da sta ti dve instanci neločljivo povezani.

Prednost romana Eveline Umek je odprti konec. Ne bomo razkrili vseh peripetij junakov, da ne bi bralcem pokvarili bralnega užitka, saj ga je v tem romanu moč večkrat okusiti. Rudi in Barbara se bosta združila verjetno šele po koncu zgodbe. To bo odkril bralec sam, saj ga je dotlej Evelina Umek spretno vodila po svojih pisateljskih poteh, ki so ustvarjale popolnoma možen svet, v katerem se bo bralec zagotovo prepoznal. Čeprav v romanu pogrešamo pripovedno hitrost, ki bi verjetno ob večji lagodnosti ustvarila obsežnejši roman in morda best seller, jo razumemo zaradi filmskega uprizorjanja dogodkov. To je tudi edina manjša in zanemarljiva hiba *Hiše na Krasu*. *Hiša* je simbol doma – varnega zavetja, ki ga oba protagonista iščeta. Gre za notranje zavetje ljubezni, ki ustvarja dom, kjer se človek počuti varnega in sprejetega, kjer lahko v miru ljubi in kjer ima svoje korenine.

Tako sodobna tematika se verjetno še ni prikrdla med dela sodobne književnosti Slovencev v Italiji, zato pričakujemo, da bo Evelina Umek še naprej s svojimi zgodbami posegala v ta literarni prostor in še bolj sprostil svoje dovolj plodno in zlahtno pero. *Hiša na Krasu* predstavlja zagotovo korak naprej v avtoričinem opusu in želimo si, da bi ta korak naznanjal nov tek.

David Bandelli

Evelina Umek (foto DPD)

Zasedanje deželne tajništva SSK O novem deželnem volilnem zakonu

V sredo, 20. septembra, je v Križu zasedalo deželno tajništvo SSK, ki je najprej razpravljalo o novem deželnem volilnem zakonu, o katerem sta poročala tako deželni tajnik Damijan Terpin kot deželni svetnik Mirko Špacapan. Slovenska skupnost je izrazila zmerno zadovoljstvo glede dejstva, da je bil v osnutek zakona vključen njen predlog, da se omogoči izvolitev slovenskega predstavnika na podlagi modela, ki velja za volitve v evropski parlament. S tovrstnim modelom se sedaj, poleg predsednika Illyja in Marjetice, strinja tudi stranka Levih demokratov, kot so izrecno poudarili na zadnjem zasedanju deželnih tajnikov in načelnikov svetniških skupin leve sredine. Tudi v precejšnjem delu opozicije obstaja soglasje k takšnemu modelu, zlasti gibanja Forza Italia in stranke UDC, kot se je izkazalo na zadnjem srečanju načelnikov vseh svetniških skupin deželnega sveta.

Sedaj se pričakuje drugi osnutek, ki ga bo na podlagi sugestij tega zadnjega srečanja v kratkem sestavil predsednik deželnega sveta Alessandro Tesini. Namen levosredinske večine je, da se volilni zakon sprejme do konca tega leta. SSK pričakuje od deželne vlade in deželne večine, da bo obveza po uveljavitvi pravice do deželnega predstavnika slovenske manjšine uresničena, saj je to bilo od vsega začetka tudi v volilnem programu predsednika Illyja.

Nadalje se je deželno tajništvo SSK ukvarjalo s popolno prenosno paritetnega odbora, ki ga je, sicer nekoliko presenetljivo, napovedala nova ministrica za odnose z deželami Linda Lanzlotta. Deželno tajništvo je sklenilo, da bo takoj sklicalo skupni sestanek z ostalimi slovenskimi komponentami, ki imajo pravi-

co do predstavnika v odboru, tako da bi se v manjšini dogovorili glede sestave novega paritetnega odbora, kar bi nedvomno tudi pospešilo postopek. Slovenska skupnost pa pričakuje, da bo vlada najprej sprejela seznam občin, ki ga je paritetni odbor že predlagal, in to še pred imenovanjem novega.

Deželni tajnik Terpin je še poročal o povabilu v članstvo Sveta za Slovence v zamejstvu, ki ga je kot tajnik SSK prejel od predsednika Janeza Janše. Slovenska vlada je tako, poleg obeh krovnih organizacij, priznala stranko Slovenske skupnosti kot eno izmed

Foto JMP

najbolj reprezentativnih organizacij Slovencev v Italiji. Sklenjeno je bilo tudi, da bo SSK pripravila ustrezne predloge, še zlasti v zvezi z ohranitvijo slovenskega teritorija, za prvo sejo Sveta, ki naj bi bila sklicana v jeseni. Tajništvo Slovenske skupnosti je še sprejelo sklep o sklicu izrednega kongresa stranke, na katerem bo SSK izvolila novega deželne predsednika in spremenila svoj naziv, od sedanjega dvojezičnega, v samo slovenski naziv "Slovenska skupnost".

Damijan Terpin, deželni tajnik

KULTURNI DOM Pesniki dveh manjšin

Poezija iz zemlje v srce

Intimni notranji pogled Alenke Rebula Tuta, ki s sklenjenimi rokami gleda predse, ko se za njo razprostira Tržaški zaliv; idilična domovina brežanskih oljčnih nasadov Borisa Pangerc; strogo transcendentna podoba oglejskih izkopenin Jurija Paljka; mikrokozmična ironična zbranost Marka Kravosa; izbrana 'šahovnica' Pregarčevega pogleda na stvarnost; nepoznana igrivost mladostnega, sanjarskega, svobodnega 'bikerja' Aceta Mermolje; pogled na prostrano Jadransko morje s kraško-kriškega roba Miroslava Košute; medijska neposredna dinamika Marija Čuka; arhaična skrivnostna drža Irene Žerjal; ponotranjeno doživljanje večne narave Mihe Obita; svilenozelena narava Majde Artač Sturmman. Pa še očetovska nežnost Maurizia Tremula; fragmenti dediščine zgodovinske preteklosti pri Giacomu Scottiju; fantastično zgodovinopisje Istre Uga Veselizze; in tudi svojevrstni pogledi Vlade Acquavita, Libera Benussija, Loredane Bogliun, Alessandra Damianija, Roberta Dobrana, Anite Forlani, Laure Marchig, Silvane Paletti, Ester Sardoz Barlessi in Maria Schiavata.

To so vtisi, ki jih v gledalcu vzbudijo fotografije pesnikov dveh manjšin; ti so kanček lastnega vsakdana in drobci svoje osebnosti prepustili objektivu fotografa Andreja Furlana, ki je sestavil dragocen mozaik literarnomorskem območju z zrcalnega pogleda Slovencev v Italiji in Italijanov v Sloveniji in na

lirskih ustvarjalcev našega prostora. Načrt Pesniki dveh manjšin-Poeti di due minoranze je nastal na podlagi sofinanciranja EU v sklopu programa Interreg III A Italija-Slovenija. Nositelj načrta je Zveza slovenskih kulturnih društev, partnerji projekta pa so Kulturni dom Gorica, Italijanska unija, tržaška univerza in Združenje književnikov Primorske. Poleg krovnih organizacij SSO in SKGZ so pokrovitelji pobude še pokrajine Trst, Gorica in Videm ter Zadruga kraška banka. Načrt na visoki kulturni ravni pogloblja bogato področje manjšinske stvarnosti na pri-

moškem območju z zrcalnega pogleda Slovencev v Italiji in Italijanov v Sloveniji in na

Snovalca načrta Martina Kafol in Andrej Furlan z Rossano Paliago (foto IG)

lirskih ustvarjalcev našega prostora.

Mala dvorana Kulturnega doma je bila v sredo, 20. septembra, ob premierni predstavitvi načrta nabit polna. Andrej Furlan je svoje fotografske posnetke - tri za vsakega avtorja - predstavil na glasbenih stojalih, postavljenih ob steni; osrednji prostor dvorane pa so polnili stoli, ki so bili podobno kot v filmski dvorani usmerjeni proti belemu platnu. Priložnostni govor soavtorja antropologije zrcalnega načrta, prof. Mirana Košute, je uvedel drugi del načrta Pesniki dveh manjšin, ki se s prvim spaja - drug se z drugim dopolnjuje. Šlo je za Video mozaik režiserke Martine

Kafol, ki je sočasno s statičnim objektivom Andreja Furlana podarila pesnikovim podobam dinamiko giba, besede. Minuta in pol je književnikom in književnicam služila, da so s svojimi verzi ali izbranimi vzornimi mislimi pričali o lastnem notranjem doživljanju umetnosti oz. okolja, v katerem živijo in ustvarjajo. Martina Kafol je svojo stvaritev dopolnila z glasbeno kuliso, ki jo je podpisal Aljoša Tavčar; za montažo pa je poskrbel Antonio Giacomini.

Naslednje predstavitve bodo zaobjele celotno deželno področje s podporo vrste sodelujočih društev, poleg Slovenskega kluba in Skupine 85 tudi kulturno društvo Ivan Trinko, društvo SOMSI, društvo Sidaja in Fotovideo Trst 80. Partnerstvo Kulturnega doma iz Gorice je omogočilo goriško predstavitev v sredo, 27. septembra. Dvorana delavske družbe v Čedadu bo 12. oktobra prizorišče predstavitev v videmski pokrajini. Načrt bodo predstavili tudi ob pesniškem festivalu SIDAJA v prostorih Etnobloga v Trstu 20. oktobra. ZSKD se je povezala tudi z Univerzo Trst in Univerzo na Primorskem, da bi nudila ogled video-mozaika tudi mladim, ki študirajo na tem kulturno izredno bogatem ozemlju.

V sredo, 11. oktobra, si bodo video ogledali in o njem debatirali v knjižnici Znanstveno-raziskovalnega središča v Kopru (srečanje prireja Fakulteta za humanistične študije), 23. oktobra pa bodo načrt predstavili na tržaški Filozofski fakulteti v ul. Androna Campo Marzio 10.

Igor Gregori

TRŽAŠKA POKRAJINA Podatki o priseljencih

Tujci so v Trstu vedno bolj zakoreninjeni

Statistični podatki za leto 2005 kažejo, da se je število priseljencev v tržaški pokrajini povečalo za 7,5% v primerjavi s prejšnjim letom. 12.406 tujcev živi v tržaški pokrajini, 11.752 jih živi v mestu. To so številke statistične raziskave Opazovalnice o prisotnosti in razvoju priseljevanja, ki jih je podpredsednik tržaškega pokrajinskega odbora Walter Godina predstavil javnosti na tiskovni konferenci, ki je potekala na sedežu pokrajine v torek, 19. septembra. Podatki glede prisotnosti priseljencev v primerjavi s celotnim številom prebivalcev tržaške pokrajine kažejo, da je odstotek (5,2%) v sorazmerju s številom priseljencev v celotni

Furlaniji-Juljski krajini. Le v pordenonski pokrajini je odstotek znatno višji: 7,3%. V tržaški pokrajini se je povečalo število tujcev s stalnim bivališčem, medtem ko je priseljencev, ki imajo dovoljenje za bivanje, manj, kar izpričuje dejstvo, da se želijo tujci zakoreniniti v našem družbenem tkivu. Največ priseljencev prihaja iz držav nekdanjega vzhodnega bloka: po podatkih je 70,33% tujcev iz držav, ki ne sodijo v Evropsko unijo. 9,36% priseljencev prihaja iz

Azije, 9,36 iz Afrike, 4,9% iz Amerike, 0,14% iz Oceanije. Povečalo se je število tujcev, ki so postali lastniki podjetij. 72% je namreč moških, ki deluje v lastnih gradbenih podjetjih. Gradbeniško

se največ otrok rojeva v družinah, v katerih so starši tujci; med njimi gre zabeležiti izredno visoko število Kitajcev. V šolskem letu 2005-06 so zabeležili prisotnost 1.258 tujih dijakov: 45% je

Foto Kroma

področje zaposluje večji delež priseljencev, med katerimi so najbolj številni Srbi in Črnogorci. Podatki kažejo, da

bilo učencev na osnovnih šolah, večja pa se tudi število tujih študentov na tržaški univerzi (16% več).

DSI / Nova sezona

Sergio Pahor, predsednik DSI (foto JMP)

Društvo slovenskih izobražencev bo prihodnji ponedeljek, 2. oktobra, začelo svoja redna srečanja v novi sezoni 2006/2007. Ob jubileju dveh zamejskih umetnikov, sedemdesetletnice pesnika Aleksija Pregarča in petinšestdesetletnice likovnega ustvarjalca Edija Žerjale, bo predstavljena umetniška mapa z grafikami Edija Žerjale in s pesmimi Aleksija Pregarča, ki je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi. Ob dveh umetnikih bodo pri večeru sodelovali še likovna kritičarka Magda

Jevnikar, predstavnik založbe Goriška Mohorjeva Marko Tavčar ter bas baritonist Damjan Locatelli ob klavirski spremljavi Tamare Ražem. Začetek ob 20.30. Vabljeni.

Z duhovnih vaj v avgustu Zakaj ste prišli?

To daritev ponavljam dan za dnem na oltarjih vaših cerkev. In vi - kaj darujete meni? Čakam vas, da mi prinesete svojo ljubezen. Jaz sem berač ljubezni. Poslušaj v duhu sosedo, kaj mi govori po sv. obhajilu. Prosi me samo za materialne dobrine, niti enkrat pa mi ne izrazi svoje ljubezni." Tako govori Jezus Catalini. Marija pa jo opozarja, naj dobro sledi dogajanju v cerkvi. Catalina sliši čudovite melodije. Vidi, kako pri darovanju stopajo iz klopi vernikov njihovi angeli varuhi, nekateri veseli, ker so njihove roke polne dobrih del njihovih varovancev, nekateri

sklonjenih glav in - praznih rok ... Pri spreminjenju se cerkev napolni z raznimi angeli in zvečanimi dušami v sijaju, pa tudi z dušami iz vic v sivini. "Za te duše molite, ker same zase ne morejo več ničesar storiti. Ko bodo rešene iz vic, bodo pa one molile za vas", razlaga Mati Božja. Vsi kleče in sklenjenih rok častijo prečisto Rešnje telo in kri na oltarju, ki je ovit v blišč. Tudi Marija kleče za duhovniki in časti svojega sina na oltarju. "Ne čudi se, da sem v ozadju. Sem

njegova mati, a meni ni bilo dano to, kar je dano duhovnikom: da iz kruha in vina priključijo na oltar živega Jezusa. Morda se še sami duhovniki ne zavedajo tega privilegija", uči Marija. Še nekega drugega privilegija se ljudje ne zavedamo: nam je dano to, kar ni dano niti angelom, da se pri svetem obhajilu združimo s samim Božjim Sinom, ki se samo nam daje v hrano za večno življenje. Če bi se vedno zavedali, da smo posebni Božji ljubljenci, koliko manj gorja bi bilo na svetu, koliko več sreče in veselja v naših srcih!

/konec
Nada Martelanc

SKD Igo Gruden in Jus Nabrežina

Praznik v bregu pri čupah

“Naj kdor koli kdaj te vpraša, kdo živi na zemlji tej, vedi, zemlja ta je naša, tvoji dedje spijo v njej, zanjo bori se naprej.”

Tako je napisano na tabli, na steni ob stopnišču, ki vodi do nabrežinskega brega. Ni težko dojeti, da so verzi, prepolni radostnega in hrabrega zanosa ter ljubezni do lastne zemlje, sad pesniške duše domačega ustvarjalca Iga Grudna. Tablo so pred tridesetimi leti postavili Nabrežinci, da bi večne besede domačega umetnika svarile mlade generacije, naj jim bo ljubezen do domačega kraja in do kulturne dediščine pomembno življenjsko vodilo. Tablo so svojčas postavili v hladnem novembrskem dnevu. Tri-

Nabrežinci pod tablo (foto IG)

Prostor pod tablo je bil pretesen, da bi lahko sprejel vse prisotne. Proslavo so tako premestili kar

“Videli smo, da marsikoga ni več med nami: tudi zanje smo danes tu,” je povedala Škerkova. Sledil je pozdrav soorganizatorja srečanja, predsednika jusa Nabrežina Igorja Zadnika. Ta je pristavil, da domači jesarji in SKD Igo Gruden prvič sodelujejo, “to pa je le prvi korak za nadaljnje plodno skupno delo”. Slavnostni govor je imel nekdanji ravnatelj nabrežinske šole prof. Zvonko Legiša, ki je poudaril, da je treba pesnika Iga Grudna, ki je bil s

srcem in dušo zasidran v svoje-naše okolje, vzeti kot vzor. Njegovo duhovno oporoko, ki se kaže v navezanosti na domačo zemljo, moramo zapisati v našo dušo, podobno kot so domačini pred tremi desetletji vklešali na tablo njegove verze. Govornik je nato predlagal, da bi srečanje pod Grudnovimi besedami postalo v prihodnje vsakoletna stalnica. “Tako bi simbolično izpričali naš izvor in poudarili navezanost na našo dediščino, ki si jo drugi lastijo.” Legiša je namreč imel v mislih razlastitve, ki so nam v povojnih letih odvzemale lastništvo nad našo kraško zemljo v prid številnim naseljem tujih prišlekov. Iskanje dobička nekaterih je tako pospešilo asimilacijo našega človeka v morju večinskega naroda. “Kot skupnost pa smo se znali uveljaviti na gospodarskem in kulturnem področju. Pripadnost ima torej katalizacijsko vlogo,” je dejal govornik, a svaril, da nas ideološka razhajanja in notranje zdrabe še vedno šibijo. Grudnovi verzi so zato še danes aktualni, tudi v luči širšega pojmovanja bratstva in enakosti med narodi. “Da bi se Grudnove želje končno izpolnile!” je sklenil Zvonko Legiša. Slovesnost so obogatili še petje domačega mešanega pevskega zbora Igo Gruden, ki ga vodi Goran Ruzžier, DPZ Kraški slavček, ki ga vodi Mirko Ferlan, in recital Grudnovih poezij, ki so jih prisotnim ponudili člani Mladinske dramske skupine SKD Igo Gruden (Agata, Karin, Jožica in Matija).

Obvestila

Župnija sv. Mihaela nadangela v Žgoniku vabi ob prazniku župnijskega zavetnika v petek, 29. t.m., ob 20. uri na glasbeni večer v župnijsko cerkev. Na orgle bo igral organist Mirko Butkovič, pela pa bo pevska skupina Akord iz Podgore.

V nedeljo, 15. oktobra, bo ob 16. uri nastopil v domu Jakoba Ukmarja v Škednju oktet Simon Gregorčič s prireditvijo S pesmijo skozi življenje in delo goriškega slavčka. Prireditev bodo popestrili tudi igralci gledališke skupine Zvonko. Vabljeni!

Klub prijateljev prireja v ponedeljek, 16. oktobra, izlet po Dolenjski, in sicer v Marijino svetišče v Novi Štiti ter v rojstne kraje nekaterih naših velikih mož: Sodražico (kipar Gorše), Velike Lašče (pisatelj Fran Levstik), Rašico (domačija in muzej Primoža Trubarja, ki je izdal prvo tiskano slovensko knjigo in deloval tudi v Trstu). Pri gostilni blizu Ribnice (“suha roba”) bomo lahko občudovali žive medvede. Vpisovanje takoj, do zasedbe mest, na tel. št. : 040639949

(Bole), 040225468 (Puntar), 04043194 (Martelanc).

Darovi

V blag spomin na Dolfija Repinija daruje za Društvo Marij Kogoj N.M. 40,00 evrov.

V spomin na Dolfija Repinija daruje Darinka Živic za Marijin dom pri Sv. Ivanu 10,00 evrov in za svetoivanski cerkveni pevski zbor 50,00 evrov.

V spomin na Dolfija Repinija darujeta Miranda in Marjan Bajc za svetoivanski cerkveni pevski zbor 50,00 evrov.

V spomin na svojega pokojnega moža Vinkota daruje Marija Marc 20,00 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na svoje drage pokojne daruje Meri Ozbič 30,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Sožalje

Ob boleči izgubi predragere moža in očeta Dolfija Repinija izrekata ženi Marti ter hčerkama Valentini in Veri in ostalemu sorodstvu globoko in občuteno sožalje cerkveni pevski zbor in celotna slovenska župnijska skupnost pri Sv. Ivanu.

V tržaškem gledališču Miela

Peta izvedba filmskega festivala 100(0)oči

S podnaslovom Mednarodni festival filma in umetnosti poteka med 25. septembrom in 1. oktobrom v prostorih tržaškega gledališča Miela že 5. izvedba filmskega festivala 100(0)oči. Zajeten pregled filmskih stvaritev, ki bo letos omogočil nadvse pester pogled v vrsto novih, a tudi starejših filmov angleških, francoskih, italijanskih in tudi slovenskih avtorjev, je letos delno posvečen tudi italijanski filmski zgodovini. V torek so namreč obeležili stoletnico rojstva Roberta Rossellinija in pri tem, ob prisotnosti sina Renza, predvajali njegov film Anima nera. Ob Rosselliniju se je kot poseben poklon italijanskemu neorealizmu, na platnu tržaškega gledališča, zavrtelo tudi znamenito Risijevo delo Il sorpasso.

Kar nekaj pozornosti pa so prireditelji, s Sergijem Grmkom Germanijem in Milo Lazič na čelu, posvetili tudi slovenski filmski umetnosti. Točneje enemu njenih najuglednejših predstavnikov, Matjažu Klopčiču, bo v četrtek namenjen poseben poklon. Prvič v Trstu bodo namreč predstavili njegovo delo Ljubljana je ljubljena; asistent režije v tem filmu je bil ravno tržaški filmar Martin Turk. O filmu bo spregovorila Iva Kranjc, ena od protagonistk. V petek, soboto in nedeljo pa bodo na svoj račun prišla filmska dela, obdobja 50, 60. in 70. let, saj bo projektor Miele nanizal vrsto zgodbe osrednje filmske zgodovine, kot so dela Philippeja Garrela, Terenceja Fisherja, Patrika Devala in drugih.

Iga

Na nabrežju (foto IG)

deset let kasneje pa so se domačini odločili, da bodo slovesnost ob obletnici postavitve priredili v pozno septembrskem popoldnevu, v nedeljo, 24. t.m. Topli sončni žarki so spominjali bolj na poletje kot na bližajočo se jesen. Skupina domačih kulturnih delavcev in pevcev vaških zborov ter množica prebivalcev Nabrežine in okolice sta se zbrali na začetku ribiške poti, ki od vasi tik pod šolo, poimenovano ravno po Igu Grudnu, vodi po strmih stopnicah, v prelepem kraškem zelenem in kamnitem objemu, do Jadrana.

na nabrežje, kjer so kopalci radovedno opazovali množico in drug drugega spraševali, kaj se sploh dogaja. Uvodni pozdrav je izrekla predsednica SKD Igo Gruden Mariza Škerk. Poudarila je, kako so v društvu pred nedavnim ob pripravah na proslavo gledali fotografije postavitve table izpred tridesetih let.

Nastop zbora Kraški slavček (foto MČ)

Slovenski raziskovalni inštitut / Dan odprtih vrat

Mladi raziskovalci v jutrišnjem dan

V sklopu evropske pobude Noč raziskovalcev je Slovenski raziskovalni inštitut SLORI priredil, v petek, 22. septembra, Dan odprtih vrat. Cilj pobude je bila promocija raziskovalne dejavnosti pri slovenski skupnosti v Italiji in njene vloge v družbi. Inštitut je tako želel poudariti pomen raziskovanja na družboslovnem področju in izpostaviti svoja prizadevanja za intelektualno rast mladih. Zato sta bili glavni točki programa namenjeni višješolcem in univerzitetnim študentom. Petkov dopoldanski del Dneva odprtih vrat je Inštitut izoblikoval s tržaškim družboslovnim licejem A.M. Slomška. Srečanje je potekalo v Narodnem domu. Uvodni pozdrav je prisotnim izrekel ravnatelj SLORI-ja, prof. Emidij Susič, ki je poudaril,

kako je raziskovanje na vseh področjih pomemben motor, “silnica družbenega napredka in blagostanja”. Včasih pa se raziskovalci kažejo kot izvedenci, ki so zaprti v svojih slonokoščenih stolpih, oddaljeni od vsakdanje stvarnosti. Ravno zato je ta evropski načrt lepa priložnost, da se mladi neposredno soočajo s tovrstnimi ustanovami, saj SLORI med drugim spodbuja diplomsko in podiplomsko izobraževanje naših mladih, ki so nenadomestljiv zalogaj slovenskega manjšinskega intelektualnega potenciala. Mladi študentje so se tako v minulih tednih posvetili raziskovalnemu projektu z naslovom Raba in zloraba mobilne telefonije in interneta. Šlo je za anketo o razširjenosti rabe mobilne telefonije in interneta pri tržaških dijakih prvih dveh letnikov slovenskih višjih

srednjih šol, o njihovem pogledu na internet in o seznanjanju s pojavom pedofilije. Celotno raziskovalno nalogo je izpeljala skupina dijakov 3. družboslovnega razreda pod mentorstvom nekaterih profesorjev in raziskovalcev SLORI-ja. Delo so pričeli 11. septembra letos in - kot je uvodoma povedala Zaira Vidali, ena od koordinatork načrta - so se študentje posvetili raziskavi po strokovnih in teoretičnih predavanjih, ki so jih imeli komunikologinja Tatjana Tavčar, računalniški izvedenec Miran Pečenik in kriminologinja Daniela Quarello. Na podlagi teoretičnega ogrodja so dijaki sestavili vprašalnik, anketirali

vrstnike, nakar so povzeli izsledke raziskave. Pobuda, namenjena univerzitetnim študentom, pa nosi naslov Diplomatska naloga ali diplomatska nadloga? V Gregorčičevi dvorani so se v petkovih popoldanskih urah

humanističnih ved dajali konkretne napotke za pripravo diplomskih nalog. Srečanje je povezoval ravnatelj SLORI-ja, prof. Emidij Susič. Profesor ruske književnosti na Visoki šoli za tolmače in prevajalce v Trstu, Ivan Verč, je prisotnim

vztrajnosti posameznika na poti raziskovanja je govorila zgodovinarica Marta Verginella, ki poučuje na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Profesor politične geografije na tržaški univerzi, Igor Jelen, pa je spregovoril o dinamikah na področju raziskovanja v sklopu geopolitičnih ved. Miran Košuta, profesor slovenske književnosti na univerzi v Trstu, je poudaril, kako lahko diplomatska naloga predstavlja možni začetek raziskovalne poti vsakega študenta, ki se mora v plodnem dialogu s profesorjem lotiti svojega dela in se mu pri tem ni treba posluževati slanih podpornih agencij. Dan odprtih vrat je sklenila družabnost v prostorih inštituta, kjer je prisotne pozdravil predsednik SLORI-ja Milan Bufon.

IG

Foto IG

zbrali naši zamejski univerzitetni profesorji, ki so študentom družboslovnih in

predaval o značilnostih in pogojih raziskave na področju humanistike. O delu in

Sezona 2006 - 2007

Tudi letos zvesti tradiciji in odprti izzivom časa!

Prav danes s tiskovno konferenco goriški hram naše kulture in drugih stvarnosti, Kulturni center Lojze Bratuž, slovesno odpira novo sezono, ki jo bo tudi letos zaznamovalo raznoliko delovanje, kot je razvidno iz programa, ki ga objavljamo v zapisu. Kulturni center Lojze Bratuž je in hoče tudi v prihodnje ostati kraj srečevanja in kraj, v katerem živo žuboriv kultura našega prostora, saj se ljudje v njej prepoznavamo, pa naj gre za nas Slovence ali pa za sosede Furlane, Italijane in seveda brate iz matične domovine.

Kraj srečevanja torej, kraj kulture, a tudi lepe besede in glase, kraj likovnih razstav in debat, prireditve, ki so vse vezane na nas in na naš prostor, na Goriško, a ne samo, saj je center Bratuž središče odprtih vrat, za katerimi se znajdemo sredi dobromislečih in dobronamernih ljudi. Predvsem pa je Kulturni center Lojze Bratuž kraj, v katerem drobijo svoje prve korake v svet kulture naši malčki, ko pridno obiskujejo gledališke abonmaje, poslušajo koncerte in se v njem družijo; s svojimi vsakoletnimi nagradnimi razpisi pa center Bratuž tke vezi med večinskimi narodom in nami, med najmlajšimi in med starši. Če je res, da smo in bomo ostali samo v zvestobi jeziku, našemu, slovenskemu jeziku, potem je center Bratuž pravi kraj za to, a je istočasno tudi kraj srečevanja različnih jezikov, in prav je tako. Dejstvo, da smo na center Bratuž navezani, nas utrjuje v prepričanju, da bo tudi v prihodnje tako!

Ob začetku sezone Kulturnega centra Lojze Bratuž seveda vabilo, da se prijateljcem centra Bratuž pridružite na koncertu, na gledališki predstavi, na odprtju razstave, na zborovanju naših društev, na gostovanju italijanskih prijateljskih društev in še in še!!!

Gledališka sezona

Tudi v sezoni 2006/2007 bo Kulturni center Lojze Bratuž posvetil veliko pozornosti gledališki sezoni, namenjeni najmlajši publiki. Letos poteka deseto leto Polžkovega abonmaja. Ob tej pomembni obletnici smo se odločili za likovni natečaj na temo Pika Nogavička in se bomo s tem tudi poklonili 100-letnici rojstva pisateljice Astrid Lindgren, ki je poznana kot mamica Pike Nogavičke. Otrokom bomo ponudili izvenabonmajske Piki-

no predstavo, obenem pa bodo naši mali risarji izdelali likovne izdelke. Prispevke bo ocenila komisija, ki bo predlagala dela za nagrado. Vsi izdelki bodo na ogled na razstavi v prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž.

Goriški vrtljak
Nadaljuje se sklop abonmajev, namenjenih otrokom in dijakom slovenskih šol. Vsak abonma vsebuje štiri gledališke, plesne ali glasbene predstave. Predstave bodo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v jutranjih šolskih urah.

Mali polžek

Namenjen je otrokom, ki obiskujejo vrtec in prvi razred osnovne šole.

Torek, 10.10.2006:

Zmaj baj, baj - v sklopu Koroških dnevoev na Primorskem, Gledališče Celovec

Torek, 14.11.2006:

Modro Pišče, Slovensko narodno gledališče Nova Gorica

Torek, 30.01.2007:

Miška kaško kuhala, Zveza glasbene mladine Slovenije

Torek, 06.03.2007:

Volk in kozlički, Gledališče na vrhici Nova Gorica

Veliki polžek

Namenjen je učencem od drugega do petega razreda osnovne šole.

Ponedeljek, 16.10.2006:

Čarobni čembalo, Lutkovno gledališče Maribor

Ponedeljek, 14.11.2006:

Modro pišče, Slovensko narodno gledališče Nova Gorica

Ponedeljek, 06.08.2007:

Cesarjeva nova oblčila, Gledališče za otroke in mlade Ljubljana

Ponedeljek, 12.03.2007:

Pravljica o kralju Saltanu

Abonma za mlade

Za dijake nižjih srednjih šol

Četrtek, 26. oktobra 2006:

Osliskana glasba, Zveza glasbene mladine Slovenije

Četrtek, 23. novembra 2006:

Svinčnik piše s srcem, Slovensko mladinsko gledališče

Četrtek, 15. februarja 2007:

Blazno resno slavni, Prešernovo gledališče Kranj

Četrtek, 15. marca 2007:

Musicle Highlights, Plesna skupina - Mojca Horvat

Moje gledališče

Za višješolske dijake
November 2006: Bakhantke, koprodukcija Slovensko stalno gledališče Trst in Slovensko narodno gledališče Nova Gorica
Februar 2007: Medtem, Slovensko narodno gledališče Nova Gorica

va Gorica
Marec 2007: Bil je škrjanec, Špateater Ljubljana
April 2007: Campiello, Slovensko stalno gledališče Trst.

V sodelovanju z Zvezo slovenske katoliške prosvete bomo tudi v letošnji sezoni, in sicer v januarju in februarju, priredili niz komedij ljubiteljskih gledališč **ISKRIVI SMEH NA USTIHI VSEH**.

Slovensko stalno gledališče iz Trsta že dolgo vrsto let prireja s Kulturnim centrom Lojze Bratuž in Kulturnim domom gledališko sezono. V tej sezoni bodo v naši dvorani odigrane te predstave:

8. in 9. januarja 2007: SSG / Boris Pahor - Spopad s pomladjo (režija Marko Sosič)

7. in 8. maja 2007: SNG Nova Gorica / J.B. Moliere - Zdravnik po sili (režija Diego de Brea)

V sodelovanju s CTA pa že vrsto let poteka v septembarskih dneh mednarodni lutkovni festival **PUPPET FESTIVAL**. V prvi polovici leta pa je na programu sedem lutkovnih srečanj **POMERIGGI D'INVERNO (Zimski popoldnevi)**, ki so namenjeni otrokom in njihovim

staršem

Miklavževanje

To lepo tradicionalno srečanje z otroki prirejamo ob sodelovanju in pomoči ljubiteljske gledališke skupine Oder90.

Glasbena sezona

V soboto, 30. septembra 2006, bomo v Kulturnem centru Lojze Bratuž s koncertom zbora Carmina Slovenica, ki ga vodi dirigentka Karmina Šilec, odprli vrata novi koncertni sezoni pod geslom **SREČANJA Z GLASBO 2006/2007**, ki jo že

CARMINA SLOVENICA - Maribor, SCIVIAS - Napevi svetovnih religij, tradicij in prvotnih verovanj, dirigentka Karmina Šilec;

- KCLB, četrtek, 12.10.2006: Vokalna skupina VOCES CANTABILES - Anglija, From Gibbons to Gershwin;

- KCLB, ponedeljek, 23.10.2006: PIHALNI KVINTET SLOWIND - Ljubljana, Koncert v sklopu Kogojevih dnevoev 2006;

- KCLB, petek, 17.11.2006: WOLFGANG AMADEUS MOZART in ČRTOMIR ŠIŠKOVIČ z

OKTET VRTNICA, KOMORNI ORKESTER CELJE, dirigent Marko Munih, F. G. Rheinberger - Maša v F-Duru ter slovenske božične pesmi;

- KCLB, februar 2007: KLAVIRSKI RECITAL zmagovalca 6. natečaja za klavirsko interpretacijo "Giuliano Pecar" 2006;

- KCLB, marec 2007: ZVOK STRUN, Jasna Merlak, harfa.

V sodelovanju z Zvezo slovenske katoliške prosvete bo 18. in 19. novembra 2006 na spovedu 48. revija goriških pevskih zborov **CECILJANKA 2006**.

Od 5. do 11. novembra pa bo sta v veliki dvorani KC Lojze Bratuž **6. mednarodno klavirsko tekmovanje "Citta' di Gorizia" ter mednarodno tekmovanje v klavirski interpretaciji, nagrada "Giuliano Pecar"**, ki ju organiziramo v sodelovanju z glasbenim društvom Florestan.

Razstavna dejavnost

V razstavnih prostorih KC Lojze Bratuž so še na ogled fotografije fotoklubov goriške pokrajine, zbrane pod naslovom 6 za eno... razstavo; odprtje je bilo 26. avgusta 2006.

Naslednje razstave:

- 5. oktobra 2006: Silvester Komel 1931-1983, Ponovno srečanje, razstava v sodelovanju z Galerijo Rika Debenjaka - Kanal ob Soči;

- 16. novembra 2006: Demetrijski Cej, Antološka razstava. Goriški umetnik bo ponudil na ogled svoja izrazita dela;

- 11. januarja 2007: Poklon Goriči, Goriške vedute na razglednicah. Izbor iz zasebne zbirke Maria Muta;

- 1. marca 2007: Ženski obrazi in izrazi, Likovni poklon ob dnevu žena;

- 3. maja 2007: Pika Nogavička - ob 10-letnici Polžkovega abonmaja. Razstava likovnih izdelkov natečaja, namenjenega otrokom.

neka let prirejamo v sodelovanju z Združenjem cerkvenih pevskih zborov in Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel.

Letos je na programu osem srečanj:

- KCLB, sobota, 30.09.2006:

orkestrom Arsatelier;

- dvorana Pokrajinskega muzeja v grajskem naselju, Cleg Bugaev, violončelo - KCLB, četrtek, 30.11.2006: Aleksandra Pavlovič, klavir; - KCLB, sredo, 20.12.2006: Božični koncert,

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Presenetil me je Debeli rtič

Pred dnevi sem po naključju spet vzela v roke svoj zapis iz majskih dni. Takrat sem razjarjena ostala na kavču, pred mano se je vrtela zaključna sigla oddaje Report. Škandal na italijanskih univerzah, kupovanje izpitov, univerzitetne diplome, ki jih uslužbenci nekaterih javnih uprav in služb pridobijo s kakimi tremi ali štirimi izpiti. Na papir sem takrat izlila vso ogorčenost iz obdobja po univerzitetni diplom, ko vstopiš v svet in vidiš, da ni vse tako čisto in svetlo, kot si lahko pričakoval. Potem spoznaš, da z jezo nič ne opraviš. Bližnjice in sporne "lažje poti" so in bodo vedno obstajale, v življenju pa spoznaš, da je resnična sreča nekeje druge. V nekem vztrajanju po iskanju nečesa več.

Zakaj vse to obujanje? Odgovor je, resnici na ljubo, zelo nejasen. V zadnjih mesecih sem večkrat slišala besede, kot "to je nezaslišano", "to ni pravično", "zakaj se nihče za to ne zavzame?" itn. Sposobnemu bančnemu uslužbencu, ki se vsak dan vozi iz Štarcana v Milje, je bil odklonjen povišek, ki ga je direktor podružnice od direkcije zahteval zato, da mu dodeli višje odgovornosti. Poddirektorsko mesto nekaj stane, zato, nič poviška in ga raje premaknemo kam drugam. Mogoče v Videm. Tako urad za osebe.

Ne presenečajo me več besede o raznorodnih vodjih, ki bolj kot za kvaliteto proizvoda in delovne pogoje skupnosti skrbje za kakega simpatičnega posameznika ali posameznico, niti ne na vrat na nos odpravljene javne selekcije, vnaprej domneni izidi natečajev, izkoriščanje univerzitetnih raziskovalcev, kriterij univerzitetne diplome za nekatera delovna mesta, ki je "obvezan" le na papirju, obvezna mesečna izpopolnjevanja učitelje v steinerianskih šolah, za katera morajo učiteljice same plačati. Ne preseneča me niti dejstvo da kljub širokogledim pedagoškim nazorom šolska menza v nekaterih

od teh šol ni namenjena učiteljicam, pač pa le učencem in denarnicam njihovih staršev. Ne presenečajo me več novice iz opernega sveta, ker me spominjajo na ugotovitve italijanske sopranistke, ki sem ga po naključju srečala pred leti: "Ni samo talent, veš. V Italiji je žal tako, da če nisi v Pavarottijevi skupini, je zaprek na tvoji poti še pa se..."

Še me pa preseneča vse tisto, kar se upira povprečnosti, iskanju bližnjic, preskakovanju kakršnihkoli (etičnih) pravil. Presenečajo me posamezniki in njihove ideje, ženska, ki je v oddaji Report, namenjeni lažem okrog 11. septembra, javno izjavila, da je vodstvo njene službe nekaj skrivalo; presenetijo me nepredvidljivi znaki nekega minimalnega čuta za socialo. Pred kratkim je to bilo mladinsko zdraviliško letovišče pri Debelem rtiču, kamor sem zašla v obujanju spominov iz svojih otroških zborovskih priprav: ogromen park, poln zelenja, morje in njegovi sončni zaton, odbojarsko igrišče na mivki in danes svojevrsten hotel, namenjen predvsem otrokom, upokojencem in

rehabilitaciji. Povsod omogočen prehod z vozličkom, na plažo, v hotelu, po parku. Vsa ta ogromna zelena površina je last slovenskega Rdečega križa, zato so na voljo tudi alergološke ambulante, zdravniška in fizioterapevtska oskrba itn. Hodila sem po teh poteh in razmišljala, kako velika sreča je, da ni vse to prešlo v privatno last. Vsa ta ogromna zelena površina, bazen, dostop do morja, parkirni prostori, vse to bi v zasebnih rokah lahko postalo mega-luksuzni hotel za petične goste, ki bi trosili tisočkrat toliko kot teh nekaj stotin otrok z vsemi svojimi risbicami, prilepjenimi na stene. Izбира, da se kljub jasnemu neprofitnemu značaju - ohrani nekaj takega na kraju, ki je naravni biser in bi zato turistično lahko bil nedvomno vabljiv..., a ni ravno to primer tistih odločitev v svetu, ki nas še presenečajo?

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebnostne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

To številko smo poslali v tisk v torek, 26. septembra, ob 14. uri.

V kampanji za lokalne volitve sodeluje 53 političnih strank ter veliko krajevnih list in gibanj

Predsednik države Janez Drnovšek opustil mednarodno dejavnost

Veliko tistega, kar se v tem obdobju dogaja v Sloveniji, je zagotovo povezano z lokalnimi volitvami, ki bodo v nedeljo, 22. oktobra. Na njih bodo po vsej državi izbirali 210 županov in 3.382 občinskih svetnikov. Očitna je namera političnih strank, zlasti tistih največjih, ki si prizadevajo, da bi volitve pokazale, katera politična opcija ima večinsko podporo v državi. Ali je to še vladajoča koalicija sredinsko in desno usmerjenih strank, katero predstavlja predvsem premier Janez Janša, ali pa se bodo z glasovi volilcev in pridobljenimi sedeži v organih lokalnih skupnosti ponovno uveljavile stranke opozicije. Posebno ogorčen je predvolilni boj za doseg večine v mestnih občinah, zlasti v Ljubljani in Mariboru. Rok za vlaganje kandidatnih list se je iztekel 27. septembra. Kandidatov za župane in občinske svetnike bo očitno zelo veliko, tako tistih, ki jih bodo podpirale politične stranke oz. koalicije le-teh, ali pa se bodo za funkcije potegovali kot neodvisni posamezniki. Državljeni so precej ravnodušni do bližnjih lokalnih volitev, saj se morajo predvsem posvečati obveznostim, ki jih prinašata življenje in skrb za blaginjo. V javnosti vlada veliko pričakovanje za uvedbo evra, skupne

evropske valute, za nove davčne zakone, pa tudi za spore in napete odnose s Hrvaško, ki jim ni videti konca. Sedanja vlada je začela izvajati odločnejšo politiko do Hrvaške, kar pa bo najbrž povzročilo nove zaplete ob začasni slovensko-hrvaški meji ob reki Dragonji v Istri. Zlasti po zaslugi SLS in njenega predsednika Janeza Podobnika bo Državni zbor v mesecu novembru obravnaval in najbrž tudi sprejel Resolucijo o meji s Hrvaško. Najbolj pa so v Sloveniji zaskrbljeni zaradi sporov in napeto-

sti, ki že nekaj mesecev trajajo med predsednikom države dr. Janezom Drnovškom in predsednikom vlade Janezom Janšom. Zaradi slabih odnosov med njima se je sesula, upamo, da le začasno, enotnost izvršilne veje oblasti, kar zelo slabi njen ugled in verodostojnost v državi, zlasti pa smeši in ponižuje Slovenijo v

tujini oz. v mednarodnih odnosih. Dr. Janez Drnovšek je 19. septembra odpovedal svoje aktivnosti na mednarodnem področju vse do konca tega leta. Že dogovorjene datume so predstavlili na poznejši čas. Državni poglavar se tako ni udeležil zasedanja Generalne skupščine OZN, nameraval pa je obiskati Španijo, Armenijo, Makedonijo in Albanijo. Tega programa ne bo mogel uresničiti, ker vlada Uradu predsednika države ni odobrila dodatnih 180 oz. 85 milijonov tolarjev. Predsednik države je sicer svoj zahtevek za dodatna sredstva umaknil. Ocene predsednikove odločitve o opustitvi mednarodne dejavnosti so zelo različne. Pravni strokovnjak Rajko Pirnat meni, da odpoved dogovorjenih obiskov lahko pomeni resno težavo v mednarodnih odnosih, saj kaže, da dr. Janez Drnovšek ne izvršuje ustavne funkcije". Tudi podpredsednik Slovenskega društva za mednarodne odnose Marjan Osolnik obžaluje odpoved obiskov predsednika Drnovška v tujini in obiskov tujih državljanov pri njem, "saj to meče slabo luč na Slovenijo. Dajemo vtis kranjskih Janezov, ki se igrajo državo." Dr. Miro Cerar z lju-

bljanske pravne fakultete opozarja, "da je ravnanje državnega poglavarja problematično v luči ustave, poleg tega pa se s tem Slovenija blamira v mednarodnih odnosih." Predsednik vlade Janez Janša je o sklepu državnega poglavarja, da zmanjša dejavnosti, dejal: "Tukaj ne gre za odnos med vlado in predsednikom države, temveč za odnos predsednika države do davkoplačevalcev. Vlada ni kriva, da je v prvi polovici porabil sredstva tako rekoč za vse leto. Čeprav imam svoje mnenje o racionalnosti te porabe, je bila vlada pripravljena odobriti dodatna sredstva za dejavnosti, potrjene v programu mednarodne aktivnosti. To smo tudi javno povedali, a se ni bil nihče pripravil realno in resno pogovarjati." O nenavadnem zapletu na vrhu izvršilne oblasti v Sloveniji bo morda moral razpravljati parlament, kar predlagajo predsednik le-tega France Cukjati in predsedniki nekaterih strank. **Minister naj bi se zagovarjal v parlamentu "zaradi divje privatizacije zdravstva"** V opozicijski LDS napovedujejo več zahtev za obravnavo dela posameznih ministrov. V aktualnem političnem besednjaku gre za t.i. interpelacije. Po zatrjevanju največje opozicijske stranke naj bi škodljivo delovali skoraj vsi ministri sedanje vlade Janeza Janše. Menda naj bi LDS najprej zahtevalo parlamentarno razpravo o odgovornosti ministra za zdravje dr. Andreja Bručana. Dolže ga med drugim, "da izvaja divjo privatizacijo zdravstva v Sloveniji."

Marijan Drobež

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve V Sloveniji v rejništvu več kot 1200 otrok

Rejništvo v Sloveniji kot oblika skrbi in varstva otrok, ki iz raznih razlogov ne žive oziroma ne morejo živeti pri naravnih starših, še zmerom obstaja. V državi je 879 rejniških družin, v katere je vključenih 1231 otrok, katerih povprečna starost je štiriinajst let. Med njimi so tudi tisti, ki so tudi po polnoletnosti ostali pri svojih rejnikih. Pri-

tožb staršev otrok zoper rejnike skoraj ni, kar pa ne pomeni, da vsi otroci žive v dobrih bivalnih in življenjskih razmerah. Zaskrbljujoč je odnos ministrstva za delo, družino in socialne zadeve do rejništva. Slednje namreč nima podatkov o tem, koliko rejnikov ima v oskrbi enega otroka, koliko je tistih, ki imajo dva rejniška otroka,

koliko tri pa tako naprej do sedem in več. Za pridobitev omenjenih in drugih informacij ali podatkov si zamen prizadevata združenje Moč za zaščito otrok in Sindikat rejniških družin. Poslanka SNS Barbara Žgajnar je v pismu, poslanem pristojnemu ministru Janezu Drobničju, izrazila za-

skrbljenost zaradi nepreglednosti rejništva, ki je eno izmed najbolj občutljivih področij v pristojnosti ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Neugodno razmerje med zaposlenimi in upokojenci Nad pol milijona prejemnikov pokojnin

V Sloveniji število prejemnikov različnih pokojnin narašča, sedaj jih je že nad 510.000. Najhitreje se večja število starostnih upokojencev, torej tistih, ki so si pokojnino pridobili z delom in starostjo. Toda pokojnine so v povprečju nizke, saj ne presegajo 150 tisoč tolarjev na mesec. Natančnejši pregled pa kaže, da skoraj polovica od vseh pokojnin ne dosega sto tisočakov. Zaskrbljenost v tej kategoriji prebivalstva narašča v pričakovanju uvedbe evra, skupne evropske valute, ker se upokojenci boje, da se bodo cene zvišale, kar bi poslabšalo

njihove socialne in življenjske razmere. Višina pokojnin je v državi odvisna od gibanja plač v produktivnih sektorjih. V obdobju med meseci januar-junij letos je povprečna starostna pokojnina znašala 126.000 tolarjev na mesec, povprečna invalidska pokojnina 101.099 tolarjev, povprečje vdovskih in družinskih pokojnin pa je znašalo 87.728 tolarjev mesečno. Slovenija je leta 2000 sprejela spremenjeni zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki naj bi zagotovil trdnost tega sistema. Toda izkušnje kažejo, da se

pričakovanja glede pokojninske preobrazbe, ki naj bi zagotovila primeren standard ob starosti, kljub nekaterim vzporednim ukrepom, niso uresničila. Še pred dvajsetimi leti so v Sloveniji trije zaposleni s prispevki iz plače plačevali za enega upokojenca. To razmerje se je v letih med 1998 in 2001 zmanjšalo na 1,7 zaposlenega na enega upokojenca, v letu 2004 pa že na 1,5:1. Izračuni kažejo, da bo do leta 2025 vsak zaposleni s prispevki iz plače financiral državno pokojnino približno enega upokojenca. Iz tega izhaja, da bodo pokojnine čez dvajset let vsaj za 40 odstotkov nižje od sedanjih. Zaradi tega pristojni v Sloveniji opozarjajo na pomen dodatnega pokojninskega zavarovanja. Tega zaposleni plačujejo

bodisi iz lastnih plač in drugih prejemkov ali pa jim dodatno pokojninsko zavarovanje plačujejo delodajalci. V Sloveniji je sedaj od okoli 820.000 vseh zaposlenih delavcev in uslužbencev približno polovica vključenih v omenjeno dodatno pokojninsko zavarovanje. To pomeni, da se najmanj 410.000 zaposlenih še ne zaveda neugodnih demografskih gibanj, ki bodo ob prehodu posameznikov v tretje življenjsko obdobje negativno vplivala na njihov življenjski standard. V slovenski poslovni reviji Profit so ob predvidevanju neugodnih gibanj v pokojninskem sistemu celo zapisali, "da se resne države zavedajo, da je treba ljudi, če ne gre drugače, pred lastno neumnostjo rešiti s prisilo."

M.

Kratke

Gregorčičeva slovesnost v Kobaridu

Občina Kobarid vabi ob občinskem prazniku na slovesnost, posvečeno 100-letnici spomina na pesnika in duhovnika Simona Gregorčiča, ki bo v nedeljo, 1. oktobra, na osrednjem trgu v Kobaridu. Ob 15. uri recital mladih, ob 16. uri osrednja slovesnost z naslovom Srce človeško sveta stvar. Program, ki ga je zrežiral Emil Aberšek, je zelo bogat. Vabljeni!

Novogoriški župan končuje mandat brez slabe vesti

Župan mestne občine Nova Gorica Mirko Brulc je v utemeljitvi svoje ponovne kandidature zapisal, "da je v mandatu, ki se končuje, uresničil svoj program v korist in za razvoj te lokalne skupnosti. Zaradi tega mandat zaključuje brez slabe vesti." Ima tudi program in vizijo za naslednje štiriletno obdobje. V dokumentu o svojih uspehih in stanju na raznih področjih je poudaril, da hoče predvsem prispevati k razvoju gospodarstva, visokega šolstva ter k napredku manj naseljenih in slabo razvitih območij v občini. Navaja, da se je v preteklih štirih letih občinsko premoženje povečalo, sredstva občinskega proračuna pa naraslo za 2,5 milijarde tolarjev, to je za 42%. Mestna občina je skratka, tako župan, uspešna na vseh področjih. Pravi tudi, "da so politiko jadikovanja in samopomilovanja, češ da gredo vsa sredstva v Koper in Ljubljano, nadomestili s pospešenim sprejemanjem prostorskih aktov, z gradnjo obrtne cone, dajanjem brezobrestnih posojil, nepovratnih sredstev za zaposlovanje in samozaposlovanje in z drugimi ukrepi za nadaljnjo bogatitev in napredek mestne občine Nova Gorica." Brulc bo na listi stranke Socialnih demokratov torej spet kandidiral za župana občine. Napovedanih je še nekaj kandidatov, bodisi neodvisnih ali pa v imenu strank, ti bodo svoje programe soočili s tistim, kar je Brulc navedel in sporočil, ko je napovedal ponovno kandidacijo.

V zgornjeverpavskem časniku Latnik tudi polemično pred lokalnimi volitvami

Tudi v novi številki zgornjeverpavskega časnika Latnik je objavljenih veliko vesti, poročil z raznih področij življenja in razvoja v Ajdovščini in okoliških vaseh ter drugih prispevkov. Časnik je skoraj popolno zrcalo tistega, kar se v občini Ajdovščina dogaja. V rubriki Ajdovski odmevi je objavljeno daljše poročilo o pričetku gradnje nove osnovne šole v Šturjah. Gre za najhitreje rastoče naselje v mestu. Nova šola bo stala okoli 750 milijonov tolarjev, od tega naj bi občina Ajdovščina zagotovila nad 536 milijonov, država prek ministrstva za šolstvo in šport pa skoraj 214 milijonov tolarjev. V šoli bo prostora za 390 učencev. V novi številki časnika je objavljenih tudi več prispevkov o lokalnih volitvah, ki bodo 22. oktobra. Gre tudi za polemične zapise. Tako se je župan Marjan Poljšak odzval na kritični komentar občinskega svetnika iz Zveze za Primorsko Aleksandra Lemuta, ki je bil objavljen pod naslovom Neznosna lahkost vladanja po ajdovski? Župan Poljšak je zapisal, "da zavrača politiko svetnika Aleksandra Lemuta, ki uporablja tudi blatenje političnih nasprotnikov in zavajanje javnosti. Zdi se, da so njegove moralne vrednote take, kot da je v politiki skoraj vse dovoljeno, tudi blatenje, laži, lažne obtožbe, provokacije, izsiljevanja, zavajanja in nasploh propaganda z neutemeljenimi dokazi." Zoper omenjeni zapis Aleksandra Lemuta je posebno izjavo za javnost objavilo tudi 16 svetnikov občine Ajdovščina. Poudarjajo, da so Lemutove trditve "laži, nam pa ni vseeno, kaj mislijo o svetnikih naši občani, volilci, prijatelji in sorodniki." Lemut, ki bo na listi Zveze za Primorsko kandidiral za župana Ajdovščine, je na kritike in obsode svojega zapisa odgovoril zelo na kratko. Pravi, "da stoji za svojimi trditvami. Še najboljši komentar pa naj bo misel predsednika države dr. Janeza Drnovška, namreč, če mački stopiš na rep, za...!"

V novem akademskem letu razpisanih okoli deset tisoč prostih mest za podiplomske študijske programe

V Sloveniji se z razširjanjem podjetništva in drugih gospodarskih pobud večja tudi zanimanje posameznikov za pridobitev manjkajoče oz. dodatne izobrazbe. Nova znanja so potrebna zaradi novih tehnologij in zmeraj modernejših postopkov, ki jih uvajajo v gospodarstvo. Gre za tako imenovano dodatno ali terciarno izobraževanje. Vanj je bilo leta 2005 vključenih kar 114.794 slušateljev. V novem akademskem letu, ki se bo pričelo 1. oktobra, pa so izobraževalni zavodi razpisali okoli deset tisoč prostih mest podiplomskih študijskih programov. Izbira je zelo pestra, saj za razne vrste izobraževanja deluje 211 javnih in zasebnih ustanov. Javnoveljavne podiplomske študijske programe izvajajo univerzi v Ljubljani in Mariboru, Univerza na Primorskem, Univerza v Novi Gorici, Mednarodna podiplomska šola Jožefa Stefana, Fakulteta za podiplomske humanistične študij v Ljubljani, Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Evropska pravna fakulteta v Novi Gorici, GEA College-Visoka šola za podjetništvo Piran in IEDC-Poslovna šola Bled. Predstavniki omenjenih izobraževalnih ustanov poudarjajo, da se za dodatno izobraževanje odločajo predvsem tisti, ki imajo podjetniške ambicije ali izhajajo iz podjetniškega okolja. Tistih, ki bi jim šlo le za diplomu, ni. Največ dodatnega izobraževanja v Sloveniji je s področja informatike, davkov, menedžmenta in vodenja, poslovnega komuniciranja, marketinga in prodaje, tujih jezikov, prava, financ in računovodstva.

Razmišljanje

Turisti in naša sprava

Oprosti, bistra hči planin,
naj ti prozornih globočin,
nevednih srd ne moti.

Pred dnevi me je obiskal prijatelj iz Nemčije, da bi videl naše kraje in predvsem, da bi se seznanil z njihovo zgodovino. Ker ga zanima predvsem Soška fronta in je torej nameraval potovati od Trsta, tja do Kobarida in Bovca, se je pač nastanil v Gorici, v manjšem hotelu, takem, ki ponuja turistom sobe z zajtrkom. Nekoliko mlajši je od mene, a veliko resnejši, tak človek, ki želi priti stvarno do dna, ki ga zanima zgodovina, toda ne zgodovina kot niz dogodkov in datumov, temveč zgodovina, ki je predvsem pripoved o ljudeh, o njihovem življenju in nenapisanih tragedijah. O Soški fronti, o Gorici in o ljudeh, ki tu živijo, je veliko prebral, teh krajev pa ni nikoli videl: nikoli ni videl mesta, za katero so umirali ljudje, ki ga niso poznali in so ga, v smrtnih krčih, z milostjo pri ženi in otrocih, preklinjali.

Odločil je, da bo pač prenočeval v Gorici, v Italiji, ker pač ta jezik bolj obvlada, čeprav se že nekaj mesecev uči tudi slovenščine in že bere prve članke v našem jeziku. Saj ni važno, kje spim, mi je dejal, saj me itak ni več. (O tem je seveda bral v nemškem tisku.) Iz vlaka je izstopil na novogoriški železniški postaji, ker se je peljal skozi Beljak, Bohinj in Most na Soči. Prišel je pozno zvečer in ravno tedaj je bil na trgu ob Goric koncert. Razveselil se je in s kovčkom v roki prečkal trg. Toda povedali so mu, da tega ne sme, nikoli več, četudi ni meje, kajti v resnici meja je, še vedno. Ni razumel, niti naslednjega dne, ko se je pozno ponoči plazil mimo zaprtih prehodov ali ko je navsezgodaj zjutraj pešal po dolgi ulici, da je končno lahko prišel z enega mesta v drugo. Pa kako je bilo, preden so odprli mejo, me je vprašal, ali tedaj nisi smel sploh čez?

Ko se je odpeljal v Kobarid, se je sprehodil do Napoleonovega mostu, kjer se ni mogel nagledati Soče. Povedala sem mu, da ni niti zelena niti modra, temveč ze-

leno-modra. Tako lepe barve še nikoli ni videl. O njej je pripovedoval tudi v hotelu, kjer je spal. Povedali so mu, da žal se mu reka samo zdi lepa; razložili so mu, da modra barva, ki mu je tako všeč, je samo posledica močnega onesnaženja. Ko mi je to pripovedoval, nisem hotela verjeti. Soča je nekaj nebeškega, sem mu razlagala, tako barvo ima že pri izviru, tako kot bi se v njej zrcalila vsa modrina neba, kot bi bila rojena na samih nebeških poljanah. Sem zahajajo od vsepovsod, sem mu razložila, iz najrazličnejših krajev sveta, da bi videli in uživali Sočo.

Dopust se je bližal koncu in prijatelj je odšel v mesto, da bi kupil darila. V trgovinah se je pogovarjal, spraševal in beležil odgovore. Neverjetno je, mi je dejal, kako se ljudje tu sovražijo. Pripovedovali so mi, da so Italijani dobri ljudje, Slovenci pa veliki nacionalisti. Pa vendar ničesar nimajo, vse kupujejo v Gorici. Tu, v Italiji se tudi bojijo skupne bolnišnice. Ne marajo je, ker so prepričani, da bi se kvaliteta italijanskega zdravstva poslabšala. Ni res, vse to ni res, sem z obupom branila zemljo in ljudi, ki jih ljubim. Povedala sem mu, da ljudje na

slovenski strani meje sploh niso nacionalisti: v moji vasi se že v vrtcu učijo italijanskega jezika, nikoli nisem slišala besede čez Italijane; mojega moža, ki je Italijan in se slovenščine komaj uči, imajo vsi radi. Imamo čudovite trgovske centre, lepo je nakupo-

vati v Sloveniji, blago je kvalitetno, pa tudi naša šempeterska bolnišnica nam je v ponos, hvalijo jo tudi številni tuji pacienti. Prijatelj me je poslušal, videl je obup v mojih očeh. Povedal je, da je spoznal tudi Slovenko iz Gorice, ki mu je pripovedovala o času po drugi svetovni vojni, o tem, da so Italijani in Jugoslovani veliko streljali na ljudi. Ne vem, sem rekla, ali so Italijani streljali, tega ne bi vedela... Začudil se je: "Koliko je še sovražstva tu pri nas, o tem v Nemčiji nič ne vemo, sploh ne vemo, da je bilo v zgodovini toliko nasprotij in da živi v Italiji tako številna slovenska manjšina." Ko je odhajal domov iz tisočkrat prekletega mesta, je imel občutek, da je to preklestvo še nad njim, nad njegovim vsakdanom in nad njegovo prihodnostjo.

Tudi jaz marsičesa nisem vedela. Ko sem zadnjič v dnevnem tisku prebrala, da so nekateri na tej in oni strani meje še vedno proti spravnemu dejanju, se nisem strinjala. Zda pa sama ne vem, kdo ima prav. Ali lahko zgolj formalni stisk roke reši tako bolečo preteklost, ki je na žalost še vedno del našega vsakdana. Ali ni boljše začeti drugje? Kje so vzgoji-

telji, kje so novinarji, kje so kulturni delavci? Oni bi se morali vsekakor prvi potruditi, da bi ljudje spoznali soseda, prijatelja, človeka, onega, ki živi na drugi strani meje, tiste meje, ki jo vsi še vedno nosimo v srcih.

Suzi Pertot

V naših žepih

Kako lahko prihranimo na stroških za električni tok?

Vsako leto potrošnike obvrtni s poletnih počitnic čaka neljubo presenečenje. Ko se potrošniki brezskrbno podijo po gorskih stezicah ali leno poležavajo na plaži, se navadno podražijo številne storitve in dobrine. Največkrat se podražijo solske potrebščine, obleke, čevlji in usnjena galanterija, skoraj vedno pa poskoči cena električnega toka in goriva. Podražitev električnega toka je še toliko bolj občutena, saj se s prihodom zime dnevi skrajšajo, zaradi česar moramo poskrbeti za razsvetljavo, pa tudi shladi se in moramo prižgati ogrevanje.

Danes je cena za električni tok, ki jo plačujejo italijanski potrošniki, med najvišjimi v Evropi. Da bi lahko znižali prodajno ceno, bi bile potrebne velike strukturalne reforme, za začetek pa lahko za manjše izdatke poskrbi vsak posameznik.

Vsak posameznik bi moral najprej spoznati, katera cenovna varianta bi bila za njegove potrebe najbolj primerna. Podjetje, ki prodaja električni tok, nudi družinam posebne cene glede na čas in količino električnega toka, ki ga porabijo. Podjetje Enel daje na razpolago sedem cenovnih variant: prva je namenjena družinam, ki imajo večje porabe zvečer, druga je namenjena ti-

stim, ki imajo največje porabe ob koncu tedna, tretja je namenjena samo počitniškim hišam, sledi posebna varianta za samske in upokojece, ki porabijo manj kot 1000 kWh letno, itd. vsak potrošnik lahko temeljito analizira,

kdaj porabi več in kdaj manj, ter posledično vpraša za tako cenovno varianto. Da je prihranek čim večji, se mora točno držati urnikov, ki so določeni po njegovi cenovni varianti. Ko se enkrat odloči za določeno varianto, pa mora paziti, da bo npr. pogljal pralni stroj ob urah, ko ima električni tok nižjo ceno. Popolnoma nesmiselno bi bilo, če bi kljub možnosti, da požene pralni stroj ob drugačni uri, pral ravno takrat, ko je zanj cena električnega toka najvišja.

Vse te pogodbe pa imajo tudi negativno stran. Da jih lahko sklenemo, moramo imeti poseben

elektronski števec, ki nadzoruje porabe. V naših krajih ga je svojim uporabnikom razdelilo samo podjetje ENEL, v kratkem pa naj bi ga razdelili vsem družinam. Če pa potrošnik ne more določiti svojih porab, urnikov ipd., lahko

še vedno plačuje električni tok po standardnih tarifah, ki se bodo skoraj gotovo znižale 01.07.2007, ko bo stopila v veljavo liberalizacija tržišča električnega toka za družinske potrebe.

Mara Petaros

53. izvedba sejma-Sodobni dom v Vidmu "Človek je (zelo razvita) domača žival..."

Posrečen slogan - človek je domača žival -, ki je pospremil na pot že 53. izvedbo sejma Casa moderna - Sodobni dom na Videmskem sejmišču, pove veliko o tem, kakšen odnos imajo Furlani do hiše in tudi veliko o marsikateremu Slovincu, ki vsako leto zavije v Videm, da si od blizu ogleda, kaj je novega na področju izgradnje hiše, opreme za stanovanja in hiše ter nasploh, kaj je

novega, koristnega in lepega za vsak sodobni dom. Sejem so odprli v soboto, 23. t.m., zaprli pa ga bodo v ponedeljek, 2. oktobra. Zagotovo bodo imeli pridelitelji sejma velik uspeh, saj sta že prva dneva pokazala, kolikšno je zanimanje za novosti, ki se tičejo hiše in doma. Veliko ljudi torej je lahko marsikaj videlo: 500 razstavljalcev iz Italije in tujine na 31 tisoč kvadratnih metrih prikazuje domala

vse, kar se tiče sodobnega doma, od zadnjega zidaka in zadnje montažne hiše do zadnje novosti na področju ogrevanja stanovanja, da o notranji opremini in svetilih niti ne govorimo, če smo že pozabili povedati, da se vam bodo oči dobro napadle na zadnjih modnih krikih v kopalnici.

Lansko leto si je sejem Sodobni dom na Videmskem sejmišču ogledalo več kot 150 tisoč obiskovalcev, letos jih bo gotovo več. Zadovoljen bo predsednik Videmskega sejma Sergio Zanirato, ki je od letos odgovoren tudi za Goriško sejmišče; novo podjetje se imenuje Udine e Gorizia Fiere.

ZUT

Obisk pri malem podjetniku Mauru Voncini Ko je treba opremiti hišo...

Podjetnik mora biti iznajdljiv. To od njega zahteva tržišče in konkurenca. Če se želi podjetnik uveljaviti na strogem in selektivnem trgu neskončnih ponudb, mora čim bolj konkretizirati zamisli, ki se porodijo v njegovi domišljiji. Čim bolj si izviren, tem bolj se publiki predstavi in bolj si uspešen v podjetniškem poslu. Podjetnik mora najti svojo tržno nišo in v tej niši razviti svoj posel. Med najbolj zanimivimi tovrstnimi nišami je nedvomno zimzelni trg z nepremičninami in z vsem, kar sodi zraven. Danes postaja kupovanje hiše prava mislija nemogoče, saj dosegajo cene na kvadratni meter vrtočlovekove višine, ki jih merimo v evrotisočkah. Od vrtočlovekove visokih cen vsak kupec pade v omedlevice. Pomislite, kako se ubogi kupec, ki se komaj prebudi iz omedlevice, potem ko je na banki podpisal prošnjo za posojilo za izgradnjo hiše, počuti, ko pomisli, da mora hišo šele opremiti.

Hišna oprema torej, spet pomembna trgovska niša, ki si jo skušajo prisvojiti številni manjši in večji podjetniki. V Gorici smo naleteli na malega podjetnika, gospoda Maura Voncino, ki je to nišo spretno izrazil, seveda s pomočjo domišljije. Pred kakimi šestimi leti je namreč pod nadvozom, ki iz Gorice pelje do krožišča pri Vrtojbi (točen naslov: Tržaška ul. 138), odprl obrat z nepremičninami in z vsem, kar sodi zraven. Danes postaja kupovanje hiše prava mislija nemogoče, saj dosegajo cene na kvadratni meter vrtočlovekove višine, ki jih merimo v evrotisočkah. Od vrtočlovekove visokih cen vsak kupec pade v omedlevice. Pomislite, kako se ubogi kupec, ki se komaj prebudi iz omedlevice, potem ko je na banki podpisal prošnjo za posojilo za izgradnjo hiše, počuti, ko pomisli, da mora hišo šele opremiti.

Foto JMP

L'usato bene. Komercialna oprema je namreč tista, ki je sicer že rabljena, a dobra. Je torej tista, ki ima dobro tržno vrednost. Na vprašanje, katera je po njegovih merilih dobra oprema, je gospod Mauro odgovoril kratko in jedrnat: "Tista, ki je funkcionalna. Pri nas lahko kupci najdejo opremo, ki je kakovostna in funkcionalna. Ne prodajamo blaga za na odpad". Mauro Voncina torej poklicno opremlja hiše. Poseb-

nost je v tem, da pri njem ne boste dobili nič novega. Vse, kar pri

njem najdete, je iz druge roke. Vseeno pa lastnik zagotavlja: "Kljub temu da je rabljeno, je naše blago konkurenčno. Skrbno ga namreč izbiramo. S kolegom si ogledava opremo, ki je lastniki ne rabijo več. Navadno krožimo po Goriškem in Tržaškem. Najboljše kose prinesemo sem v Gorico, kjer si jih kupci lahko ogledajo in jih nabavijo." Med najinim pogovorom

Mauru, kot dober podjetnik, seveda ni izgubljal časa in je opravljal svoje delo. Premikal je omare, si ogledoval stole, kramrljal s strankami, ki so medtem prišle v trgovino - skladišče. "Pri nas imamo stranke tostran in onstran meje," je dejal med nakladanjem in razkladanjem materiala ter nadaljeval: "Čudim se, da se ni domislil česa podobnega tudi kdo v Novi Gorici. Tam bi tak po-

sel zelo uspal. Gorica je zelo zaprto mesto, sploh ko govorimo o

da cenik posameznih kosov opreme. Kot smo povedali, je gospod

Foto JMP

novostih. Spominjam se obdobja, ko smo našo trgovino komaj odprli. K nam je prišla gospa, ki se je, preden je vstopila v trgovino, pozorno ozrla naokoli, da bi je kdo ne videl. Pri nas je namreč pomembna znamka. Vse, kar kupiš, mora nositi elitno ime". Gospod Mauro je izkušen trgovec in to lahko ugotovimo iz njegovih besed: "Pri nas lahko najdete vse vrste opreme. Če je v dobrem stanju, vzamemo vse, ne glede na slog ali obdobje. Okusi ljudi so pač različni. Ne jemljem pa hišne opreme iz sedemdesetih let. Pri nas je bila v tem obdobju hišna oprema izumetničena in nekoliko kič." Obvezno vprašanje zadeva seve-

Mauro dokaj izkušen trgovec. In odgovor na vprašanje o ceni njegove hišne opreme je bil temo primeren, zelo enigmatičen in odprt različnim interpretacijam: "Imamo opremo za vse okuse. Zadovoljni bodo tisti, ki bi želeli hišo opremiti poceni, veseli pa bodo tudi tisti, ki vidijo v hišni opremini okrasen element. Ceno je težko določiti kar tako, odvisno je namreč od tega, koliko želi kupec potrositi. Ne morem ti kar tako povedati, koliko lahko prihraniš. Oprema je res nekoliko bolj poceni, a ničesar ne podarjamo. S tem se navsezadnje preživljamo."

Izkušen trgovec, zelo očitno!
Andrej Černic

Ekipe brez 'glave'

Več bi bilo treba vlagati v vzgojo domačih trenerjev

Kakovost v športu posamezna društva jamčijo ne samo s primerno selekcijo najbolj nadarjenih tekmovalcev, ampak tudi s trenerskim kadrom. Na splošno lahko trdimo, da so v slovenskih klubih, ki tekmujejo v deželnem merilu, strokovne vadbene razmere dokaj dobre. Kljub temu je zamejski odnos do trenerstva skoraj konflikt, se pravi, da večkrat domačih strategov ni dovolj za potrebe naših društev. Slika je mogoče nekoliko posplošena, toda ne moremo skrivati, da problem obstaja. Nogomet je morda izjema, ker je to šport, ki zahteva za sestavo moštva kakih dvajset igralcev. Prav zato so se v nogometna moštva najprej vključili posamezni italijanski igralci. To seveda se danes dogaja še bolj kot včasih prav zaradi majhnosti naše narodne skupnosti. Če je pomankanje potrebnega števila igralcev razumljivo, ni pa sprejemljiva popolna

odsotnost mladih slovenskih trenerjev. Zelo cenjeni strokovnjak, profesor Miloš Tul, ki se zadnja leta noče več preizkušati na nogometnih klopeh, čeprav je strokovni vodja trenerjev novoustanovljenega društva

Matija Jogan

svoje športnike v trenerstvo s poletnimi tečaji in kampi ter tako, da pomagajo v športni sezoni pri mlajših vadbinih skupinah. To se očitno obrestuje, jamči pa hkrati, da se nam za vodenje slovenskih košarkarskih in odbojarskih ekip v prihodnje menda ni bati, čeprav so se za vodenje prvih ekip na nekoliko višji ravni v zadnjih letih večinoma morali zatekati k italijanskim vaditeljem ali trenerjem iz Slovenije, kar se dogaja tudi v zamejskih vrhunskih ekipah, kot sta hokejska ali namiznoteniška. Po drugi strani je nenavadno, da veliko naših zlasti uveljavljenih košarkarskih trenerjev je zaposlenih pri društvi večinskega naroda. Skratka, spet sodobni narobe svet zamejskega športa. Pri individualnih športih se kaže dva scenarija. Društva, ki gojijo

posamezne športe, po večini nimajo posebno bogate zasedbe tekmovalcev. Zanje skrbi navadno nekdanji aktivni športnik, ki je pogosto obenem tudi odbornik in organizator društvenega delovanja. Če pa zamejski športniki v kateremkoli športu dosežejo višjo, mednarodno raven, pa že potrebujejo strokovno pomoč, ki navadno prihaja iz Slovenije. Skratka, pri nas ne skrbimo dovolj za usposabljanje domačih trenerjev. Upanje v boljšo prihodnost nam daje peščica mladih zamejcev, ki študira na ljubljanski Fakulteti za šport in kaže tudi zanimanje za trenerski poklic. Tudi pri posameznih športih je vsekakor kakšna izjema. Neravno majhne smučarske tekmovalne skupine imajo navadno pedagoge iz Slovenije, zamejski učitelji pa so poskrbeli za hvalevredno pobudo in se združili v ustanovo, ki skrbi za usposabljanje trenerskih kadrov. Zanimivo je, da v glavnem delujejo neodvisno od klubov in da se njihovo število veča.

HC

Nogomet

Elitna liga
Muggia - Juventus 1:2, Gonars - Vesna 1:3.
Promocijska liga
Kras Koimpex - Santamaria 2:2.
1. amaterska liga
Villesse - Primorec 1:1; Ruda - Primorje 0:2.
2. amaterska liga
Breg - Torre 2:1, Sovodnje - Opicina 1:1, Zanja/Gaja - Zaule Rabuiese 1:2.
3. amaterska liga - deželni pokal
Aurisa - Mladost 3:0.
Odbojka
Državni pokal
Slaga - Bibione 0:3, VBU - Slaga 3:0.
Deželni pokal
Moški: FerroAlluminio - Val Imsa 3:0, Slaga - Pallavolo Trieste 3:2.
Ženske: Slaga - Virtus 2:3, Virtus - Slaga 3:0.
Košarka
Memorial Boris Tavčar v prireditvi Košarkarskega kluba Bor Polfinala: Kraški Zidar Sezana - Caorle 89:82, Bor Radenska - Portoraz 69:65. Za 3. mesto: Portoraz - Caorle 73:69. Za 1. mesto: Kraški Zidar Sezana - Bor Radenska 74:68.
Balinanje
Nabrežinski Sokol je v velikem finalu zamejskega prvenstva 2006 prejšnji teden v Bazovici s 3:1 premagal Kras in tako osvojil končno prvo mesto.

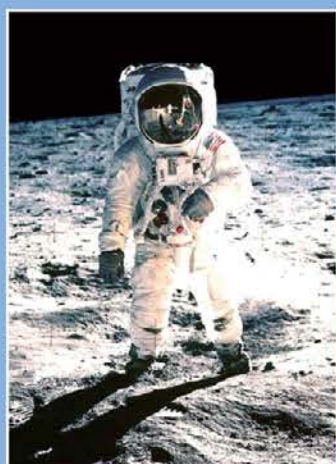
ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Izleti za upokojeence

Italijanska diplomacija deluje s polno paro. Prodi in D'Alema potujeta in potujeta... in potujeta. Izgledata tako kot zakonski par bogatih upokojeencev, ki si po 35-40-letni delovni dobi na stara leta privoščijo pestro in razgibano starost po širnem svetu. Ja, približno tako gre! Italija želi postati pomemben mednarodni subjekt, zato se morata Prodi in D'Alema spremeniti v upokojeence, katerih prvi in edini konjiček so potovanja. Saj ni slabo. Počasi se nabirajo slike in polni se fotografski album. Prodi in iranski prijatelj Ahmadinejad, Prodi in kitajski znanec, premier Wen Jiabao, Prodi in Kofi Annan. Take slike bodo Prodijev fotografski album res popelemnitile. In lahko jih bo razkazoval vnukom in nečakom.

Italijanska diplomacija je res učinkovita, Prodi je pripravil do dialoga tudi takega despota in islamskega fanatika, kakršen je iranski predsednik Ahmadinejad. In že pred tem je Prodi svojo spletno diplomatsko mrežo spletel tudi na Kitajskem, kjer je bil na obisku z italijanskimi podjetniki. Kitajska, novi svet, Prodi novi Marco Polo. Made in Italy je treba čim bolj izvažati in ga oglaševati. Seveda, Kitajska je prototip novih stromo vzpenjajočih se tržišč, v katera so vključene milijarde ljudi in ki so bila do pred kakimi desetimi ali petnajstimi leti neprebogno zaprta. In seveda, na Kitajskem so naenkrat vsi veliki italijanski prijatelji, ki imajo z gledno urejeno gospodarstvo in perspektivno ekonomsko rast. Ta je lahko v podduk zastaralemu in utrujenemu

evropskemu gospodarstvu. Seveda, zelo lepe besede! In dostojni sklep Prodijevega izvajanja je bil: "Ukinimo orožarski embargo proti Kitajski". Gre za embargo, ki je bil uveden po pokolu na trgu Tienanmen leta

1989. Čudovito! Zakaj?

1. Perspektivna gospodarska veselila Kitajska se trenutno lahko zelo elegantno obriše pod nos s sklepom o ukinitvi embarga, ki ga je postavila mala, zafrustrirana in ljubosumna Evropa. Kitajci si lahko sami po mili volji izdelujejo želeno orožje z dovoljenjem ali brez dovoljenja Evrope. Na vojaškem področju že obstaja ljubezenska romanca med velikonom Rusijo in Kitajsko, na področju orožarske industrije in na področju sodelovanja med obema armadama. No, in da bo ironija z orožjem popolna: Amnesty international je pred kratkim opozoril svetovno javnost, da se glavni kitajski proizvajalci orožja ne držijo mednarodnih multilateralnih sporazumov glede iz-

važanja orožja v tujino. Kitajci sami izvažajo orožje: pomislite, kako boleč je bil zanje embargo! In uganite, kam so Kitajci zelo radi izvažali svoje orožje? Jasno, v Darfur (vir: ponovno Amnesty international).

2. Embargo bi lahko bil, pa čeprav samo na simbolični ravni, evropski izraz nestrinjanja s kitajsko militaristično notranjo politiko. Da ponovno citiram letošnje poročilo Amnesty international: zaskrbljujoče stanje na Kitajskem. Omenjenih je bilo 1770 uradno izvedenih smrtnih kazni, ki pa so po neuradnih podatkih desetkrat številnejše. Ob tem je seveda na tisoče primerov ljudi, ki so priprti brez obtožnice in veljavnega procesa. Pri cenzuriranju medijev prihajajo kitajskim oblastem na pomoč tudi veliki internetni portali (Google, Yahoo ipd). Tržišče je pač trzišče!

3. Kitajska je izvrsten koktajl dveh ideologij, ki so ju Kitajci v ekstremistični obliki v Pekingu skupaj zakuhali. Kapitalkomunizem: ideološki komunizem, ki uničuje drugače misleče, in divji gospodarski kapitalizem, ki uničuje manj premožne in vrtočljivo razširja razred revežev. Kapitalkomunizem, ki se na zastavi še vedno baha z rdečo zvezdo in hkrati grobo izkorišča delovno silo s sramotno nizkimi plačami in nemogočimi delovnimi urniki. Predsednik Prodi, čestitke za upokojeński izlet na Kitajsko! V Pekingu so gotovo ponosni na italijanske prijatelje. Še Machiavelli bi bil ponosen na tak političen cinizem.

Andrej Černic

Računalniško smo spretni

Več kot tretjina prebivalcev EU ne zna uporabljati računalnika, ugotavlja evropski statistični urad Eurostat v poročilu za leto 2005. Računalniških analfabetov med 16. in 74. letom starosti je nekoliko več med ženskami (39%) kot moškimi (34%). Stopnja e-pismenosti se precej razlikuje po državah, starosti in izobrazbenosti. V Sloveniji je v povprečju računalniško nevedskih 39% ljudi, v starostni skupini od 16 do 24 let pa so Slovenci najbolj računalniško spretni Evropejci. Med državami članicami, za ka-

tere je imel Eurostat na voljo podatke, je največ ljudi med 16. in 74. letom starosti brez temeljnega računalniškega znanja v Grčiji (65%), Italiji (59%), na Cipru in na Portugalskem (po 54%) ter v Litvi (53%). Najmanj računalniško nepismenih pa je na Danskem (10%), Švedskem (11%), v Luksemburgu (20%), Nemčiji (21%) in Veliki Britaniji (25%). Slovenija sodi z 39% elektronsko nepismenih v povprečje računalniških izobražencev EU. Med mladimi - v starostni skupini od 16 do 24 let - je računalniško nepismenih le 10%

Evropejcev. Največ mladih računalniških analfabetov je na Madžarskem (34%), v Grčiji (32%) in Italiji (28%). Sicer pa je 40% mladih v tej starostni skupini razvilo visoko stopnjo računalniškega znanja - največ dobro usposobljenih mladih uporabnikov računalnika je v Sloveniji (67%), Luksemburgu (64%) in na Danskem (59%). V Sloveniji, ki ima med prebivalstvom, starim od 16 do 74 let, 39% računalniško nepismenih, je v tem starostnem razponu 12% takšnih, ki so pridobili osnovno računalniško znanje, ter 27% ljudi z visoko stopnjo računalniškega znanja: 73% študentov in 61% Slovencev z višjo izobrazbo.

Vremenska napoved ARPA-OSMER za Furlanijo - Julijsko krajino

SPLOŠNA SLIKA:

Nad našimi kraji bo ozračje še stanovitno in razmeroma toplo.

ČETRTEK, 28. septembra 2006:

Pretežno jasno bo ali zmerno oblačno. Ob morju bo pihala šibka burja.

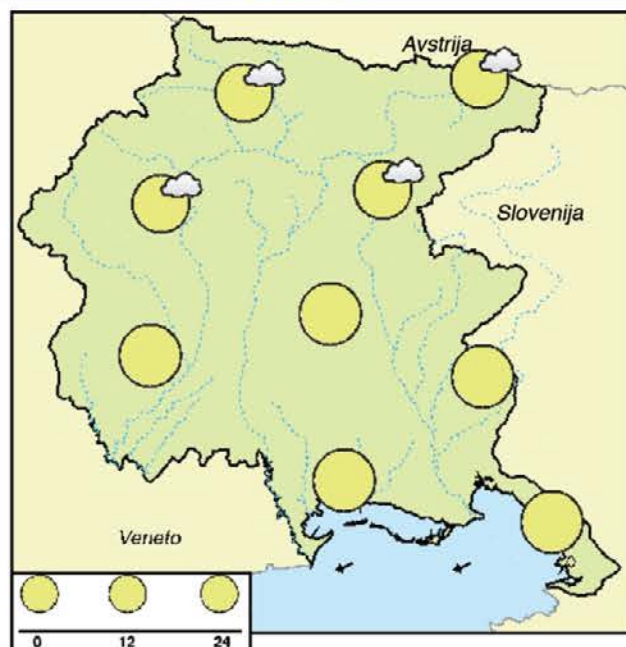
PETEK, 29. septembra 2006:

Pretežno jasno bo ali zmerno oblačno zaradi morebitne visoke koprenaste oblačnosti.

OBETI ZA KONEC TEDNA:

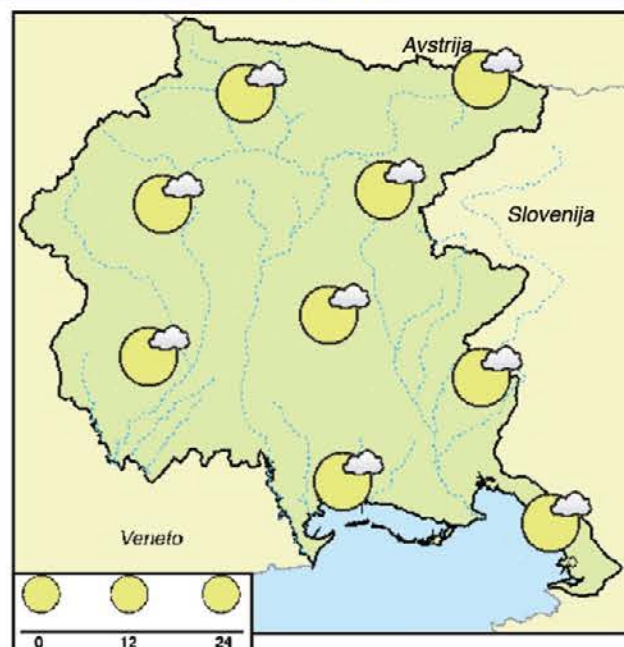
V soboto se bo nadaljevalo sončno vreme. Ponoči bo v ravninskem pasu ozračje lahko zamegljeno, ponekod bo lahko nastala megla.

ČETRTEK

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	12/15	16/19
Najvišja temperatura (°C)	24/27	23/26
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	15	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	8	

PETEK

	Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	12/15	16/19
Najvišja temperatura (°C)	24/27	22/25
Srednja temperatura na 1.000 m (°C)	15	
Srednja temperatura na 2.000 m (°C)	8	

Vremenska napoved je - zaradi tehničnih rokov objave - pripravljena že v torek, zato je možna njena nadaljnja evolucija. Za bolj sveže podatke: www.meteo.fvg.it, slovensko@osmer.fvg.it, tel. 0432 934148 oziroma 348 7546981

SLOVENSKA SKUPNOST Srečanje javnih upraviteljev

Odprta vprašanja in iskanje skupnih strategij

Stranka Slovenska skupnost ima v tem trenutku, v tržaški in goriški pokrajini, približno 60 izvoljenih upraviteljev. Tako številna prisotnost je stranki gotovo v ponos, po drugi strani pa je na ramenih tako posameznikov kot tudi stranke velika odgovornost, da se vse funkcije izpeljane v korist slovenski narodni skupnosti v Italiji.

Srečanje izvoljenih upraviteljev SSK, ki je potekalo v sredo, 20. septembra, v Križu, je bila lepa in koristna priložnost, da se opravi pregled nad paleto raznolikih upravnih izkušenj in težav, s katerimi se je treba soočiti. Razsežnosti izstega upravnega problema so različne, saj je deželni vidik le nekoliko drugačen od tistega, ki se predstavi npr. v rajonskem svetu ali občinskem svetu majhne občine.

Za uvod je poskrbel Marko Pisani, podžupan v občini Repentabor. Poudaril je namen pobude, ki naj bi bila v pomoč upraviteljem glede vprašanj ene ali več javnih uprav. Predlagal je, da bi na spletni strani SSK postavili forum, na katerem bi si izvoljeni upravitelji izmenjali mnenja. Mirko Špacapan, deželni svetnik in goriški pokrajinski tajnik, je poudaril, kako je biti izvoljen na listi SSK odgovorna naloga, saj vsakdo predstavlja glas celotne slovenske narodne skupnosti v Italiji,

kar pomeni biti v korist našim ljudem in teritoriju. Upoštevati je treba, da ima izvolitev na listah SSK nekoliko drugačen status od drugih, ki so izvoljeni na italijanskih strankah. Glede novosti s paritetnim odborom in njegovo prenovo pa je poudaril, da, v kolikor spada SSK med reprezentativne organizacije slovenske manjšine v Italiji, bi morala biti upoštevana tudi pri imenovanjih, ki jih v ta organ določa deželna vlada. Fulvia Premolin, županja v občini Dolina, je napovedala pripravo daljšega poročila, ki ga bo občina poslala podtajniku Rosatu z odprtimi vprašanji slovenske manjšine in javne uprave, kjer slovenka manjšina živi: izdajanje dvojezičnih izkaznic, ki so normalno sprejete tudi s strani italijanov, vprašanje občinskih tajnikov z znanjem slovenskega jezika (občinskih tajnikov je na splošno malo), neizvajanje zaščitnega zakona, vprašanje izvajanja javnih del (ta so v dolinski občini izvedena dvojezično), vprašanje osebja, ki bi moralo obvladati oba jezika, nerešeno vprašanje jusarskih srenj. Igor Švab, občinski svetnik v Trstu, je izrazil upanje, da bi bilo srečanje

izvoljenih predstavnikov čim bolj operativno. Omenil je težave zaradi nesprejemanja dvojezičnosti v tržaških mestnih rajonskih svetih, medtem ko je v goriški občini bolj zlasti zato, ker upravo vodi leva sredina. Glede priprave proračuna na tržaški občini bo SSK izdelala dokument v dogovoru z vsemi tržaškimi rajonskimi svetniki stranke. Potrebno bi bilo izdelati skupen dokument med Trstom in Gorico glede 5. koridorja oz. drugih podobnih projektov, ki imajo deželno oz. čezpokrajinsko razsežnost. Pri odnosih SSK-Marjetica so v Trstu težave glede odnosov z Marjetico. To pa je tudi delo zaradi notranjih razhajanj v Marjetici. Silvan Primožič, goriški občinski odbornik, je orisal težave v odnosih med politikami na Goriškem. V občins-

tem svetu je sodelovanje v večini kar dobro. Bližajo se občinske volitve in treba bo napeti vse sile za ponovno zmago sedanje uprave. Edvin Forčič, občinski svetnik v občini Devin-Nabrežina, je z zmernim optimizmom spregovoril o bližajočih se občinskih volitvah, saj prihaja do pozitivne enotnosti z ostalimi komponentami leve sredine. Poudaril je, da se mora sekcija SSK spet postaviti na noge, saj je bilo obdobje v opoziciji precej negativno. Igor Merku', rajonski svetnik v Trstu, je povedal, da je bilo uveljavljanje dvojezičnosti zelo problematično že na prvi seji. Pozval je stranko, naj bo zraven pri velikih dogodkih; glede pravnega srečanja treh predsednikov naj npr. tudi SSK pove svoje stališče, saj predstavlja ljudi, ki

tu živijo. Zelo dobro je sodelovanje s pokrajinskim tajnikom Močnikom in občinskim svetnikom Švabom. Na koncu je izrazil željo, da bi stranka le prišla do novega deželnega predsednika. Dimitri Žbogar, občinski svetnik v Zgoniku, je ugotovil, da je v manjših kraških občinah večina slovenska in zmagava leve sredine ni pod vprašajem. V občini Zgonik pa je SSK še vedno v opoziciji, odrezana od upravljanja občine, čeprav občino vodi leva sredina. Iztok Furlan, rajonski svetnik v Rojanu, je omenil problem dvojezičnosti v Trstu. Potrebna bi bila boljša koordinacija z vodstvom stranke. Postavil je vprašanje glede stališča SSK do pravnega srečanja treh predsednikov. Zoran Sosič, svetnik v tržaškem pokrajinskem svetu, je omenil težave zaradi osebja, ki ga je premalo, spremeniti to treba tudi statut. Slaba je tudi povezava med svetom, odborom in predsednico uprave. Pri komisijah se niso držali prejšnjih razmerij, zato ima opozicija občutno večjo moč. Viktor Tance, občinski svetnik v Nabrežini, se je zahvalil Mirku Špacapanu za redna sporočila. Važnost je dal urbanističnemu zakonu, ki pa nima jasnega besedila. Hadrijan Corsi, župan v Števerjan, je poudaril trud SSK pri

uveljavljanju zakonov 38/01 in 482/99. Tudi Marko De Luisa, član rajonskega sveta za Vzhodni Kras, je poudaril problem v odnosih z Marjetico, dobri pa so odnosi z ostalimi Slovenci iz levih strank. Marko Milkovič, predsednik rajonskega sveta Vzhodni Kras, je povedal, da je bila izkušnja na začetku pozitivna. Odnosi so se skrhalo v zvezi z antenami. Marko Šavron, podtajnik v tržaškem pokrajinskem tajništvu SSK, je poročal o stanju v nekaterih sekcijah in odborih. Ugotovil je, da je Slovencev zmeraj manj, čeprav so se upravne pozicije SSK izboljšale. Pričakuje močnejšo strategijo z vrha, da se potem izvaja preko izvoljenih predstavnikov. Na deželi pa je potrebno doseči zakon za upravljanje teritorija preko srenj, kajti kmetje so postavljene v težke situacije, ker ne morejo normalno delovati, kar šibi prisotnost slovenskega življa na etničnem ozemlju. Julijan Čaudek, občinski svetnik v Sovodnjah ob Soči, je predstavil probleme, ki se tičejo okolja v sovodenski občini, in boj za zaprtje upepeljevalnika. Kazimir Černič, rajonski svetnik v Ločniku pri Gorici, je poudaril, da smo Slovenci v zametju vezava nit med Italijo in Slovenijo, kar je pa še premalo izkoriščeno. Sklepno besedo je imel Mirko Špacapan, ki je omenil, da bo nov zakon glede povezovanja med javnimi upravami stopil v veljavo do konca leta. Ker ima še nekatere nejasne točke, bo organiziral sestanek z deželnim odbornikom Iacopom, na katerega bodo povabljeni vsi izvoljeni upravitelji SSK.

Peš po Korziki (20)

Med morjem in gorami

12. Prvi in edini dan počitka na poti

V zelo lahkem šotoru, ki je bil tako ozek, da oba hkrati nisva mogla ležati na hrbtu ali trebuhu, sva kljub temu kar dobro spala. Že ob sedmih zjutraj naju je z glasnim, raztrganim riganjem zbudil lokalni osel, ki je potem vsake pol ure vestno odriegal tistih par kitic. Bolj moteči od oslovskega riganja so bili Z'germans dijaki, ki so takoj po zelo originalni budnici začeli podirati šotore in se pripravljati na nadaljevanje poti. Povsem brez občutka so rogovili, se glasno pogovarjali in smejali vse do devetih zjutraj, ko so se končno odstranili iz kampa.

Ko je bil zrak spet čist in je v okolici zavladal mir, sva se počasi skobacala iz šotora. Tudi zato, ker je nanj posijalo sonce in je postajalo v njegovi notranjosti vse bolj vroče. V trgovini "on

the beach" sva dobila "rezervirani" bagetki (t.j. francoski štručki), zraven pa sva kupila še mleko, jogurte in sir. Zajtrku pred šotorom je sledil premik do restavracije, kjer sva se pocrkjala s "Caffe au lait", potem pa še malo posedela in v rajskem miru opazovala ležerno (ne)dogajanje v zalivu. Uživala sva kot že dolgo ne. Pred seboj sva imela dan, katerega edini cilj je bil počitek.

Izpred restavracije naju je pregnal šele prihod turistične barke, ki je pristala ob bližnjem pomolu in s katere se je vsula skupina glasno čebljajočih turistov, zbranih z vseh vetrov. Prvi barki so potem sledile še številne druge. Skoraj vsako uro se je populacija turistov v zalivu zamenjala. Turistične ladje so ob pomolu počakale le toliko, da so njihovi gostje pritisnili nekaj fotografij s svojimi troli digitalni-

mi aparati ali nekajkrat "zašvenkali" s "handy" kamerami in v kateri od restavracij kaj dobrega pojedli, potem pa so že trobile in potnike vabile nazaj na krov. Le redki obiskovalci Girolate so postanek izkoristili za skok v morje, saj se je september vse bolj spogledoval z oktobrom, tako da je bila kopalna sezona že pri koncu.

Naju je k morju vlekla potreba po mehčanju od petdnevne hoje preutrujenih udov. Ker sva nameravala na plaži preživeti večji del dneva, sva pobrala iz šotora vse najnujnejše, potem pa se je začel lov za manjšim, dovolj oddaljenim in težje dostopnim zalivčkom, kjer naju ne bi nihče motil. Sredi glavne poletne sezone bi bilo kaj takega le pobožna, neuresničljiva želja in morala bi se sprijazniti s tem, da bova, kjerkoli ob obali, z vseh strani obkrožena s prežganimi in po zaščitnih kremah zaudarjajočimi telesi dopustnikov, z vpitjem,

smehom in jokom otrok, s poceni poletnimi hiti iz mini tranzistorjev, z neznosnim vonjem po razkuhani salami v sendvičih, s prometnim kaosom med

zaliv, v katerem sva potem vse do poznega popoldneva kot dva mroža uživala v popolnem brezdelju. Nastavljala sva se sončnim žarkom, se valjala po pesku in šla

le preobremenjene mišice, kite in kosti, na katere je morskava da po naporni hoji učinkovala kot čarobni zdravilni balzam.

Iz zakotnega zalivčka je bil lepo viden impozanten Genoveški stolp, ki se je kot angel varuh dvigal nad Girolato. V Lonely Planetu sem prebral, da so Genovežani v obdobju, ko je bila Korzika pod njihovo oblastjo, vzdolž celotne obale postavili podobne stolpe. S prenosom svetlobnih signalov (zakurili so ogenj) z enega stolpa na drugega so lahko v eni uri določeno novico razširili po vsem otoku, kar je bilo za tiste čase izjemno hitro, predvsem pa zelo domiselno.

Da bi vse skupaj ne bilo preveč idilično, sem med zaletom za skok na glavo z vso močjo nerodno brcnil ob vrh skale, ki je bila hinavsko skrita med množico manjših kamnov na obali. Prstanec na levem stopalu je zacvetel.

/ dalje
Nace Novak

Zaliv, v katerem sva preživela večji del dneva, namenjenega počitku in regeneraciji

valovi... Ker pa je bilo poletje že mimo, sva kmalu našla idealen

večkrat v kristalno čisto vodo. "Hvala, hvala, hvala," so šepeta-

onkraj robov strasti v drugačnem jeziku

abonmajska sezona 06/07
stagione abbonamenti 06/07

Vpisujemo abonma za sezono 2006/07

TRST
Gledališka blagajna
040-362542

GORICA
Kulturni dom
0481-33288

ABONMA RED K

Družine z malimi otroki si bodo lahko privoščile ogled vseh abonmajskih predstav v Trstu v urnikih in s pogoji, ki upoštevajo njihove potrebe. Predstave se bodo pričele ob 19.30 (za gostujoče predstave velja običajni začetek ob 20.30 ali ob 16.00). V času predstave bo poskrbljeno varstvo za otroke od 3. leta starosti.

MLADI NA VSEH REDIH

Mladinski abonma ne bo več vezan na poseben dan in red, saj se bodo mladi abonenti lahko odločili za katerikoli od abonmajskih redov.

ZA »AKTIVNE« LJUBITELJE GLEDALIŠČA

Člani ljubiteljskih gledaliških skupin bodo imeli posebno prednost, da lahko vpišejo abonma po ugodnejši ceni s popustom 5,00€ na vseh abonmajskih redih.

ŠE BOGATEJŠA SEZONA...S POGLEDOM NA PRIMORSKO GLEDALIŠKO SCENO

Nova sezona se pričinja v duhu tesnejšega povezovanja med primorskimi gledališči. Vsi abonenti SSG si bodo lahko ogledali brezplačno eno od predstav na letošnjem programu Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica in eno iz sezone gledališča Koper.

Informacije:

gledališka blagajna, Ul. Petronio 4 - Trst
brezplačna telefonska št. 800 214302

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
TEATRO STABILE SLOVENO

www.teaterssg.it

NOVO!